ΦΙΛΟΜΑΘΙΑΣ
ΤΑ ΣΠΟΡΑΔΗΝ. Β.

MISCELLANEAE DOCTRINAE

LIBER SECUNDUS.

Οὐ παύσομαι τὰς χάριτας
Μούσαις συγκαταμιγνὺς,
Ἡδίσταν συζυγίαν.

EVRIPIDES.

AMSTELODAMI,
APUD PETRUM DEN HENGST ET FIL.
MDCCCXI.

A N E C D O T A.

ΜΟΥΣΩΝΙΟΥ.

ἐκ τοῦ, ὅτι οὐ δεῖ πολλαῖς ἀποδείξεσι πρὸς ἓν πρᾶγμα χρῆσθαι.

Λόγου δέ ποτε γενομένου περὶ ἀποδείξεων, ἃς χρὴ ἀκούειν τοὺς νέους παρὰ τῶν Φιλοσόφων πρὸς κατάληψιν ὧν μανθάνουσιν, ἔφη ὁ Μουσώνιος, οὐχὶ πολλὰς ἐφ' ἑκάστου πράγματος ζητεῖν ἀποδείξεις (a) προσήκειν, ἀλλ' ἀνυσίμους καὶ ἐναργεῖς. Οὔτε γὰρ ἰατρὸς, ἔφη, ἐκεῖνος ἐπαινετὸς ὁ Φάρμακα πολλὰ προσφέρων τοῖς νοσοῦσιν, ἀλλ' ὁ δι' ὀλίγων ὧν προσφέρει ὠφελῶν· οὔτε Φιλόσοφος ὁ διὰ πολλῶν ἀποδείξεων διδάσκων τοὺς ἀκούοντας, ἀλλ' ὁ δι' ὀλίγων ἐπάγων αὐτοὺς ἐφ' ὃ μέντοι (b) βούλεται· καὶ ὁ ἀκουστὴς ὥσπερ ἂν ᾖ συνετώτερος, τοσούτῳ μειόνων δεήσεται τῶν ἀποδείξεων, καὶ τοσοῦτον θᾶττον συναινέσει τῷ κεφαλαίῳ τοῦ λόγου, ὄντι γε ὑγιῶς (c). ὅστις δὲ πανταχοῦ δεῖται ἀποδείξεων, καὶ ὅπου σαφῆ τὰ πράγματά ἐστιν, εἰ διὰ πολλῶν αὐτῷ ἀποδείκνυσθαι βούλεται τὰ δι' ὀλίγων δυνάμενα, παντάπασιν ἄτοπος καὶ δυσμαθής. Θεοὺς μὲν οὖν οὐκ (d) εἰκὸς οὐδεμιᾶς ἀποδείξεως δεῖσθαι πρὸς οὐδὲν, ὅτι μήτε ἀσαφὲς μήτε ἄδηλόν ἐστιν αὐτοῖς μηδέν· πρὸς μόνα δὲ τῶν ἀποδείξεων (*)· τοὺς

δὲ ἀνθρώπους ἀνάγκη τὰ μὴ φανερὰ μηδ' γνώριμα (e) διὰ τῶν φανερῶν καὶ προδήλ τεῖν ἀνευρίσκειν, ὅπερ ἔργον ἀποδείξεως Οἷον, ὅτι ἡδονὴ οὐκ ἔστιν ἀγαθὸν, αὐτόθ οὐ δοκεῖ γνώριμον εἶναι, ἐπείπερ ἔργῳ προι ται ἡμᾶς, ὡς ἀγαθὸν οὖσα, ἡ ἡδονή. λαβό τινος λῆμμα γνώριμον τούτῳ (f) τὸ πᾶ θὸν αἱρετέον εἶναι, καὶ προσλαβόντος ἕτερον μον τούτῳ τὸ τινὰς ἡδονὰς οὐχ αἱρετέον (†: ἀποδεικνύομεν τὸ μὴ ἀγαθὸν εἶναι τὴν ἡδονὴν διὰ τῶν γνωρίμων τὸ μὴ γνώριμον. Πάλ. πόνος οὐκ ἔστι κακὸν, αὐτόθεν μὲν οὐ φ πιθανόν· τοὐναντίον γὰρ τούτου φαίνεται : τερον, τὸ κακὸν εἶναι τὸν πόνον· τεθέν φανεροῦ λήμματος τοῦ πᾶν τὸ κακὸν φευκ ναι, καὶ προστεθέντος αὐτῷ φανερωτέρου, · νους πολλοὺς οὐκ εἶναι φευκτοὺς, περαίνετε τὸ μὴ κακὸν εἶναι τὸν πόνον. Τοιούτου ὀ τοῦ γένους τοῦ τῆς ἀποδείξεως, ἐπειδὴ : θρώπων οἱ μὲν ὀξύτεροι οἱ δ' ἀμβλύτεροί εἰ. οἱ μὲν ἐν ἔθεσι κρείττοσι, οἱ δὲ ἐν χείρ θραμμένοι, οἱ μὲν ἤθευς (i) καὶ φύσεω χειρόνων, πλειόνων δέοιντ' ἂν ἀποδείξε πραγματείας μείζονος, ὥστε δέξασθαι τα δόγματα καὶ τυπωθῆναι (††) κατὰ ταῦτ θάτερ οἶμαι καὶ τὰ πονηρὰ τῶν σωμάτων ταν μέλλοι κακῶς (**) ἕξειν, πάνυ πολλῆς λείας δεῖται· ὅσοι δὲ τῶν νέων εὐφυέστεροι κ

γῆς μετεσχηκότες κρείττονος, οὗτοι ῥᾷόν τε καὶ θᾶττον καὶ δι' ὀλίγων ἀποδείξεων συναινοῖεν ἂν τοῖς λεγομένοις ὀρθῶς καὶ ἀκολουθοῖεν. Ὅτι δ' οὕτως ἔχει ταῦτα γνοίημεν ἂν ῥᾳδίως, εἰ νοήσαιμεν μειράκιον ἢ νεανίαν, τὸν μὲν ἐν τρυφῇ πάσῃ τεθραμμένον καὶ τό τε σῶμα τεθηλυμένον καὶ τὴν ψυχὴν ἐκλελυμένον ὑπὸ ἐθῶν ἀγόντων εἰς μαλακίαν, ἔτι δὲ νωθῆ παρεχόμενον (*k*) καὶ δυσμαθῆ τὴν φύσιν· τὸν δὲ αὖ λακωνικῶς πως ἠγωνισμένον (*l*) καὶ τρυφᾶν οὐκ εἰθισμένον, καὶ καρτερεῖν μεμελετηκότα, καὶ τῶν λεγομένων ὀρθῶς εὐήκοον ὄντα· εἶτα τοὺς δύο τούτους νεανίας εἰ θείημεν ἀκούοντας φιλοσόφου λέγοντος περὶ θανάτου, περὶ πόνου, περὶ πενίας, περὶ τῶν ὁμοίων, ὡς οὐ κακῶν ὄντων· πάλιν δ' αὖ περὶ ζωῆς, περὶ ἡδονῆς, περὶ πλούτου, περὶ παραπλησίων τούτοις, ὡς οὐκ ἀγαθά ἐστιν, ἆρά γε ὁμοίως ἄμφω προσήσονται τοὺς λόγους, καὶ παραπλησίως ἑκάτερος πίθοιτο τοῖς λεγομένοις; οὐκ ἔστιν εἰπεῖν (*m*). ἀλλ' ὁ μὲν μόγις καὶ βραδέως καὶ ὥσπερ μοχλευόμενος (†††) ὑπὸ μυρίων λόγων τάχ' ἂν ἐπινεύσειεν ὁ νωθέστερος· ὁ δ' αὖ ταχέως καὶ ἑτοίμως δέξεται τὰ λεγόμενα ὡς οἰκεῖα καὶ προσήκοντα αὐτῷ, μήτε ἀποδείξεων δεόμενος πολλῶν, μήτε πραγματείας μείζονος. (*n*) Ἢ ὁ τοιοῦτος παῖς ἐκεῖνος ὁ Λάκων, ὃς Κλεάνθην τὸν φιλόσοφον ἠρώτησε εἰ ἀγαθὸν ὁ πόνος ἐστίν· οὕτω γὰρ ἐκεῖνος φαίνεται φύσει πεφυκὼς καλὸς καὶ τεθραμμένος πρὸς ἀρετήν,

ὥστε ἔγγυον νομίζειν εἶναι τὸν πόνον τῆ
θοῦ φύσεως καὶ τῆς τοῦ κακοῦ· ὥστε
λογουμένου τοῦ μὴ κακὸν ὑπάρχειν αὐτ
θὸν, τυγχάνει ὢν ἐπυνθάνετο. Ὅθεν καὶ
θης ἀγασθεὶς τοῦ παιδὸς εἶπεν ἄρα
τὸν; (o) Αἵματος εἰς ἀγαθοῖο, φίλ
οἷ' ἀγορεύεις. Πῶς οὖν ὁ τοιοῦτος
ἐπείσθη ἂν μήτε πενίαν, μήτε θάνατον
μήτ' ἄλλο μηδὲν τῶν δοκούντων φαυε
μήτ' αὖ διώκειν πλοῦτον, ζωὴν, ἢ ἡδονὴν

Ἵνα δὲ ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ἐπανέλθω τ
φημὶ δεῖν τὸν διδάσκαλον τοῦ φιλοσόφ
γων πλῆθος μήτ' ἀποδείξεων ζητεῖν διεξ
τοὺς μανθάνοντας, ἀλλὰ καιρίως περὶ
λέγειν καὶ καθικνεῖσθαι τῆς διανοίας τε
τος, καὶ **** (q) στικὰ εἶναι λέγειν
τραπῆναι μὴ ῥάδια· καὶ μάλιστά γε
χειν αὐτὸν περί γε τῶν χρησιμωτάτων
καὶ ὁμολογούμενα οἷς λέγει πράττοντα
μεταχειριζόμενον τοὺς ἀκούοντας· τὸν
τὴν ἐντετάσθαι πρὸς τὰ λεγόμενα, κα
μὲν ὅπως μὴ λάθῃ ψεῦδός τι παραδεξάμ
δὲ ἀληθῶν μὴ μὰ Δία πολλὰς ζητεῖν ἀ
ἀκούειν, ἀλλ' ἐναργεῖς· καὶ ἅπερ ἂν π
παραινουμένων ἑαυτῷ εἶναι καὶ ἀληθῆ, τού
κολουθεῖν ἐν τῷ βίῳ. Οὕτω γὰρ μόνως
ἐκ φιλοσοφίας ὠφελημένος, ἂν οἷς παρα
λόγοις οὖσιν ὑγιέσι τὰ ἔργα παρέχηται

ΛΥΚΙΟΥ

ΕΚ ΤΩΝ

ΜΟΥΣΩΝΙΟΥ. (*a*)

πότερον ἰσχυρότερον, ἔθος ἢ λόγος.

Αὖθις ἐνέπεσε μὲν (*b*) ζήτησις πότερον ἀνυσιμώτερον πρὸς κτῆσιν ἀρετῆς, ἔθος ἢ λόγος, εἰ μὲν ὁ λόγος διδάσκει (*c*) ὀρθῶς τί εἴη πρακτέον, τὸ δὲ ἔθος γένοιτο κατὰ τοιοῦτον λόγον πράττειν ἐθιζομένων. (*d*) Τῷ δὲ Μουσωνίῳ τὸ ἔθος ἐδόκει ἀνυσιμώτερον, καὶ συνήγορον τῇ ἑαυτοῦ δόξῃ ἤρετο τῶν παρόντων τινα. (*e*) Οὕτως δυοῖν ὄντοιν ἰατροῖν, τοῦ μὲν ἱκανοῦ λέγειν καὶ περὶ τῶν ἰατρικῶν ὥρα (*f*) ὅτι ἐμπειρότατον, περὶ δὲ θεραπείαν τῶν καμνόντων μηδὲ τετριμμένου· τοῦ δ᾽ εἰπεῖν μὲν ἀδυνάτου, θεραπεύειν δ᾽ εἰθισμένου κατὰ τὸν λόγον τὸν ἰατρικόν· πότερον, ἔφη, μᾶλλον ἕλοιο ἂν παρεῖναι σοὶ νοσοῦντι; Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο τὸν θεραπεύειν εἰθισμένον. Καὶ ὁ Μουσώνιος· Τί δέ; δύο ἀνδρῶν τοῦ μὲν πεπλευκότος πολλάκις, καὶ κυβερνήσαντος ἤδη οἷα (*g*) ἱκανὰ, τοῦ δὲ ὀλιγάκις μὲν πεπλευκότος, κυβερνήσαντος δὲ μηδέποτε·

ἐὰν

ἐὰν οὗτος ὁ μὴ κυβερνήσας ἱκανώτατον λ
ὃν τρόπον χρὴ κυβερνᾶν, ὁ δ' ἕτερος ἐ
παντάπασιν ἀσθενῶς, ποτέρῳ ἂν πλέω χ
κυβερνήτῃ; Καὶ ὁ (*i*) εἶπε, ὅτι τῷ κυ
τι πολλάκις. Πάλιν ὁ Μουσώνιος· Μ
δυοῖν, τοῦ μὲν τοὺς λόγους ἐπισταμέ
μουσικοὺς, καὶ λέγοντος αὐτοὺς πιθανώτα
ᾄδειν δὲ καὶ κιθαρίζειν καὶ λυρίζειν ἀδυνα
τοῦ δὲ περὶ μὲν τοὺς λόγους ὄντος ἥττονος
ζοντος δὲ καλῶς καὶ λυρίζοντος ἔτι δὲ
ποτέρῳ ἂν ἐπιτρέψαι (*l*) ἔργον μουσικὸν,
ρον ἂν ἐθέλοις γενέσθαι διδάσκαλον τῶν
παιδὸς οὐκ εἴδοι (*m*). Ὁ δὲ ἀπεκρίνατ
τοῖς ἱκανόν (*n*). Τί οὖν, εἶπεν ὁ Μουσών
τα μὲν ταύτῃ ἔχει· περὶ δὲ σωφροσύνης
τείας τοῦ ἃ χρὴ δύνασθαι λέγειν οὐ πολὺ
τὸ ἐγκρατῆ γενέσθαι καὶ σώφρονα περὶ τὰ
μενα πάντα; Συνεχώρει κἀνταῦθα ὁ νε
ἧττον καὶ φαυλότερον εἶναι τοῦ σωφρονε
τὸ λέγειν περὶ σωφροσύνης ἱκανῶς. Ὅθε
σώνιος συνάπτων τοῖς προειρημένοις, πῶς
τούτοις, ἔφη, τὸ τὸν ἑκάστου λόγον ἐπ
πράγματος κρεῖττον ἂν εἴη τοῦ ἐθίζεσθαι κ
τειν τὰ πράγματα κατὰ τὴν ὑφήγησιν τοῦ
ἐπείπερ τὸ μὲν ἔθος πρὸς τὸ δύνασθαι
ἄγει, τὸ δὲ ἐπίστασθαι λόγον τοῦ πρ
πρὸς τὸ δύνασθαι λέγειν. συνεργεῖ μὲν γὰ
πράξει ὁ λόγος διδάσκων ὅπως πρακτέ

ἔστι τῇ πράξει (o) πρότερος τοῦ ἔθους· οὐ γὰρ ἐθισθῆναί τι καλὸν οἷόντε μὴ κατὰ λόγον ἐθιζόμενον· δυνάμει μέντοι τὸ ἔθος προτερεῖ τοῦ λόγου, ὅτι ἔστι κυριώτερον ἐπὶ τὰς πράξεις ἄγειν τὸν ἄνθρωπον ἤπερ ὁ λόγος.

ANNOTATI

Hae sunt duae reliquae ex quatuor
dum editis Musonii Dissertationibu
duas priores in Philomathiae Libro
dimus. Erat sane operae pretium,
quae nunc omnino sunt quatuor & v
res Dissertationes, cum brevioribus
& Nieuwlandii Disputatione de Mu
gulari editione frequentare: eamqu
similitudinem ac praestantiam argun
lis & rationis disserendi Socraticae
additis Dissertationibus Hieroclis, T
ci, item à Stobaeo servatis. Quod
do propositum habuimus, sed pe
alias occupationes nondum potuim
rum, quum superiore Annotatione no
corruptos idque brevissime & quasi
attigissemus, factum est ut nonnu
emendationum rationes non satis c
praeterea in locis etiam sanis, sed
paulo doctrinae & orationis, haerer
rum studiis ut consuleremus, hanc
nem ad istas difficultates in his dua
tationibus expediendas accommodavin
eas deinceps amplius fusiusque explic

DISSERT. I. *Non utendum esse pluribus demonstrationibus ad unam rem demonstrandam.* Pertinet hic locus ad morem Stoicorum, per singulares ac breves conclusiones demonstrandi. Quem Musonius morem ita tuetur, magis ut Stoicos propter eum ab aliis Philosophis reprehensos defendere rationesque eorum ostendere videatur, quam ut ipse eum ubique sequendum judicet; quippe qui, ut alibi, ita hac in disputatione, non ista Stoica brevitate, sed Socratica inductione, exemplorum varietate, differendi copia, utitur. Hujusmodi brevia sunt apud Ciceronem v. c. Tusc. I, 8, ad quae auditor reponit: *Uberius ista quaeso: haec enim spinosiora, prius ut confitear me cogunt, quam ut assentiar.* Unde explicandum est illud Paradoxi V, 1: *Quod etsi ita esse pluribus verbis disserendum est; illud tamen & breve & constendum est, nisi qui ita sit affectus, liberum esse neminem.* Haec igitur *brevia* quum essent propria Mathematicorum, Philosophi, & in his Stoici, ea ad demonstrandum adhibebant; ita tamen, ut de eadem re *uberius* etiam & *pluribus verbis differerent.* Cujus officii rationes exponit Tusc. V, 7: *M. Nimirum igitur confecta res est; videtur enim ad exitum venisse quaestio. A. Propemodum id quidem. M. Verumtamen Mathematicorum iste mos est: non est Philosophorum. Nam Geometrae*

trae cum quid docere volunt, si quid ad pertinet eorum quae ante docuerunt, i pro concesso & probato: illud modo e de quo ante nihil scriptum est: Philosop cumque rem habent in manibus, in e conveniunt, congerunt omnia, etsi alio l tata sunt. Quod ni ita esset, cur Stoic quaesitum, „ satisne ad beate vivend „ posset," multa diceret? cui satis ess dere „ se ante docuisse, nihil bonum „ quod honestum esset: hoc probato, c „ esse, beatam vitam virtute esse conte „ quomodo hoc sit consequens illi, sic i „ ut, si beata vita virtute contenta sit „ nestum quod sit, nihil aliud sit bonu tamen non agunt sic: nam & de hon summo bono separatim libri sunt: & efficiatur, satis magnam in virtute ad vendum esse vim, nihilominus hoc agu tim: propriis enim & suis argumentis nitionibus tractanda quaeque res est: ta sertim. Attigimus hoc argumentum nostris Praeceptis Logicis III, 1, 7.

(*a*) Sic dedimus flagitante sententia tiosa lectione MS. ἐπιδείξεις.

(*b*) *μέντοι*, si sanum est, rariore bet vim, quae respondet Latino *tan mum, omnino*; ut sententia sit, *per pau*

ſtrationes eos adducens quocumque tandem vult. Quae vis exſtat in venuſtiſſimo Platonis loco Phaedr. p. 340, F: *ὄμνυμι γάρ σοι, τίνα μέντοι, τίνα θεῶν; εἰ βούλει, τὴν πλάτανον ταυτηνί.* ſic enim interrogative ſcribendum· *juro enim tibi quemnam tandem, quemnam deorum? ſi vis, hancce platanum.* Unde ſumſit Ariſtaenetus Epiſt. II, 2: *ὄμνυμι δέ σοι, φιλτάτη, τίνα μέντοι θεῶν, εἰ βούλει* —. Secutus eſt Maximus Tyrius Diſſ. XXXII, 1, p. 377: *Βούλομαι καθ' Ὅμηρον αὐτὸν παρακαλέσαι ἐπὶ τὸν λόγον τίνα μέντοι θεῶν ἢ τὴν αὐτὴν ἐκείνῳ Καλλιόπην;* vulgo ſine interrogatione legitur *τινά*. Libanius Orat. IX, p. 252, A: *τίνα μέντοι, τίνα θεῶν αἰτιατέον.* Similiter interrogationi adjungit Plato in Phaedro p. 351, A: 353, A: Charmide 238, B. Eubulus Comicus in Excerpt. Grot. p. 650: *Χρηστὴ τίς ἦν μέντοι, τίς; Proba mulier quae tandem fuit? quae?* Diogenes Laert. IV, 66: *τί μέντοι, τί; quid tandem? quid?* Ariſtophanes Nub. 785.

(*c*) *ὄντί γε ὑγιῶς*· legendum vel *ἔχοντί γε ὑγιῶς*, vel *ὄντί γε ὑγιεῖ*. i. e. *eo citius aſſentietur placito, ſiquidem verum ſit.*

(*d*) *οὐκ* delendum.

(*) *πρὸς μόνα δὲ τῶν ἀποδείξεων.* Legendum videtur, *πρὸς ἃ μόνα δεῖ τῶν ἀποδείξεων*· i e.: *ad quae, nimirum incertas & obſcuras res, ſola opus eſt demonſtrationibus.*

(*e*) *αὐ-*

(*e*) *αὐτόθεν γνώριμα*· quae *per ſe*
tescunt, *ſponte* agnoſcuntur. Sic *αὐ*
patur, ut opponatur ei quod *aliunde*
cul, *ἀπώθεν* eſt, cum loco, tum ter
riosque in hoc genere habet uſus.
apud Stobaeum Serm. XVII, p. 160.
οἷς αὐτόθεν χρῆσθαι ὑπάρχοι, δίχα
Xenophon Mem. Socr. II, 8, 3.
IX, p. 660, B. Plutarchus ſaepe
p. 57, B: 131, F: 363, C: 377,
E: 407, C: 424, F: 450, E: 529
D: 663, A: 665, E: 711, F: 714
B: 728, B: 734, C: 819, D: 830
E: 930, A: 993, A: 1020, B:
Conferatur Uptonus in Indice ad
Plautus dixit *ex hoc loco*, Trucul. II,
jam modo ex hoc loco Jubebo ad i
que perferri minas: ubi haec eſt Sa
madverſio: „ *Ex loco*, vel *è loco*,
„ Graeci dicunt *αὐτόθεν*: *è loco mit*
„ *τόθεν πέμψω*. unde *αὐτόθεν καταβ*
„ *loco ſolvere*, hoc eſt praeſenti
„ ſignificatio enim loci, brevitatem
„ notat ".

(*f*) *τούτῳ* mutandum in *τοῦτο*. i. e
μα. Eſt autem in Syllogismo *λῆμμα*
tio, vulgo *major* dicta: ad hanc adju
ſumtio, ſeu *minor:* i. e. *τούτῳ προσλ*

προσληψις. Haec trita Stoicis, & vel è Diogene Laertio nota VII, 76.

(†) τὰς ἡδονὰς οὐχ αἱρετέον εἶναι· *voluptates non sumendum esse:* proprius & Graecus est usus Gerundii. Plutarchus Moral. p. 656, D: τὴν διαφορὰν ἐπὶ τὸ σῶμα μετοιστέον ἐστι· *diversitas ad corpus transferenda est:* item p. 66, C: 68, D: 92, B: 102, D: 124, A: 125, D: 137, C: 172, E: 819, A: Vit. 512, F: 566. Casus autem personae agentis ponitur vel Dativus: ut in Isocratis Archidamo p. 231, fin: θάνατον ἡμῖν αἱρετέον ἐστί. *mors nobis oppetenda est.* Platone Leg. VIII, p. 642, D: καὶ οὐ δυσχεραντέον πολεμικοῖς ἀνθρώποις τὸν τοιοῦτον θεόν. XII, p. 690, G. Aristide T. I, p. 380. 434. Plutarcho Vit. p. 233, A: 513, C: 597, D. Vel Accusativus: ut in Platone Leg. VI, p 621, D: πάντα τὰ τοιαῦτ' ἄρ' ἐσθ' ὑπομενητέον πάσχοντας· i. e.: *haec omnia patientes ferre oportet:* & plura dedimus ad Plutarchi Moralia p. 122, E. Latina consuetudo fere usurpat Participium Fut. Pass. v. c.: ut in hoc loco, *voluptates non sumendas esse:* ita tamen, ut nonnumquam Graecam rationem sequatur: v. c. Plautus Trinummo, IV, 2, 27: *Hercle opinor, mihi advenienti hac noctu agitandum est vigilias.* Cicero Tusc. II, 18: *Iterandum eadem ista mihi —.* ubi videndus Davisius: idemque ad Acad. II,

II, 48. Gifanius Conlect. Lucret. de fua habet Vechnerus Hellenolexi p. 372, fequ.

(*g*) Proprie quidem nil aliud ef *non omnem voluptatem bonum effe.* quidem enunciatio, ἡ ἡδονὴ ἀγαθὸν *tas eft bonum*, accipitur ufu inftar univerfalis, πᾶσα ἡδονὴ ἀγαθόν ἐσ *luptas eft bonum*; hanc non effe v bus antecedentibus efficitur.

(*h*) περαίνεται, *efficitur*, *conclua* quens eft Ariftoteli Analytic. Prior. & alibi: item Stoicis apud Diogenе 140, 141, 143, 150: VIII, 34. Demonactis, ambiguitate verbi, q *re* fignificans, in re obfcoena poniti cianum T. II, 382. Hinc συμπέ *clufio*, apud Plutarchum Moral. 969, B: 1059, E: Vit. 448, A. Fabricius ad Sextum Empir. A VIII, 128: Uptonus Indice ad I περαίνοντες.

(*i*) ἤθους. Ne quis forte ἔθους tet, quia modo ἔθεσι pofitum erat: *morem*, *confuetudinem*: ἦθος auten *mum*, *indolem*: quod exiftit, quum σις, quibusdam ἔθεσι, *confuetudinil* dam habitum formatur. Atque non

mine ἔθος venit. Aristoteles Nicomach. II, 1: ἡ δ' ἠθικὴ (ἀρετὴ) ἐξ ἔθους περιγίνεται· ὅθεν καὶ τοὔνομα ἔσχηκε μικρὸν παρεγκλῖνον ἀπὸ τοῦ ἔθους· Magn. Moral. I, 6: Eudem. II, 2. Hinc Stobaeus Eclog. II, p. 184, edit. Canteri: II, 244, edit. Heerenii. Unde Scriptor libelli Plutarchei De Puerorum Educatione emendandus p. 2, F: ubi alia annotavimus. Et hinc quoque intelligitur quare ἦθος etiam φύσις dicatur; est enim ἦθος, quem vulgo *characterem moralem* dicunt, φύσις formata ἔθεσι: quod pluribus exposuimus ad Plutarchi Quaest. Plat. I, Biblioth. Crit. P. IX, p. 16, seq.

(††) τυπωθῆναι. *formari, quasi impresso extrinsecus signo*, animus a Stoicis dicitur. Animadversum Gatakero ad M. Antoninum III, 6, VI, 16: Uptono ad Epictetum II, 19, p. 286. Idem I, 6, p. 33 — : οὐχ ἁπλῶς ἐμπίπτοντες τοῖς αἰσθητοῖς, τυπούμεθα ὑπ' αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ ἐκλαμβάνομέν τι, καὶ ἀφαιροῦμεν, καὶ προστίθεμεν τάδε τινὰ δι' αὐτῶν. Plutarchus Adverf. Stoic. p. 1084, F: Adv. Colot. 1118, B: De Vultu Lunae 945, A. Symposiac. IV, 1, 660, C: ad quem plura dabimus.

(**) κακῶς. Immo καλῶς· *si debent se bene habere*: i. e.: *si ad sanum habitum redigenda sunt*.

(*k*) παρεχόμενον. i. e.: *praebentem docenti in-*

 do-

dolem inertem & indocilem. Ita sub
χω, & Medium παρέχομαι, quasi prc
aut aliis quid praebere, usurpatur.
II, 35, de Aegypto: ἔργα λόγου μέ
ται πρὸς πᾶσαν χώρην. Plato Leg. II
A: κρεῶν οὐδαμῶς ἐνδεεῖς ἦσαν· ἔτι δὲ
οὐ φαύλην οὐδ' ὀλίγην τροφὴν παρεί
596, G: VII, 638, G: δειλὸς δὲ κ
στος γεγονὼς πρὸς τὸ σωφρονεῖν, μείζου
δροτέρας παρέχεται μεταβολὰς τῆς κ
Plutarchus De Genio Socratis p.
ἄγριον παρεχομέναις τὸ ἄλογον· *partc
nalem immanem habentibus:* De
Malign. 862, C: De Solertia Anim
F: De Vultu Lunae p. 943, D:
p. 111, A. De aliis significationibus
tivo, alibi.

(*l*) ἠγωνισμένον. Auctor scripsisse
μένον, *educatum*· estque & dicitur
institutio ἀγωγή. Sic de canibus
Venat. III, 3: τὰ μὲν οὖν πλεῖστα το
ἔχουσι· τὰ δὲ ἠγμέναι ἀνεπιστημόνως
στοί εἰσιν. Exemplo de canibus sum
gus Spartanis illam ἀγωγὴν persuasit:
Nicolaus Damascenus in Excerptis
p. 449: Plutarchus in Apophthegm. Lac
F: & Scriptor libelli De Educatione
quam narrationem cum hoc Musonii mc

paraffe lectores non poenitebit. Forma verbi & alibi occurrit: & fimili fententia in Hieroclis Differt. apud Stobaeum Serm. LXXVI, p. 462: ὁποῖα δὴ πολλὰ φιλεῖ γενέσθαι περὶ τοὺς πολλοὺς καὶ ἰδιωτικώτερον ἠγμένους.

(m) οὐκ ἔστιν εἰπεῖν· Formula minus frequens; tamen aliquoties nobis obfervata. Ipfe Mufonius in Differtatione, cujus argumentum eft *Reges philofophari oportere*, apud Stobaeum Serm. XLVI, 3, 8: ἆρ' ἔσθ' ὅπως βασιλεὺς ἀγαθὸς εἴη τὶς ἂν, μὴ ἄνθρωπος ἀγαθὸς ὤν; οὐκ ἔστιν εἰπεῖν· fic autem prior pars interpungenda eft: Plutarchus De Difcernendo Adulatore ab Amico p. 50, A: ubi plura appofuimus.

(†††) μοχλευόμενος *'tamquam iners pondus, vectibus fublevatus.* Elegans tralatio. Sic Plutarchus Sympofiac. IV, 1, p. 662, C: αἱ διὰ τῶν ἐπιπόνων βοήθειαι μόγις κατὰ μικρὸν ἀνύουσι, χαλεπῶς ἐκμοχλεύουσαι καὶ προσβιαζόμεναι τὴν φύσιν. III, 6, p. 653, F: ἐκθλιβομένων καὶ μοχλευομένων τῶν μάλιστα συνδεῖν καὶ κολλᾶν τὸ σῶμα πεφυκότων. Fragm. De Anima. VII, 19, αἱ ψυχαὶ πολλῷ τῷ κάρῳ κατεχόμεναι τῆς γενέσεως πολλῆς πρὸς ἀνάμνησιν δέονται τῆς μοχλείας· i. e.: *animae multo generationis veterno oppresfae ad reminiscentiam opus habent quafi vectium molitione.* Gregorius Presbyter in Vita Gregorii Naz. p. 24, A: συνέβαινεν αὐτῷ· — προσάγειν

γειν πλείονας, οὐ θυμῷ πλήσσοντι, ἀλλ τὴν ἀμαθίαν ἐκμοχλεύοντι, καὶ εὐεξίαι ψαῖς ἐμποιοῦντι διὰ τοῦ λόγου. Be Epistola ad Millium p. 15, Euripidis Plutarchum servato Consol. Apollon A: Ὅσοί τε δεσμοῖς ἐκμεμόχθηνται β gendum contendit ἐμμεμόχλευνται, ve μεμόχλευνται: praeter necessitatem, ju gravio: cui nos subscribimus. Propri cationis exempla habet H. Stephanus Gr. T. II, p. 1578, seq. & Bergleru stophanis Lysistr. 429.

(*n*) Oratio multis partibus turbata. continuanda sic: μείζονος ἢ ὁ τοιοῦτος *neque labore majore opus habebit, quan talis Laco.* Deinde, ὥστε ἔγγυον νομ τὸν πόνον τῆς τ' ἀγαθοῦ φύσεως καὶ τι κοῦ, legendum. — τῆς τε τοῦ ἀγαθοῦ φ. *ut existimaret, laborem esse sponsoren & boni & mali hominis:* quod nec f pro solita Musonii perspicuitate di Tum, in τυγχάνει ὧν ἐπυνθάνετο, *an quae interrogabat:* quod nullam habe sententiam: desideratur quid hujusmodi οἰκεῖος ὢν ὧν ἐπυνθάνετο. i. e.: *jam j rei, de qua interrogabat.* Porro in L Cleanthem *interrogatione*, non satis significatio bonae naturae: at fuisset in

tione: quae hic nulla apparet. Apud Diogenem Laertium eadem res brevius traditur VII, 172: Λάκωνος τινὸς εἰπόντος, ὅτι ὁ πόνος ἀγαθόν· διαχυθεὶς (Κλεάνθης) φησιν, Αἵματος εἰς ἀγαθοῖο, φίλον τέκος·

(*o*) Αἵματος—. Odyss. Δ, 611.

(*p*) φανερῶν· Corrigendum, φοβερῶν.

*** (*q*) Lacuna exstat in codice scripto, cui explendae quum multae rationes excogitari possint, una ex his non inepta memoretur, καὶ πείθειν τῷ κατασκευαστικὰ εἶναι ἃ λέγει καὶ ἀνατραπῆναι μὴ ῥ. *& persuadeat per id, quod ea quae dicit demonstrantia sint, nec facile refellantur* —.

DISSERT. II. (*a*) ΛΥΚΙΟΥ ΕΚ ΤΩΝ ΜΟΥΣΩΝΙΟΥ. Singularis haec est inscriptio, quum caeterae omnes Dissertationes solum nomen Musonii proscriptum gerant. Et nihilominus tam haec est Musonii, quam caeterae omnes. Nec alius videtur esse hic *Lucius*, quam is, qui caeteras omnes Musonii Dissertationes scripto consignavit. Suspicor *Pollioni* illi Grammatico, qui, teste Suida in Voce Πωλίων, Musonii ἀπομνημονεύματα, id est has Dissertationes, conscripsit, praenomen fuisse *Lucium:* nomen autem ex familiae Romanae *Pollionum* clientela, & fortasse ab ipso illo *Claudio Pollione*, qui teste Plinio Epist. VII, 31, de Musonii vita librum

 edi-

ediderat: Stobaeum autem in fuis Exce Mufonii locis, titulum varie pofuiffe νίου· & ἐκ τῶν Μουσωνίου· & Λυκίου ἐ σωνίου· fed Λυκίου nomen librarion à caeteris, excepto hoc, capitibus Et in *Epicteti* locis fimilem varietat hendimus apud Stobaeum: ubi aliq fcriptum eft Ῥούφου ἐκ τῶν Ἐπικτή Ἀῤῥιανοῦ Ἐπικτητίου. Nam & Rufc nus Epicteti Differtationes prodideran etiam repugnat quominus ipfe Luci ἀπομνημονευμάτων Mufonii epitomé unde hic locus, ut brevior, fumtus fuit epitome, fed ab alio facta, Difl *Teletis:* unde in eodem codice Dan hoc titulo exftat locus, ejusdem fere Mufonii eft Disfertatio II, brevitatis Θεοδώρου τῶν Τέλητος ἐπιτομῆς· περὶ καὶ τοῦ εἶναι: quem locum alio, fi f pore prodemus.

(*b*) μὲν· forte natum ex vera fcri

(*c*) διδάσκει· conftructio poftulai

(*d*) ἐθιζομένων· bene habet, nec ἐθιζόμενον· Senfus eft: *fi ratio quider ceat, quid faciendum fit: confuetudo fiat, ut homines fecundum hanc ratic adfuefcant.* Eft haec Genitivi Partici nondum fatis animadverfa: v. c. ap

chum in Bruto p. 1000, A: πολλάκις ἀφῄρει τὴν χαλεπότητα καὶ τὸ ἄκαιρον αὐτοῦ μετὰ παιδιᾶς δεχομένων; omiſſo καὶ, verba caeterum obſcura ſic interpretanda: *Favonius ſaepe ſedabat diſſenſiones, quum diſſentientes ejus importunitatem cum joco exciperent.* De Fortuna p. 98, E: ὀρχήσεις τε μανθάνει (ὁ ἐλέφας) καὶ χορείας καὶ προσκυνήσεις· οὐχ ἀχρήστως τῶν τοιούτων παρεισαγομένων· i. e.: *quum talia non inutiliter introducantur.* — Sympoſiac. VI, 4, 690, D: τὰ ἡμέτερα σώματα λουσαμένων ψύχεται μᾶλλον. Plura alibi.

(*e*) τινα. Οὕτως. Rectius ſit τινα οὕτως.

(*f*) ὥρα. Mendoſum. Forte verum fuerit θεωρίαν. ſed hoc antecedentia poſtulat fulciri addito τήν; ut ſit, περὶ τὴν τῶν ἰατρικῶν θεωρίαν.

(*g*) οἷα ἱκανά. Forte πλοῖα ἱκανά· *navigia ſatis multa.*

(*) ἱκανώτατον λέγει· Praeſtet ἱκανώτατα λέγοι. Requiritur tamen plenius, ἱκανώτατος ἦ λέγειν· i. e.: *plurimum facultatis habeat ad dicendum quomodo oporteat gubernare.*

** (*h*) In promtu eſt, quod lacunam expleat χρήσαιο.

(*i*) ὁ εἶπε. Imo ὃς εἶπε, quae eſt ſolennis dialogi formula.

(*k*) Malim: καὶ λέγειν αὐτοὺς πιθανωτάτου.

(*l*) ἐπιτρέψαι. Legendum ἐπιτρέψαις.

 (*m*) εἰ-

(*m*) εἶδοι. Nihili vocabulum, fo
ex εἰδότος· i. e: *pueri musica ignora*

(*n*) Sententia postulat, τὸν ἐν
ἱκανόν, aut simile quid.

(*o*) τῇ πράξει. Verum est τάξει, à
rium frequens in hoc loco vocabulum πρ
xit: τάξις. *locus*, *ordo*, & δύναμις, *vi*
sum, sic componuntur. Fluxit hoc
sthenis nobili sententia in Orat. Ol
p. 12, A: τὸ γὰρ πράττειν τοῦ λέγειν
τονεῖν ὕστερον ὂν τῇ τάξει, πρότερον
καὶ κρεῖττόν ἐστι. Quod Longinus i
De Sublim. initio fere: ἐπὶ πάσης τι
δυοῖν ἀπαιτουμένων προτέρου μὲν, τοῦ
ὑποκείμενον, δευτέρου δὲ τῇ τάξει, τῇ
κυριωτέρου, πῶς ἂν ἡμῖν αὐτὸ τοῦτο, καὶ
γων μεθόδων κτητὸν γένοιτο —. notavit et
kenius Conjunxit Aristides Orat T.I.
τῇ τάξει καὶ τῇ δυνάμει τρίτον ἡ τέχν

I.

D. W. DISPUTATIONIS,

quâ ostenditur, scriptorem libri De Educatione Puerorum, inter Plutarcheos editi, non esse Plutarchum Chaeronensem:

EPITOME.

Ne vero Plutarchi nostri penitus nos oblivio capiat, eum saltem commemoremus; quando in perscribenda ejus annotatione pergere nondum possumus. Ab hoc enim opere quum nos varii subinde casus avocassent, de quibus diximus Bibliothecae Criticae, P. XI, p. 3, 3: & mox ejus partem, ibidem p. 6, significatam, Oxonium misissemus: & ad reliquam conficiendam accessissemus; supervenit horribilis illa d. XII. Januarii, a. MDCCCVII, nostrae urbis clades: quae me, huic operi, ut cum maxime, intentum ac deditum, fulmineo ictu inde dejecit, & diffracta domo, libris chartisque disjectis, in rus ejecit. Hic aliae adhuc nos tenuerunt Literae: Selectorum altera editio: Phaedon: Eunapius: Bibliothecae Criticae Pars XII: Philomathia: Plutar-

cheum opus si quando repetere volur
meminisse horret, luctuque refugit.
dum liberemur, saltem ex operis par
dem excusa, sed nondum edita,
prodamus, quod unum in manibu
Est autem haec Disputatio, cujus t
scripsimus: cujusque Epitomen ha
lectoribus nostris fore speramus: qua
cae munus, quo spuria scripta à gen
guantur, et ratione et exemplo cogn

Qui hunc libellum non à Plutarc
esse suspicarentur, certe qui hanc
ad publicam notitiam proderent, ni
quod quidem sciam, fuerunt: M.
Var. Lect. XIV, 1: & Jo. Rualdus
tarchi, XX, p. 41, illo Mureti judi
tur, admonitus. Cujus ego pauci
quaerens, unam eamque verissimam,
perientia doctus, hanc reperi. Libel
bus exemplis editis primum habet loc
est ordine & numero. Igitur quisqui
Plutarchi Morales accedit, in hunc p
dit, hunc legit novus & hospes in f
tione Plutarchea: hujusque formae
sensum, si forte, postea demum lege
su colligit. Paucissimi, vel dicam n
volumine, ejus lectionem continuo ite
structi ad judicandum, utpote recent

Auctoris, ejusque sensu imbuti. Quod si plures fecissent, plures hunc libellum falsi nominis suspectum habuissent. Nunc, ut fit, evanido & refrigerato per temporis spatium & aliorum Scriptorum lectionem Plutarcheo sensu, redeunt ad Plutarchum item, ut primo, novi & hospites, & nil quidquam spurii aut suspicantur aut sentiunt. Ita non solum libellus *De Educatione* apud plerosque doctos homines in falsa auctoritatis possessione mansit: sed manserunt etiam alii libri, & manifestioris fraudis illi: veluti *De Philosophorum Placitis*, *De Vitis* X *Oratorum*: & manifestissimi duo ineptissimique gemini ex eadem fraudis officina proditi, *Parallela Graeca & Romana*, &, *De Fluminibus*. Mihi vero, per susceptam editoris provinciam, Plutarchum saepius relegenti, & eum porro cum scriptis codicibus conferenti, ac secundum codicum seriem alium deinceps & alium librum conferre pergenti; mihi ergo evenit, ut quoties ab aliis iisque germanis Plutarchi libris ad istum *De Educatione* accederem, toties mihi nescio quid novum & peregrinum, ab illa Plutarchea copia diversum, leve & inane, ad animum sensumque accideret. Idque paulatim animadvertendo tale tantumque esse cognovi, ut hic libellus non modo à Plutarcho, sive juvene illo sive sene scribi non potuerit, sed alium quemvis opificem habere debuerit. Sed hoc

hoc non nisi ad meum mihi sensum
Nunc age experiamur, an hunc impli
mo sensum ad judicii perspicuitatem di
que explicare, & hactenus certe cum
nostris communicare possimus, ut ass
bis suum non denegent.

Notae, quibus aliquis liber spurius cer
internae vel *externae* sunt. *Externae*, p
quidem, hujusmodi sunt: si liber jam
quis spurius habitus est: si ab iisde
sunt quaedam ex hujus nominis & auct
quae hodieque in eo non exstent, n
inveniant: si Antiqui de eo tacent, ul
nem facere debuissent, aut memorant
alterius nomine Auctoris: si res facta
produntur incredibilia, & communi
tis usui ac testimonio repugnantia: si
que in eo occurrunt, aetate Auctoris,
mine fertur, nondum factae neque
veluti, ut hoc utar, in Phalaridis Ep
quentes sunt hujusmodi notae, à Be
prehensae & excusae. Estque hoc ge
promtu manifestoque positum, ut doct
facile in oculos incurrat, & semel
etiam minus doctos moveat. *Internae*
eo cernuntur: ut non quidem ab illa a
ab ipso Auctore alienae sint; ut disfere
argumentorum, praeceptorum, exempl

lectus, dispositio, explicatio, orationis habitus cum in singulis verbis, tum in eorum compositione, tum in sententiarum conformatione & continuatione, ab Auctoris consuetudine & ingenio abhorreant. Quod genus plerosque latet: nec nisi ab his & à paucis adeo horum, animadvertitur, qui non modo universae Antiquitatis & Linguae scientia valeant: sed peculiariter ejus, de quo quaeritur, Auctoris longo usu & formam animo impressam, & orationem auribus quasi sensuque tritam habeant. Et sunt hujus generis, ut prioris, complures gradus; prouti notae illae magis minusve vel frequentes, vel manifestae & conspicuae sunt. Judicium de hoc libello totum in difficiliore isto genere *interno* versatur. Nulla est *externa* nota, nisi forte una, à silentio Veterum ducta. Nos quo accuratius in hac Disputatione agamus, ejus distributionem in principio proponamus, partesque suis argumentis & nominibus significemus.

Sectio I, *de Argumento Externo.*
Sectio II, *de Argumentis Internis.*
——— Pars I, *de Rebus.*
——— ——— Caput I, *de Materia.*
——— ——— ——— §. 1, *de Materia, quae deest.*

Sec-

Sectio I, Argumentum Externum unicum nobis diximus suppetere, à silentio Veterum ductum. In *Catalogo* scriptorum Plutarchi, qui sub nomine filii ejus *Lampriae* fertur, nullus memoratur hac inscriptione liber, ubi ex libris Moralibus, qui nunc sunt, octogenis, ad sexaginta & quatuor memorantur. Sed neque hinc argumentum ducas; siquidem hic Catalogus postrema parte truncatus ad nos venit. Nulla libri hujus mentio fit apud *Stobaeum*, ubi frequentes sunt ex aliis

aliis libris Plutarcheis, & perditis & reliquis, loci. Caput περὶ παιδείας καὶ ἀγωγῆς, quod in Stobaeo fuisse ex Photii recensione Cod. CXLVII novimus, nunc in editionibus desideratum, servatum in Joannis Damasceni Parallelis MSS, ubi multi exstant περὶ παιδείας καὶ ἀγωγῆς Antiquorum Scriptorum loci, ex hoc sub Plutarchi nomine frequentato libello nullum locum habet. Neque in *Sopatri Eclogis* memoratur, quarum argumenta, & Auctorum unde factae erant nomina, recenset Photius Cod. CLXV: in quibus complurium librorum Plutarcheorum suis nominibus diserte significatorum exstabant loci, atque adeo spurii illius *De Fluminibus:* tum Caput erat De *Efficacia Consuetudinis & Laboris*, quae est item materia hujus libelli Cap. IV. Ut nunc est, antiquissimum ejus vestigium exstat in Sententiis S. Maximi & Antonii: ubi p. 704, nullo addito nec auctoris nec libri nomine, exhibetur locus hujus libelli p. 3, E: Εὔπλαστον γὰρ καὶ ὑγρὸν ἡ νεότης — Duo alii loci, quorum alter p. 818, non Plutarchi nomen habet, sed deinceps aliis nomen Plutarchi adscriptum habentibus subjicitur, Οἱ ἐν εὐδίᾳ πλέοντες — qui referri videtur ad hunc libellum p. 8, C: alter sine Plutarchi nomine p. 933, Τὰ μὲν γὰρ σώματα τοῖς συμμέτροις πόνοις — quem quis forte indidem sumtum putet p. 9, B. Quartus,

tus, quem poftea animadvertimus, p
γὰρ αὖ σιωπήσας — in eodem libel
reperitur p. 10, F. Hae igitur apud
& Antonium fententiae, nec verbis
ita cum hujus libelli locis congruun
potius, quam aliunde eas petitas a
Et fuerit fane illa aetate hic libellus;
mine Plutarchi jam fuerit, ftatuere
mus. Equidem eum Plutarcho non
centiorem faciam; utpote abhorrente
magis proprietate, quam aetate.
quod quidem fciam, non citatur a
nomine Plutarchi ante Saeculum)
Macarius Chryfocephalas, ut ex alii
compluribus Plutarchi libris, ita ex
quam germano, locos in fuam Ῥοδω
Villoifono defcriptam in Anecdot. V
In codicibus Plutarcheis jam antea
veluti Parifienfibus, A, D, F,
Moscuenfibus: qui omnes antiquiore
culis XI, XII, XIII, cenfentur.

Sectio II, *de Argumentis Internis:*
Rebus: Caput I, *de Materia:* §. 1
ria, quae deeft. Jam primum reperie
tas in hoc libello materiae partes or
quae omitti nec poterant à Plutarchi
ac doctrina, nec debebant propter i
menti *De Educatione* naturam ac n

Harum deinceps quasdam, praecipuas quidem, recenseamus; quando omnes enumerare infinitum eſt.

I. Conſtat inter omnes quam late patuerit apud Antiquos locus *de Educatione Puerorum*, quanta cum diligentia & cura tractatus ſit cum à Legislatoribus, tum à Philoſophis. Sit mihi aliquis verſatus in lectione Plutarchi: teneat ejus formam & conſuetudinem: legerit ea, quae is de Educatione ſparſim disſeruit aliis in libris: legerit idem de hoc argumento, quae nobis ſervata ſunt praecipua Antiquorum praecepta, Platonis Legum VII, toto libro, aliis partim, VIII, I, II, Reipublicae II, III: Xenophontis Cyropaediâ & Republicâ Lacedaemoniorum: Ariſtotelis Polit. VII & VIII: Quinctiliani Inſtit. Or. I, & II. Tum ſe det ad hunc libellum legendum. Nae is haud ſecus repentino diverſitatis ac novitatis ſenſu percutiatur, quam qui è culto & fertili agro in ſterilem & incultum veniunt: aut qui de eodem argumento doctum & prudentem virum, deinde balbutientem puerum, audiunt.

II. Quis non ab eo, qui ſe de *Educatione* praecepturum profiteatur, exſpectet ut tres illas inſtitutionis puerilis partes, *Literas*, *Muſicam*, *Gymnaſticam*, & diſerte memoret, & diligenter perſequatur? At iſte neutrum fecit. Fuit autem triplex illa diſtributio ita frequens & ſolem-

nis in omni Educatione, ut ejus omisfio in fcriptione de hoc ipfo argumento non nifi ab incogitantia, aut ignorantia moris antiqui, proficisci potuerit. Legatur Plato in Theage p. 8, E, Clitophonte p. 255, C: Dio Chryf. Or. XIII, p. 233, C: Xenophon Rep. Laced. II, 1. Ex hoc more eft illud Terentii Eunucho III, 2, 23: — *fac periculum in literis, Fac in palaestra, in muficis: quae liberum Scire aequum eft adolefcentem, follertem dabo.* Quarto loco *Graphice*, id eft, pingendi five delineandi ars, aetate Philippi Macedonis, ejusque filii Alexandri, paulatim, ut primus gradus Liberalium Artium, frequentata receptaque eft: quod quidem conftat Plinii teftimonio, XXXV, 34, 8. Ejus jam ut quartae, nec ab omnibus adhibitae, meminit Ariftoteles Polit. VIII, 3. Plato puer eam didicisfe fertur, ut eft apud Diogenem Laert. III, 5, & alios: quamquam in ejus fcriptis hujus rei, quod fciam, nullum eft indicium, nifi forte Leg. VI, p. 620, F: ubi tamen ipfe eam non magni facere videtur: & certe, ut artem, factitare disfuadet in Epinom. p. 698, C. Sane puerilis ejus aetas in tempus fuperius incidit. Ergo didicerit eam puer non communi more, fed fuo fibi & peculiari ftudio; ut jam antea Pythagoras; fi quidem vera prodidit Diogenes ille *Incredibilium ultra Thulen* fcrip-

ſcriptor: è quo haec refert Porphyrius De Vita Pythag. §. 11, loco, ut videtur, à librariis turbato, nec cum antecedentibus item turbatis ſatis apto: παῖδα μὲν οὖν ὄντα ἔπεμπεν εἴς τε κιθαριστοῦ, καὶ παιδοτρίβου, καὶ ζωγράφου· ubi forte excidit Grammaticae mentio, & legendum — εἴς τε γραμματιστοῦ, καὶ κιθαριστοῦ, κ. π. κ. ζ. Quod vero ait G. J. Voſſius De Natura Artium I, 5, 6: *jam Thaletis Mileſii temporibus pičturam fuisſe partem inſtitutionis puerilis*; *idque intelligi ex ejus dičto apud Stobaeum*, *caet.*: fefellerunt ſua virum egregium adverſaria; nam *Thaletis* dičtum hujusmodi in toto Stobaeo, atque adeo in aliis Antiquorum ſcriptis, nullum exſtat: ſed eſt *Teletis* apud Stobaeum p. 535. Habetur quidem vulgo *Teles* in ſcriptoribus incertae aetatis: ſed eum Antigoni, ſive Gonatae ſive Doſonis, temporibus fuisſe, ex ipſius alio loco apud Stobaeum p. 231, intelligitur. Perperam Fabricius B. G. I, p. 523, eum Pythagoricum facit.

III. Iſte vero Pſeudo-Plutarchus neque de Grammatica, neque de Muſica, neque de Pičtura, vel unum verbum dixit: Gymnaſticam ita commendat, ut ejus veram vim ac partes ignorasſe videatur; adeo leviter & breviter de ea loquitur. Conſtat, Grammaticae ſtudium puerile hujusmodi fuisſe, ut puer primo apud Gramma-

tiftam, id eft ludi magiftrum, legere ac fcribere disceret: tum apud Grammaticum, qui faepe & Criticus dicebatur, poetas legeret, & ftilum componendaeque orationis facultatem exerceret: quo de more videatur Vosfius libro laudato, & Jo. Wowerius Polymathiae Cap. IV—X: ex veteribus Quinctilianus Inft. Or. I, 2—9: Plutarchus De Legendis Poetis, ubi hanc puerilis inftitutionis partem proprie tractavit. At hujus *De Educatione* libelli fcriptor de neutro Grammaticae munere verbum dixit: ipfius vero artis ne nomen quidem pofuit. Qui fi Plutarchus esfet, aut de utroque Grammaticae munere praecepisfet, aut monuisfet fe de Poetarum Lectione peculiarem librum vel fcripturum, vel fcripsisfe: aut in illo De Poetis Legendis libro dixisfet, fe De Educatione fcripturum, aut fcripsisfe. Quid vero ifte Pfeudo-Plutarchus? Ifte vero τὰ ἐγκύκλια παιδεύματα, *liberalia inftituta*, univerfe, nec unum nominatim, tangit Capitis X initio, paucis verbis in hanc fententiam: *Puer ingenuus nullius debet expers esfe earum artium, quae liberales appellantur* (τῶν καλουμένων ἐγκυκλίων παιδευμάτων) *fed haec curfim & guftus causfa difcere: philofophiam autem praecipuo & antiquisfimo loco habere & colere.* Quo in praecepto duplex eft infcitia: altera, quod ἐγκύκλια παιδεύματα non nifi obiter attingere & deguftare vult

vult puerum: quae, omnium recte sentientium judicio ab omni aevo, unica & verissima puerilis ingenii institutio & exercitatio fuerunt: altera, quod puero philosophiam adjungit, quae, totius Antiquitatis more, eorum demum fuit studium, qui è pueris jam excessissent, id est, ἐφήβων, νεανίσκων, *adolescentium, juvenum.*

IV. Aetatum progressionem, infantiae, pueritiae, adolescentiae, leviter notat: ipsarum studia, mores & habitus, dotes & facultates, non attingit: earumdem nec terminos nec partes suis annis significat. Conferat quis istam negligentiam cum diligentia vel Aristotelis Politic. VII, 17: VIII, 1, & seq.: vel Quinctiliani Inst. Or. I, 11: II, 1. Atqui hi de *Educatione* non solâ & seorsum, sed, ut de parte alterius doctrinae, conjunctim scripserunt. Alii etiam, qui aetatum commemorationem obiter attingunt, accuratius eas distinguunt. Veluti, in humanae sortis vitaeque descriptione, Teles, praeclarae philosophus doctrinae, quem supra laudavimus, apud Stobaeum p. 535, cujus locum operae pretium est comparare cum simili, quem Stobaeus ibidem sub nomine Platonis exhibet ex Dialogo Axiocho, cujus auctorem alii Aeschinem Socraticum faciunt: utrique perperam. Apparent enim vestigia imitationis, qua hic locum Teletis sequitur: sed imitationis non puerilis, nec servilis, totas sententias cum ipsis verbis

describentis, cujusmodi est in duobus aliis ejusdem Aeschinis nomine usurpatis Dialogis, *De Virtute*, ac *De Divitiis*, sed universum argumentum adumbrantis: quibus in Dialogis ut est ratio oratioque simplicior, majorque cum Socratico charactere similitudo, ita in Axiocho non est tanta ab eodem charactere dissimilitudo, quanta in libello *De Educatione* à Plutarcheo. Caeterum, Aeschinis character cognosci potest è germanorum Dialogorum reliquiis apud Aristidem: quibus nuper accessit locus servatus in Jo. Damasceni Parallelis ineditis.

V. Deinde, in libello *De Educatione*, nulla fit mentio quaestionis, utrum pueri melius domi, an in scholis, erudiantur: quod est argumentum Quinctiliani Inst. Or. I, 2.

VI. Nil dicitur, qua ratione puerorum ingenia dignoscantur: quod est ejusdem argumentum I, 3.

VII. Nil de variis ingeniis vario modo docendis ac tractandis.

VIII. Nil de ipsa varietate ingeniorum naturali, cum in facilitate & solertia ad virtutes, artes, disciplinas: tum in proclivitate ad vitia, stupore & inertia ad discendum.

IX. Multa desunt quae Antiquitatis mos in hoc argumento desiderat: multa, quae Plutarchi proprietas & consuetudo. In his praecipua ista:

Vir-

Virtutum Vitiorumque notationes, familiares Plutarcho, ductae ab experientia & humanae naturae observatione: Comparationes actionum animi & corporis, quibus res à sensuum judicio remotae sub sensus revocantur, & corporeis imaginibus significantur: Philosophorum de hoc argumento praecepta & rationes nec referuntur, nec cum judicio expenduntur: Exempla de puerorum Educatione à diversis populorum moribus desumta, v. c. Atheniensium, Lacedaemoniorum, Thebanorum: Romanarum rerum mentio. De consilio loci, temporis, hominum, quibus scripserit praeceptaque sua destinaverit, quis ipse, quo loco ac tempore fuerit, ...

Sect. II, Part. I, Cap. I, §. 2.: *De Materia, quae adest.* Haec ejusmodi est, ut quemvis alium, quam Plutarchum, auctorem prodat.

I. Praecepta se daturum professus: περὶ τῆς τῶν ἐλευθέρων παίδων ἀγωγῆς, nec definit aut declarat, quid sit ἀγωγὴ, qui ἐλεύθεροι παῖδες· quod alienum est à Plutarchi ratione.

II. Praecepta dat ditioribus, non item pauperibus: nec ipse hoc fateri veretur p. 8, E: *Si vero sunt*, inquit, *qui, propter rei familiaris angustias, meis uti nequeant praeceptis, hi fortunam, non me praecipientem, accusent.* Abhorret à Plutarcho.

III. Praecepta non mala nec repudianda: sed tamen pervulgata, nec vel à prudente experien-

tiae obſervatione, vel ab exquiſitis Literarum copiis profecta; ut nemo unus ex multis paterfamilias, leviter Literis tinctus, non melius praeciperet: conſtant locis communibus, ſententiis tralatitiis: quibus confirmandis quae adhibentur auctoritates, vel ab exemplis hiſtoricis, vel ab aliorum nomine & effatis petitae, in eadem ſunt levitate.

IV. Plato ter citatur: Euripides quater: Homerus nusquam: Heſiodus & Demoſthenes ſemel: qui omnes pro Plutarchi conſuetudine frequentes eſſe debebant: ſemel Phocylides, Sotades, Epigramma: ſub finem Pythagorica Symbola quaſi è ſacco effunduntur. Nil non in hoc genere abhorret à Plutarcho.

V. Frequentia ſunt exempla hiſtorica, quae ſane libellum jucunda varietate diſtinguunt; ita tamen ut nonnulla eum non à Plutarcho ſcriptum arguant, partim ab ipſa veritate, partim à ratione, qua in germanis Plutarchi libris referuntur, aliena: Veluti p. 1, D, *de Themiſtoclis filio*, aliter eſt in Ejus Vita p. 128, B, & Apophth. p. 185, D. *Stilponis* factum p. 5, F, aliter refertur De Animi Tranq. p 475, C. Tum illud falſum, Megaram à Demetrio everſam. *Theocriti Chii* negotium p. 11, B, C, diverſe narratur à Plutarcho Sympoſ. p. 633, C: quem disſenſum excuſans Heuſingerus editor, fruſtra eſt. *Diophantus*

vo-

vocatur Themiſtoclis filius, qui fuit *Cleophantus.* Sententiae auctor proditur Crates p. 4, E, qui fuit *Socrates.* *Epaminondas* in Platonis discipulis memoratur p. 8, B. Socrates Gorgiae reſpondiſſe dicitur, quod Polo reſpondit p. 8, A. Librariis forte quis haec tribuenda dicat. At iſta aequitate mendum eſt, ubi in magna per totum librum diligentia & doctrina pauci occurrunt errores: non, ubi frequens eſt per totum librum negligentia.

VI. Materiae pars etiam ſunt ſingularia dicta judiciaque Scriptoris. Horum non pauca ſunt, in quibus nec ratio nec conſilium appareat: quaeque magis cum puerili negligentia ac temeritate, quam cum cogitate ſcribentis diligentia conveniant. *Arrogantia puerorum claris parentibus natorum*, laudatur Cleophanti exemplo, p. 1, D. *Theſſali* dictum p. 3, F, ita inſertum, ut nil ad rem pertineat. *Bonum paedagogum oportere ſimilem eſſe Phoenicis, Achillis paedagogo*, p. 4, B: nec additur qualis fuerit Phoenix, quae ejus in hoc munere dotes. Mox de magiſtro dicturus ita praefatur, ut dicat hoc munus eſſe πάντων μέγιστον καὶ κυριώτατον τῶν εἰρημένων· ac ſi prior omnis pars, levis momenti ſit. Ibid. p. 5, A: Τί οὖν συμβαίνει τοῖς θαυμαστοῖς πατράσιν, ἐπειδὰν καλῶς μὲν θρέψωσι, κακῶς δὲ παιδεύσωσι τοὺς υἱεῖς: neque ſi ita legas, neque ſi prius κακῶς mutes in καλῶς, ſen-

tentia constabit: videtur Scriptor, ut novus in scribendo, figurae concinnitate inductus, ei rem ac sententiae veritatem posthabuisse. P. 5, C: Quod ait: *Reliqua omnia bona sunt humana, parva, nec studio digna, nobilitas, divitiae, gloria, pulcritudo, sanitas, robur corporis: sola bonorum nostrorum doctrina immortalis est ac divina:* est hoc Scriptoris Stoicum παράκουσμα, obiter fando acceptum, nec intellectum: nec certe ab eo crepandum, qui de *Educatione* scribat; quippe quae horum humanorum bonorum rationem habere debet: &, quasi παιδεία, doctrina, non item inter res humanas censeatur: tum ipse sibi repugnat Scriptor; nam, si sola παιδεία est studio digna, quid dicamus de reliquis *Educationis* partibus, γενέσει, τροφῇ, ἀγωγῇ, de quibus antea cum studio praeceperat: sed hic locus, ut totus fere libellus, ex rhetoricis ampullis manavit. Aliud deinceps subjicitur παράκουσμα: *duo haec in tota hominis natura sunt* κυριώτατα, νοῦς καὶ λόγος: neutrum, quid sit, explicatur: at laudatur rhetorice, effusa ampulla. P. 7, F: τὸ δὲ τοῖς λογισμοῖς περιεῖναι τῶν ἡδονῶν, σοφῶν· τὸ δὲ ὀργῆς καταχρατεῖν, ἀνδρὸς οὐ τοῦ τυχόντος ἐστί· gradatio ne rhetorice quidem justa, quippe à majore ad minus procedens: deinde σοφῶν major est munus, major facultas, quam *ratione vincere voluptates*; hoc enim σωφροσύνης est, tempe-

perantiae, ut item *iram continere:* at σωφροσύνη una est ex quatuor virtutibus, quarum conjunctione exsistit σοφία. Apparet ignorantia & confusio generum: à qua Scriptorem ne ita quidem liberare possis, si σοφῶν in σώφρονος mutes. Ergo hic cum caeteris error Scriptori relinquatur. P. 8, B, locum περὶ παιδείας perorationcula concludit, cum hoc initio: Καὶ περὶ μὲν παιδείας οὐκ οἶδ' ὅ, τι δεῖ πλείονα λέγοντα διατρίβειν· ubi duplex cernitur inscitia: primum, quod παιδείας multas partes silentio praeteriit, ut §. 1, ostendimus: deinde, quod continuo subjungit: *Sed praeter ea, quae diximus, utile, immo necessarium, est, comparare sibi Veterum libros.* An ergo librorum comparatio non est conjuncta cum παιδείᾳ? Si est; quare dicit, *se non scire quid amplius de παιδείᾳ dicat:* Sin contra, quare eam huic loco addit? Sed eam conjunctam cum παιδείᾳ esse voluit; quandoquidem eam mox ὄργανον παιδείας vocat. Praeceptum autem de librorum possessione comparanda ita effertur, ut nec pes nec caput ei constet: faciendam enim ait, κατὰ τὸ γεωργῶδες· τὸν γὰρ αὐτὸν τρόπον ὄργανον τῆς παιδείας ἡ χρῆσις τῶν βιβλίων ἐστί· καὶ ἀπὸ πηγῆς τὴν ἐπιστήμην τηρεῖν συμβέβηκεν· quod & verbis inficetum, & sententia ineptum, nec probabilem correctionis mutationem capit: quod suo loco in Animad-

madversionibus ostendimus. P. 10, F: *Mysteria ab Antiquis instituta sunt, ut hac exercitatione collectam facultatem taciturnitatis ad hominum arcana transferamus*; falsum, & ab rei natura & historiae fide alienum. P. 12, D: *Pueri à malorum hominum consuetudine sunt prohibendi: hoc & Pythagoras per aenigmata praecepit, quae apponam & explicabo:* his dictis novem subjungit Symbola, quorum non nisi primum & quartum ad rem praesentem pertinet: reliqua omnia aliena sunt. P. 13, F: *Adolescentes voluptatibus dediti, & reprehensionibus suorum minus obtemperantes, matrimonio constringantur: quod est tutissimum juventutis vinculum:* hoc ita simpliciter praeceptum, magis patrem è Comoedia, quam Plutarchum, & omnino hominem cogitate de hoc argumento praecipientem, deceat; propter multas, quas haec res habet, cautiones. Harum iste unicam, eamque fortasse minimi momenti, addidit: *uxor sit ejusmodi, quae maritum divitiis & nobilitate generis non multum superet; quippe qui tales ducunt uxores, non mariti, sed servi dotis fiunt.* Nulla mentio fit animi, ingenii, morum, virtutum muliebrium, quibus futuram matremfamilias instructam esse oporteat; quarum nisi ratio habeatur, pater filium matrimonio non corrigat, sed nepotes iisdem vitiis obnoxios quaerat.

Sec-

: Sectio II, Part. I, Cap. II, *De Forma:* §. 1, *Distributio Materiae.* Forma duplex eſt: altera *rerum*, de qua nunc dicendum: altera *orationis*, de qua poſtea dicemus. Rerum forma continetur duabus partibus, *Diſtributione Materiae* & *Argumentatione. Materia* in diſtributione bifariam ſpectatur: vel tamquam *Disputatio* univerſe, cujus partes cenſentur Exordio, Tractatione, Epilogo, aliis: vel tamquam ipſa *res & quaeſtio*, disputationi propoſita, quae eſt *Educatio Puerorum.* De utraque deinceps videamus.

I. Disputationis partes, ſuo quaeque habitu & modo, alienae ſunt à Plutarchi conſuetudine & ingenio. *Exordium* brevius & jejunius quam pro rei gravitate & momento, praeſertim principum Philoſophorum ſcriptis explicitae. *Tractatio* non habet certam viam & rationem: non adeſt definitio rei propoſitae, non ſtatus quaeſtionis & conſtitutio loci, non ſingularum partium majorum in minores diviſio, non in argumentis nexus, non in exemplis apta cum argumentis convenientia: omnino disſerendi ratio & copia Plutarchea nulla. *Epilogus* brevis, idemque cum praedictione conjunctus, plane abhorret à conſuetudine Plutarchi: qui non ſubito, ſed ſenſim, à tractatione ad concluſionem, progredi ſolet.

II. Educationis partes facit quatuor, *γένεσιν*, *τρο-*

τροφὴν, ἀγωγὴν, παιδείαν. Recte quidem. Sed singularum vim & naturam nec definiendo aperit, nec describendo significat: earumdem partes aut nullas, aut paucissimas, notat: ipsa tractatio earum & explicatio levior quam pro ipsarum pondere ac momento, & pro doctrina jam ab Antiquis exposita: quam iste non cognovisse videtur. Quid sit ἀγωγὴ, & qualem intelligi velit, ipse ignoravit. Porro, fines materiae minime cepit: qui περὶ παίδων ἀγωγῆς professus, deinde p. 12, A, ἐπὶ τὴν τῶν μειρακίων ἡλικίαν transeat: amphora coepit Institui: currente rota cur urceus exit? Sed semel ad aetatem adolescentum progressus, quare non eo loco de philosophiae institutione egit? quare hanc contra omnem Antiquitatis morem attribuit pueris? Est hoc profecto ὕστερόν πρότερον. Aliud est in hoc genere non minus praeposterum. Quatuor illae partes naturâ suâ hoc ordine procedunt; ut prima sit γένεσις, secunda τροφὴ, tertia ἀγωγὴ, quarta παιδεία. Mitto jam in unaquaque quot quantosque locos omiserit. De ordine videamus: γένεσις tractatur p. 1—2, A: transit inde ad ἀγωγὴν, ibidem 2, A: ad τροφὴν, 3, C: quam forte quis τροφὴν *pueri* exspectet: immo est τροφὴ *infantis*; docet, *praestare natis, à matribus, quam à nutricibus, ubera praeberi:* tum deinde p. 4, A, ad *aetatem* progreditur, *qua puer paedagogo tra-*

tradatur: quod est ipsum ἀγωγῆς· cujus grammaticam significationem, ab isto ignoratam, nos in Animadversionibus aperuimus. Sed ita huc & illuc vagari, est ne, non dicam Plutarchi, sed omnino viri cogitate & via disserendi, nec potius pueri temere oberrantis?

Sect. II, Part. I, Cap. II. *De Forma:* §. 1. *De Argumentatione.* Hujus vis quae exsistere possit ex ejusmodi via & itinere disputationis, facile est ad intelligendum. Sententiolae non sunt invenustae singulae, sed consarcinatae nullo ad conclusionem apto nexu. Frequens digressio ad locos communes, & rhetorica declamatio. Sed rationum nexus, ut saepe ex ipsa materiae vi & natura apparet, ita à Scriptore turbatus saepe, saepe quaesitus ineptis formulis & comparationibus. Hujusmodi haec: P. 2, F, repetitio ejusdem formulae καὶ τί δεῖ τ' ἄλλα θαυμάζειν; & mox, καὶ τί δεῖ τὰ πολλὰ λέγειν; P. 6, C: quum de institutione doctrinae ita egisset, ut eam universe ac declamatione laudaret, neque ullam omnino ejus partem verbo suo nominaret, jam monet se sanam & incorruptam παιδείαν, non panegyricas nugas, commendare. Quo loco videtur rhetoricas exercitationes significare; sed ita omnia miscet, ut, quo illa monita pertineant, ne diligenter quidem attendens facile animadvertat. Sed hanc ipsam correctionem ita subjungit, ut de una

ex-

extemporali dicendi facultate dicat, & ejusmodi praefatiunculam praemittat, qua de aliis praeterea rebus dicere velle videatur: *πρὸς δὲ τούτοις τί ἂν τοὺς παῖδας χρηστὸν ἕτερον διδάξαιμεν, καὶ τίσιν ἀγαθοῖς ἐπιφύεσθαι παραινέσαιμεν;* Quid aliud est *πρὸς τούτοις* quam *praeterea?* Saltem dixisset, *ἀντὶ δὲ τούτων*, *horum loco:* vel denique, *πρὸς ταῦτα*, *adversus haec.* Caeterum, homo magis incogitantiâ, quam Graecae orationis ignorantiâ, labi solet.

Ibidem p. 6, C, interponit comparationem ineptam, & ipsius proposito disputationis contrariam: *Ante virilem*, inquit, *aetatem ex tempore non est dicendum. Ubi facultas oratoria radices egerit, tum ea libere uti licebit. Nam quemadmodum qui diu fuerunt vincti, postea soluti, ob diuturnam vinculorum consuetudinem titubant: ita qui orationem multo tempore constrictam tenuerunt, hi, etiamsi aliquando subito oporteat dicere, nihilo minus eamdem dicendi formam retinent.* Ista igitur comparatione voluitne commendare praeceptum, an quamdam ei cautionem adjungere? Utrumvis voluerit, inepta est comparatio. Et Graecis verbis quamcumque adhibeas medicinam, nulla ejusmodi reperitur, quae iis aliquam sanae sententiae rationem addat; ut hic item error non librario, sed auctori tribuendus sit. Denique cum in toto loco

eſt ordo praepoſterus, & rerum doctrinaeque inopia & inanitas, tum fini praemittitur frigida & puerilis formula: Βούλομαι δ' ἕως ἔτι μέμνημαι τῆς παιδείας, ὡς ἔχω δόξης περὶ αὐτῆς εἰπεῖν· i. e: *Ac dum adhuc inſtitutionis memini, volo meam de ea ſententiam exponere.*

P. 8, F: Καὶ ταῦτα μὲν δὴ τῷ λόγῳ παρεφορτισάμην, ἵν' ἐφεξῆς καὶ τἄλλα τὰ φέροντα πρὸς τὴν ὀρθὴν τῶν νέων ἀγωγὴν συνάψω. Duplex eſt rationis negligentia. Primum, quod hanc ſui defenſionem adverſus eos, qui eum ſolis divitibus praecepta dare inſimularent, ea de cauſſa ſe tamqnam extraordinarium onus ſuscepisſe dicit, ut deinceps reliqua ad rectam adoleſcentum educationem facientia attexere posſet. Quaſi vero ſine his non potuisſet ſequentia attexere. Alterum quod omnino ejusmodi formulam apponit: quae quamvis veram habuisſet ſeutentiam, tamen disputationis nexum turbaret.

P. 9, B: Τί οὖν ἐστὶν ὃ βούλομαι λέγειν; ἵνα τῷ παραδείγματι φωτεινότερον ποιήσω τὸν λόγον. *Quid autem eſt, quod volo dicere? ut orationem exemplo dilucidiorem faciam.* Denuo interferenda rhetorica formula, orationis nexum turbat. Sed illud, *ut orationem exemplo dilucidiorem faciam*, quid ſibi vult? Nam ſine hoc, ſaltem illud prius, *Quid autem eſt, quod volo dicere*, aliquem ſenſum habuisſet. Et λόγος quidem eſt vel illud,

τὸ λίαν φιλεῖν τοῦ μὴ φιλεῖν αἴτιον κατέστη· vel totum Caput. Sed quid est ἵνα? utrum ad antecedentia an ad sequentia refertur? Si ad antecedentia; hic erit sensus: *Quid autem volo isto dicto, τὸ λίαν φιλεῖν κ. τ. λ., quod ego attuli, ut disputationem exemplo dilucidiorem reddam.* Sin ad sequentia; subaudiendum erit verbum *dicam*, aut simile: ut sententia hunc in modum concipiatur: *Quid autem velim isto dicto τὸ λίαν φιλεῖν κ. τ. λ., dicam, & istud dictum exemplo dilucidius faciam.* Neutra sententia cum recta grammatica ratione convenit. Porro, quid est, παραδείγματι? quid est, τῷ? nam Articulus habet significationem certae cujusdam rei & quasi demonstrationem *hoc exemplo.* Quodnam est *hoc exemplum?* Aut, si, omisso Articulo, accipiamus *exemplo* universe, id est *quodam exemplo*, denuo interrogo quodnam sit illud *quoddam exemplum?* An est illud in sequentibus positum, *ut stirpes mediocribus aquis aluntur, abundantibus suffocantur; sic animus moderatis crescit laboribus, nimiis obruitur.* At hoc, interjecta demum alia dictione, subjicitur; ut minus probabiliter, per grammaticam quidem rationem, pro eo exemplo accipi possit, quod Scriptor spectavit. Deinde alia etiam apponuntur exempla; ut potius τοῖς παραδείγμασι dicendum fuisset. Quam correctionem etiamsi facias, reliquas difficultates non

non tollas. Adeo totum locum temeritas & perturbatio occupavit.

P. 9, D. *Memoriam puerorum exercendam esse*, praecipit suo more, id est universe, & cum rhetorica laudatione ipsius memoriae; ut verus Plutarchus omnino desideretur; qui varias rationes memoriae exercendae recensuisset ac dijudicasset: easque duxisset cum ex animi natura, tum illustrasset ex Pythagoricorum & Aristotelis doctrina, & illa apud Rhetores pervulgata Simonidis arte. Hoc autem praeceptum supra, in Capite περὶ παιδείας, ponendum erat.

P. 14, B: Exemplum Eurydices item alieno loco positum, in Capite περὶ παιδείας prodendum fuerat.

Argumentationis genus est etiam positum in citandis aliorum auctorum testimoniis. Quod ut est frequens in vero Plutarcho, ita conjunctum cum certa quadam ratione, qua plane Plutarchea forma & proprietas cernitur. Veluti, ut hoc uno utar, Plutarchus habet τὸ φιλευριπίδειον, Pseudo-Plutarchus item aliquoties Euripidis sententias apponit: sed in utroque quantum differt. In Plutarcho est quaedam consuetudinis & familiaritatis facilitas; ut sententiae ei sponte in mentem venisse & in orationem influxisse videantur: in Pseudo-Plutarcho apparet novitas, quaerentis labor, & quasi vultus nitentis: hujusmodi

funt fere formulae, per quas praefatur fententiae citandae, & veluti aditum fibi ad ejus recitationem aperit: v c. p. 1, B: καὶ σοφὸς ἦν ἄρα ὁ ποιητὴς ὅς φησιν κ. τ. λ.: mox ibidem: tum p. 6, B: 10, A: 11, F: & in aliis citandis, alibi.

Pars II, *De Stilo & Oratione.* Stilus, quae item dicitur oratio, & forma dicendi fcribendive, duabus partibus continetur: quarum altera fingulis in verbis, altera in eorum conftructione & toto habitu cernitur.

Part. II, Caput I, *De fingulis verbis.* Sunt in hoc libello verba eaque rariora, quae non apud Plutarchum exftent, ad quadraginta & fex. Quod fane in tam parvo libello & tanta librorum Plutarcheorum multitudine ejusmodi eft, ut inde dubitatio de auctore ducta, nifi maximi, certe non minimi momenti ducenda fit. Et multo majorem numerum colligere poteramus; fi allegisfemus cum vulgaria & communi ufu trita, tum, quorum themata faltem funt in Plutarcho, veluti παρέγγραπτος, cujus thema παρεγγράφω in germanis ejus libris legitur: tum ea, quibus utitur quidem Plutarchus, fed poteftate & fignificatione diverfa. Quorum omnium cum numero augetur etiam fufpicio de ipfius diverfitate auctoris.

Part. II, Cap. II, *De Verborum Nominumque fignificatione, compofitione, formulis, dictionibus.*

bus. Hoc in genere multa cum prava & minus proba, tum à Plutarchi ſtilo aliena, libellus hic habet. Plutarchus habet ille quidem ſubinde rariora & à vulgari uſu remota vocabula, ſed non ut ea ſtudioſe quaerat, ſed ut per multiplicis doctrinae ac lectionis abundantiam oblata accipiat, & ad ſententiae ſuae vim rationemque accommodet: eamdemque prudentiam modeſtiamque ſequitur in formulis ac dictionibus. Scriptor hujus libelli, his in orationis partibus fere ſine judicio exquiſitiora quaeque & argutias conſectatur. Hujusmodi ſunt: P. 1, C: *μεγαλαυχίας ἐμπίμπλανται καὶ φρυάγματος·* quorum poſtremum, ut ſonantius & ornatius, arripuit pro ſimplici illo *φρονήματος*, quod Plato, quem imitari videtur, aliique in hac dictione frequentant, Ibid. D: *μικρὰν τὸ μέγεθος γυναῖκα*: nusquam dixit Plutarchus. Herodoteum eſt, indeque Sophiſtis, maxime Aeliano, frequentatum. Plutarchus in eadem re, Ageſil. p. 596, F, dixit ſimpliciter *μικράν*. P. 2, F: repetitio ejusdem formulae, *καὶ τί δεῖ τ' ἄλλα θαυμάζειν*; & mox, *καὶ τί δεῖ τὰ πολλὰ λέγειν*; ex perverſo elegantiarum ſtudio profecta: ad idemque genus referenda ſunt, quae notavimus Part. I, Cap. II, §. 2. P. 3, A: *πρὸς ἀρετῆς κύησιν*, *ad partum virtutis*, ineptum, ut exquiſitius, ſuſcepit; niſi forte ſcripſit *κτῆσιν*. In vero Plutarcho dicere-

mus illud librarii vitium, in hoc mutandum esſe: in Pſeudo-Plutarcho affirmare idem non licet. P. 5, D: *ὁ πολὺς πλοῦτος σκοπὸς ἔκκειται τοῖς βουλομένοις βαλλάντια τοξεύειν·* i. e: *magnae divitiae, tamquam ſcopus, expoſitae ſunt iis, qui crumenas jaculari volunt:* ſpreto vulgari *βαλλαντιοτομεῖν*; ut argutia & comparatio conſtaret ad *σκοπὸν* referenda, finxit ineptum & frigidum iſtud *βαλλάντια τοξεύειν*. P. 9, C: *οὐ μόνον ἡ ἐγρήγορσις, ἀλλὰ καὶ ὕπνος εὑρέθη.* Quaſi ſomnus & vigiliae aliquando *inventa* esſent, antea ignota fuisſent. In comoediam iſtud cadat & jocum, non in ſeriam ſcriptionem; nam quod *εὑρίσκειν*, *invenire*, nonnumquam pro *comparare*, *acquirere*, *nancisci*, dicitur, hunc locum non ab ineptiae nota liberat. P. 11, F: *τὴν τῶν ἀνθρωπίνων μυστηρίων πίστιν*, *humanorum arcanorum fidem*, dixit: ſtudio argutiae, contra Graecam conſuetudinem, qua rei notitia alicujus homini fidei ac taciturnitati commisſa, non *μυστήριον*, ſed *ἀπόῤῥητον*, *arcanum*, dicitur. P. 14, C: *συμπεριλαβεῖν τὰς παραινέσεις*, eo ſenſu, quem hic locus poſtulat, *monita facto exſequi*, non eſt probum.

Jam in figuris apparet ſtudium concinnitatis & venuſtatis, ut frigidum & à re alienum, ſic magis etiam à Plutarchi conſuetudine abhorrens; qui aut paucisſimas aut nullas habet figuras, certe nus-

nusquam eas confectatur. Hujusmodi locos partim fupra notavimus Sect. II, Part. I, Cap. I, §. 2: & Cap. II, §. 2: partim proximo Capite notabimus.

Cap. III, *De orationis habitu & compofitione.* Plutarchea oratio conftat fere enunciationibus longioribus, ductis continuatisque minorum enunciationum, tamquam partium, comprehenfione: neque fane habet aut facilitatem aut fimplicitatem: non multum disfimilis Thucydideae formae, vel Platonicae illi alteri difficiliori, de qua nuper diximus in Praefatione ad Phaedonem. At in hoc libello plane eft diverfa compofitio: enunciationes plerumque breves, faepe concifae, forma propemodum Ifocratea ex genere ejus παραινετικῷ: quod enunciationum conformationem aliquanto habet minus diductam, magisque adftrictam: item tamen παρισώσεις, ἀντίθετα, & omnino τὴν εὐρυθμίαν διώκει, ut verbis utar Dionyfii Halicarnasfenfis in Judicio de Ifocrate §. 2 & 3. Nam de reliqua forma, qua hic libellus ab Ifocratea differt, non dico: veluti, de frequentia in aliorum Scriptorum locis apponendis, quae omnino in aetatis Ifocrateae ingenium nondum cadebat; neque de curiofitate in confectandis verbis vetuftate aut novitate infignibus, quibus doctrinae fpecies & legentium admiratio quaeratur: à quo vitio integra omnino & immu-

nis eſt Iſocratea dictio: at non omnino hic libellus. Hunc in habitu & compoſitione orationis dico prodere juvenem rhetoriſſantem, & Iſocratea exempla redolentem. Videamus deinceps nonnullos hoc in genere locos.

P. 1, F: *ὧν ἂν τὴν ἀρχὴν τῆς σπορᾶς οἱ πατέρες ἐν μέθῃ ποιησάμενοι τύχωσιν.* Verborum redundantia, nullo cum ſententiae emolumento! Poterat breviter dicere, *οὓς ἂν οἱ πατέρες ἐν μέθῃ γεννήσωσι*, vel *σπείρωσι.* Rhetoricus eſt lapſus, *ἀπότευγμα* oratorium. Quaerens variationem & gravitatem, incidit in verborum diluvium.

P. 3, B. De duobus canibus à Lycurgo in concionem productis, *ὁ μὲν ἐπὶ τὸν λαγωὸν ἤϊξεν, ὁ δὲ ἐπὶ τὴν λοπάδα ὥρμησε.* Scire velim quae ſit differentia inter duo haec verba: non quod omnino nulla ſit: ſed quae hoc in loco eſſe poſſit: quare alter *ἤϊξεν*, alter *ὥρμησε.* Nimirum hoc eſt à Scriptore antitheſin & concinnitatem affectante. Poterat alterutrum omittere, veluti *ἤϊξεν* omiſerunt in eadem re narranda Plutarchus Apophthegm. Lacon. p. 225, F: Nicolaus Damascenus Excerpt. Valeſian. p. 449. Eſt haec Iſocratea figura una omnium frequentiſſima. Veluti in principio Orationis ad Demonicum, quae, niſi magiſtri, certe diſcipuli eſt: *Ἐν πολλοῖς μὲν, ὦ Δημόνικε, πολὺ διεστώσας εὑρήσομεν τάς τε τῶν σπουδαίων γνώμας, καὶ τὰς τῶν*

φαύ-

φαύλων διανοίας· quid eſt, quod bonis γνώμη, malis διάνοια tribuatur? Totum exordium conſtat fere ſententiis hac figura incluſis. Quarum etiamſi ratio appareat, ut in hac proxima: οἱ μὲν γὰρ τοὺς φίλους παρόντας μόνον τιμῶσιν· οἱ δὲ καὶ μακρὰν ἀπόντας ἀγαπῶσιν· tamen ipſa frequentia vitioſa eſt. Sed multarum ratio nulla apparet: veluti ſuperioris, & hujus proximae: ὁρῶ δὲ καὶ τὴν τύχην ἡμῖν συλλαμβάνουσαν, καὶ τὸν παρόντα καιρὸν συναγωνιζόμενον. Nonne τύχη & καιρὸς, *fortuna* & *occaſio*, tam συναγωνίζεται, quam συλλαμβάνει. Tales ſunt multae in libello *De Educatione* antitheſes, in iisque haud paucae inanes: v. c. p. 2, B: ἡ μὲν γὰρ φύσις ἄνευ μαθήσεως, τυφλόν· ἡ δὲ μάθησις δίχα φύσεως, ἐλλιπές· ἡ δὲ ἄσκησις χωρὶς ἀμφοῖν, ἀτελές. Primum membrum non improbo: ſed in ſecundo, quare tantummodo δίχα φύσεως, nec etiam δίχα ἀσκήσεως, dicatur ἐλλιπὲς eſſe ἡ μάθησις? deinde, quare potius ἐλλιπὲς quam ἀτελές? nec tertio ſatis ratio conſtat; ſi quidem ἀτελὲς non ſufficit ſignificandae rei: & ἀσκήσει non proficiſcenti à natura & inſtitutione plus deerit, quam τὸ τέλος.

Ex rhetorica etiam conſuetudine fluxerunt formulae illae ſolemnes in tranſitionibus ad aliud argumentum, Plutarcho non uſitatae: v. c. p 3, A: Ἐνὶ δὲ περὶ τούτων παραδείγματι χρησάμε-

 νος,

νος. ἀπαλλάξομαι τοῦ ἔτι περὶ αὐτῶν μηκύνειν. Plures notavimus Sect. II, Part. I, Cap. II, §. 2.

Rhetorica item est κακοζηλία & gravitatis affectatio in citandis auctorum sententiis praemissâ praefatiunculâ: ut ostendimus ibidem, sub finem.

P. 4, D: Ζεῦ καὶ θεοὶ πάντες —; Exclamatio aliena à Plutarchi ingenio.

P. 5, C. De recta παιδείᾳ dicere ingressus, eam nec definit, nec describit, nec suis partibus distribuit: sed ad ejus laudationem se dat, nobisque veluti Chriam rhetoricam apponit, similem illi Virtutis laudationi in exordio Orationis ad Demonicum.

P. 7, D. Similis est laudatio Philosophiae: nec definitio, nec distributio: nil de Dialectica & Physica: Moralis pars laudatur rhetorice, locis communibus, nulla argumenti explicatione, disserendi ratione nulla.

P. 8, B: Οὕτως ἐπολιτεύσατο Περικλῆς· οὕτως Ἀρχύτας ὁ Ταραντῖνος· οὕτω Δίων ὁ Συρακούσιος· οὕτως Ἐπαμεινώνδας ὁ Θηβαῖος· κ. τ. λ. Haec est ratio rhetorissantis, non philosophantis, nec certe Plutarchi.

P. 13, A: Τοῖς παισὶ τοῖς πλουσίοις οἱ πατέρες νήφειν παραινοῦσιν, οἱ δὲ μεθύειν· σωφρονεῖν, οἱ δὲ ἀσελγαίνειν· φυλάττειν, οἱ δὲ δαπανᾶν· κ. τ. λ.

κ. τ. λ. hae & aliae sunt antitheses patrum & adulatorum. Sequuntur eadem pagina, E, patrum secum ipsis — ἐφείσω ποτὲ, ἀλλα καὶ χορήγησον· ἠγανάκτησάς ποτε, ἀλλὰ καὶ σύγγνωθι· κ. τ. λ. nam quatuor deinceps aliae ingeruntur. Haec admonitionum brevitas cui videatur Stoici, maxime Epictetei, characteris, esse: sane, si brevitas sponte nata appareret. Nunc illa curiositas in paritatis & figurae continuatione quemvis potius rhetorem, quam aut philosophum, aut omnino Plutarchum, prodit.

Ergo Heusingeri opinio putantis, propter hanc orationis brevitatem, hunc libellum à Plutarcho jam seniore scriptum esse; opinio fuit adolescentis nullo dum usu Plutarcheae scriptionis subacti. Haeccine fuerit Plutarchi senectus, tam diversa stilo, tam rerum inops. Et adolescentiae & senectuti ipsa natura & aetas redundantiam adfert: illi in verbis, figuris, & sententiarum luminibus: huic in commemoratione rerum admonitionumque, vel à doctrinae copiis, vel ab experientiae observatione, oblatarum. Juveniles sunt scriptiones Plutarchi, *Consolatio ad Apollonium*, *Reprehensio Herodoti:* senilis, ne alias dicam, *De Rep. à Senibus Gerenda.* In utrisque tamen Plutarchum agnoscas, cum aliis in partibus, tum in copiae abundantia. Platonis libros De Legibus, Isocratis Panathenaicum,

Li-

Libanii Orationem De Vita Sua, ut Ciceronis aliorumque scripta ne memorem, hos igitur libros quamvis ab auctoribus aetate provectis scriptos, quis dicat orationis compositionem habere adstrictam & concisam?

Legat quis, Plutarcheae formae ac rationi adsuetus, hujus libelli locos, qui in veris item Plutarchi libris narrantur, & utrosque inter se comparet; reperiet profecto, eos non minus stilo & oratione, quam rebus & materia à se invicem discrepare. Veluti hujus libelli P. 1, C, *de Themistoclis filio*, cum Vita Themist. p. 128, B. Ibid. D, *de Archidamo*, cum Vita Agesilai p. 596, F. P. 3, A, *de Lycurgo*, cum Apophth. p. 225, F. P. 5, F, *de Stilpone*, cum Vita Demetrii p. 893, A. P. 6, C, *de Pericle ac Demosthene*, cum Praecept. Reip. Ger. p. 803, F. P. 10, B, *de Gylippo*, cum Vita Lysandri p. 442, B: & Niciae p. 541, F. Ibid. D, *de Archyta & Platone*, cum Ser. Num. Vind. p. 551, A, B: Colot. p. 1108, A. P. 11, A, *de Theocrito Chio*, cum Sympos. p. 633, C. P. 11, C, *de puerorum amore* cum libro *Amatorii* nomine inscripto. P. 12, A, *de necessitate custodis*, cum libro De Audiendis Philosophis. P. 13, A, *de Adulatoribus*, cum libro De discernendo Adulatore ab Amico.

Con-

Conclusio. Ergo vidimus istiusmodi hunc esse libellum; ut, si in *rebus* Plutarcheae omnino esset formae, *stilus* eum spurium argueret: si *stilus* esset Plutarcheus, *res* diversum Scriptorem proderent. Quis igitur ejus est Scriptor? Nescio: Plutarchum non esse, scio. Illud fortasse verisimile sit: eum adolescentem fuisse rhetoricis scholis institutum, primo apud alios magistros, deinde apud Plutarchum; neque illud satis diu ut aliquem ab eo colorem & habitum contrahere posset; recentem igitur in rhetoricis scholis discipulum, philosophiae adhuc sive rudem, sive ignarum: certe vix primis initiis & protrepticis rationibus imbutum. Plutarchus fortasse discipulis dederit thesin, id est, scribendi argumentum, *τί τὶς ἂν ἔχοι εἰπεῖν περὶ τῆς τῶν ἐλευθέρων παίδων ἀγωγῆς, καὶ τίνι χρώμενοι σπουδαῖοι ἂν τοῖς τρόποις ἀποβαῖεν;* Haec est ipsa rhetorum formula in argumentis Declamationum & *ἠθοποιϊῶν*· veluti *τίνας ἂν λόγους εἴποι Ἀχιλλεύς*, vel alius; cujus formulae exempla videantur in Libanii T. I, Indice praefationi subjecto: Anthologiae Brodaei p. 14, & 452. Discipulus huic thesi adjecerit, *Φέρε σκεψώμεθα*: tum tractationem subjecerit. Epilogus autem, *Τὸ μὲν οὖν πάσας τὰς προειρημένας συμπεριλαβεῖν παραινέσεις, εὐχῆς ἴσως ἔργον ἐστί· τὸ δὲ τὰς πλείους ζηλῶσαι, καὶ αὐτὸ μὲν εὐμοιρίας δεόμενον*

νόν ἐστι καὶ πολλῆς ἐπιμελείας· ἄνυστὸν δ' οὖν ἀνθρωπίνῃ φύσει καθέστηκεν. Epilogus igitur plane videtur continero magiſtri judicium ſcripto discipuli ſubſcriptum: omnino & forma & habitu accedit ad orationem Plutarchi, excepto uno verbo *συμπεριλαβεῖν·* quod ſi à discipulo profectum ſtatuamus, minime à veriſimilitudine abhorrere videbitur, Epilogum à Plutarcho adjectum esſe: itaque exemplum hujus Chriae inter Plutarchi ſcripta relatum, poſtea cum iis ſub ejusdem nomine vulgatum esſe.

Plutarchum Rhetoricam tractasſe cum Philoſophia conjunctam, more Academicorum & Peripateticorum in utramque partem disputandi, multis documentis conſtat. De rhetorico ejus ſtudio dicitur in libro *De Solertia Animalium* p. 959, C, ex libro perdito *De Venatione.* In eodem genere ſunt, libri *De Primo Frigido: Aquane an Ignis utilior ſit: De Carnis Eſu: De Alexandri Virtute: De Romanorum Fortuna:* & perditi, in Catalogo Lampriae proditi. Num. XL, XLI, XLIII, XLV, LXXXV, CXCV, CCII, CCVIII.

Itane, dicat quis, nullam huic libello laudis utilitatisque partem relinquis? Non equidem prorſus abjiciendum cenſeam. In ſpuriis haud poſtremo eſt loco: melior & antiquior eſt illis *De Nobilitate, De Fluviis, Parallelorum Gr. &*

R.

R., scriptiunculis. Habet laudem ut adolescentis Chria: habet in illa orationis mediocritate & doctrinae levitate tamen aliquam cognitionis utilitatem & jucunditatem, semel legendo percipiendam: non crescentem repetita lectione, qui est fructus germanorum Plutarchi librorum, & optimi cujusque Veterum: sed magis magisque decrescentem illam ac deficientem. Legatur à provectioribus, ipsius cognoscendi libelli caussa: non ad argumentum de *Educatione & Institutione*, vel ex ipsius natura & ratione, vel ex Antiquitatis more intelligendum. Non proponatur tironibus, ut fere fit; neque, quod recte jam reprehendit Cellarius Dissert. Acad. p. 708, ad institutionem orationis Graecae: neque ad formandum antiquae elegantiae sensum: neque denique ad notitiam & consuetudinem cum Plutarchi scriptis contrahendam.

II.

II.

D. W.

DIATRIBE DE PHILOXENIS.

Plutarchei libri, *Quomodo Adolescens Poetas audire debeat*, hoc est principium: Εἰ μὲν ὡς Φιλόξενος ὁ ποιητὴς ἔλεγεν, ὦ Μάρκε Σήδατε, τῶν κρεῶν τὰ μὴ κρέα ἥδιστά ἐστι, καὶ τῶν ἰχθύων οἱ μὴ ἰχθύες, ἐκείνοις ἀποφαίνεσθαι παρῶμεν; οἷς ὁ Κάτων ἔφη τῆς καρδίας τὴν ὑπερῴαν εὐαισθητοτέραν ὑπάρχειν. i. e: *Quod Philoxenus poeta dixit, M. Sedate, eas carnes suavissimas esse, quae carnes non sint, itemque pisces; qui pisces non sint: de eo pronunciare sinamus istos, quos palato plus sapere, quam corde, ajebat Cato.* Quo loco editionis nostrae lectores rejecimus ad peculiarem de Philoxenis scriptionem à nobis brevi edendam: eamque nunc hoc loco edimus.

Additum est à Plutarcho ὁ ποιητὴς, ut ab aliis Philoxenis hic distingueretur: & simul significationem praebet, in ea fuisse Plutarchum sententia, non plures fuisse hoc nomine poetas, sed unum patria Cytherium, Dionysii majoris Syracusani familiarem, vulgo Dithyrambicum, non-

num-

numquam Lyricum, Tragicum, aut Melicum, cognominatum.

Complures à Veteribus Philoxeni memorantur, ut librorum scriptorum, aut festive dictorum factorumve, auctores. In his sunt quatuor gulae ac ventri dediti, à quorum ingenio hoc dictum non abhorret: Cytherius, poëta nobilis: Eryxidis filius: duo parasiti, alter patria Leucadius, alter cognomine Pternocopis. Sed hoc dictum tribuendum est nobili illi poëtae, cum hac Plutarchi auctoritate, tum quod plane argutia haec convenit in ejus Δεῖπνον, elegans poëma, laudatum Athenaeo compluribus inde appositis locis, & imitando expressum ab Horatio Satirarum II, 4, *Unde & quo Catius?* Caeterum, diversos Philoxenos jam Antiqui adeo permiscuerunt & confuderunt, ut eos accurate distinguere difficile sit negotium, cui recentiores nondum satisfecerint. Neque id egerunt scriptores Historiae Literarum eruditissimi. Nam G. J. Vossius De Poëtis Gr. Cap. VII, Opp. Tom. III, p. 222, de uno, Cytherio poëta refert. J. Meursius ad Hesych. Miles. p. 128, tres exhibet: poëtam Cytherium, Leucadium parasitum, grammaticum: una ille quidem Suidae auctoritate contentus. J. A. Fabricius Biblioth. Gr. Tom. I. p. 686, ubi de Cytherio poëta agit, unum addit, quem ab illo distinguat, Philoxenum Pter-

 no-

nocopin. Majore diligentia, minore tamen is perſpicuitate, argumentum tractavit, magnus vir, Jac. Perizonius ad Aelian. Var. Hiſt. X, 9: quatuor faciens Philoxenos, duos poëtas, Cytherium illum Dithyrambicum eumdemque helluonem: alium Melicum: duos helluones, Cytherium illum Dithyrambicum, quem eumdem esſe credit Leucadium Philoxenum: alium helluonem Eryxidis filium. Haec enim, quoad ejus perſpicere posſum, Perizonii eſt ſententia. Atqui hi non quatuor, ſed tres, ſint Philoxeni; quandoquidem Cytherius poëta eſt alter helluonum. Denique his addit alium Philoxenum, Siphnium, unde σιφνιάζειν dictum eſt, τὸ περιέργοις μέλεσι χρῆσθαι, auctore Polluce IV, 65. Qua in disputatione duo ſunt, quae mihi non probet Perizonius: primum, quod Melicum diverſum facit a Cytherio, idque propter unum ejus prudens ac ſobrium dictum, apud Plutarchum, in libello de Vitando Aere Alieno p. 831, F: Φιλόξενος ὁ μελοποιὸς ἐν ἀποικίᾳ Σικελικῇ, κλήρου μετασχὼν καὶ βίου καὶ οἴκου πολλὴν εὐπορίαν ἔχοντος, ὁρῶν δὲ τρυφὴν καὶ ἡδυπάθειαν καὶ ἀμουσίαν ἐπιχωριάζουσαν, Μὰ τοὺς θεούς, εἶπεν, ἐμὲ ταῦτα τὰ ἀγαθὰ οὐκ ἀπολεῖ, ἀλλ' ἐγὼ ταῦτα· Καὶ καταλιπὼν ἑτέροις τὸν κλῆρον ἐξέπλευσεν. Quaſi vero factum hoc in Sicilia & μελοποιοῦ non manifesto conveniat in Cythe-

rium

rium Dithyrambicum; aut quasi ab hominis luxuriosi ingenio abhorreat: de quo tamen constet, eum in lapicidinis habitare maluisse, dum ne Dionysio praeter decorum adularetur, ejusque carmina laudaret. Alterum est de Philoxeno Siphnio; quippe cujus nomen dubium redditur varietate lectionis, quae est apud Suidam Voc. Χιάζειν: quem à Kustero minus intellectum recte interpretatus est J. Toupius Emend. Suid. P. III. p. 377: ubi vocatur *Theoxenides*: quod nomen pro vitioso Φιλοξένου in Pollucis loco restituendum monuit eruditissimus J. Jonsius De Scriptorib. Hist. Phil. I, 14, 8, p. 90: & verisimile est, ab imperito librario nomen minus notum *Theoxenidis* in magis notum, & ab innovatione Musicorum modorum & reliqua fama celebratum, *Philoxeni* mutatum fuisse.

Caeterum è recentioribus, etiam ante hos nobis jam laudatos, de Philoxeno poëta egit Lilius Gyraldus Historiâ Poëtarum, Dialog. IX, p. 478, addens aliquid admonitionis in cognominibus distinguendis, ac praeter hunc tres alios prodens, unum Cyrenaeum, alterum Eresium parasitum, Leucadii filium à Suida dictum, Eryxidis à Plutarcho: tertium grammaticum. De postremo hoc nemo dubitat: at in duobus prioribus Gyraldus & ipse turbavit, & mendosis librorum lectionibus deceptus est. Narravit

etiam Muretus jucunde ad legendum, nec tamen ad distinguendos cognomines accommodate, in Commentario ad Aristotelis Ethic. L. III. editionis Ruhnkenianae T. III, p. 598. Denique post Perizonium, de Philoxeni poëtae cognitione bene mereri voluit doctus Gallus Burettius in annotationibus ad Plutarchi librum de Musica proditis in Commentariis Academiae Inscriptionum, Tomo XIII, p. 200: & sane suo more narratoris jucundi partes egit: monens in fine disputationis, de diversis Philoxenis discernendis consulendum esse Perizonium, loco memorato, ad Aelian. Var. Hist. X, 9.

Equidem non id ago, ut hanc nunc quaestionem pertractem; quippe quae ampliorem scriptionem desideret: neque tamen facere possum quin ex adversariis ea depromam, quae futuro hujus argumenti scriptori prosint.

Duo sunt praecipui hujus cognitionis fontes, Athenaeus, & Suidas.

Hic in voce Φιλόξενος tres numerat: Cytherium, Lyricum poëtam: grammaticum: Leucadium, parasitum. In horum postremo non habet propriam auctoritatem, quippe totum locum ex Athenaeo, I, p 5, & 6, sumsit. Et quae ibi traduntur partim cum dubitatione, utrum ad Leucadium an ad Cytherium referenda sint, partim diserte Cytherio adjunguntur, veluti illud

lud in coena Dionysii, p. 6, E: ea omnia Leucadio tribuit. Porro idem Suidas de utroque similia quaedam narrat ejusmodi, ut appareat ea in unum eumdemque hominem convenire. Vterque dicitur gulosus, uterque apud Dionysium tyrannum degisie, uterque Ephesum abiisse, uterque dithyrambicus fuisse: quamquam hoc postremum diserte proditum ab Athenaeo p. 6, A, Suidas caetera describens omisit. Cytherium quidem in Joniam venisse, & Colophonem adiisse, Hermesianax quoque testatur apud Athenaeum XIII, p. 568, E. Ergo apparet, Suidam res Cytherii proprias cum Leucadio communicasse; & quaestionis explicationem ab unius Athenaei auctoritate ejusque diligente interpretatione repetendam esse.

Hic Leucadium non nisi duobus nominat locis: primo, I, p. 5, B: Τοῦ Φιλοξένου δὲ τοῦ Λευκαδίου Δεῖπνου Πλάτων ὁ κωμῳδοποιὸς μέμνηται. subjungitur locus Platonis in quo simpliciter vocatur Philoxenus, nullo addito cognomine: altero IV, p. 146, F: Φιλόξενος δ' ὁ Κυθήριος ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ Δείπνῳ· εἴπερ τούτου καὶ ὁ κωμῳδοποιὸς Πλάτων ἐν τῷ Φάωνι ἐμνήσθη, καὶ μὴ τοῦ Λευκαδίου Φιλοξένου. i. e: *si modo is Philoxenus est, cujus meminit Plato Comicus in Phaone, ac non Leucadius:* dubitans dixit de auctore poëmatis Δείπνου, ac respiciens ad superio-

riorem Platonis locum: neque adeo reprehendendus erat interpres Latinus à Perizonio. Ac priore loco, quum multa veterum Scriptorum de Philoxeni luxuria referantur teſtimonia, nullum horum habet Leucadii nomen: quae perſequi longum nec opus eſt. Igitur eo inducor, ut Leucadium alterum quoddam cognomen Cytherii Philoxeni fuiſſe putem, ortum illud fortasſe à civitate Leucade in quam migraverit: ut Herodoto & Halicarnasſeo & Thurio fuit cognomen: aut natum ex nomine *Eryxidis* patris alterius Philoxeni helluonis: certe, Leucadium eumdem quem Cytherium eſſe arbitrer, quod jam Perizonius ſuſpicatus eſt. Poëma Δεῖπνον ſub nomine auctoris Philoxeni Cytherii & Dithyrambici ipſe citat Athenaeus, XI, p. 476, E: 487, A: XIV, p. 642, F: XV, p. 685, D: alibi uno ſub nomine Philoxeni, IX, p. 409, E: & Ariſtoteles apud eumdem Athenaeum in libro perdito, unde ejus verba adferuntur, I, p. 6, D. Nec dubitandum, quin Veteres, ubi ſimpliciter Philoxenum ut poëtam aut guloſum memorant, eximie hunc Cytherium ſignificent: niſi ſi iidem eamdem rem aliis locis alii Philoxeno tribuerint. Veluti animadvertere licet in *Philoxeno Eryxidis.* Hujus optatum, *ut guttur ſibi gruis*, aut, ut alibi traditur, *trium cubitorum fieret*, exſtat apud Ariſtotelem Ethic. ad Ni-

Nicom. III, 10: εὔξατό τις Φιλόξενος Ἐρίξιος, ὀψόφαγος ὤν· *quidam* significat eum caeteroquin minus clarum, ac diversum ab illo πάνυ poëta fuisse: Eudem. HI, 2: ὥσπερ Φιλόξενος ὁ ἐξ Ὕριδος, quod Sylburgius recte corrigit ὁ Ἐρύξιδος: idem optatum Problem. XXIX, 28, 6, simpliciter Philoxeni nomine ponitur. Eryxidis apponit nomen Theophilus apud Athenaeum I, 6, A. Tribuit tamen Cytherio Machon apud eumdem VIII, p. 341, D. Eryxidis Philoxenum ὀψόφαγον memorat & Plutarchus Opp. Mor. p. 668, C: 1128, B: & sine nomine Eryxidis apud Stobaeum p 394. Aeschines Socraticus in dialogo Callia, ubi Φιλόξενον τὸν Ἐρύξιδος, discipulum Anaxagorae fuisse prodidit, apud Athenaeum V, p. 220, B. Aristophanes Ran. 934, Φιλοξένου Ἔρυξιν nominans significare videtur eum habuisse filium avi cognominem. Hujus gulose facta dictaque pleraque in poëtam Cytherium, ut fere aequalem tempore, & gulae studio non dissimilem, collata fuisse, credibile est.

Ergo nostra quidem sententia hi distinguendi sunt Philoxeni. Primus ac princeps, poëta Melicus & Dithyrambicus, Cytherius idem & Leucadius cognominatus. Secundus, helluo, Eryxidis filius. Tertius, parasitus, cognomine *Pternocopis*, cujus facete dicta ferebantur multa: ut

colligitur ex Veterum de eo testimoniis apud eumdem Athenaeum VI, p. 239, F: 241, E: 242, B, C; 246, A. Quartus, grammaticus satis ille cognitus. Quintus, scriptor de Ventis, quod suspicari licet ex Theophrasto De Ventis p. 410: nisi forte poëta Philoxenus significatur. Sextus, medicus a Celso proditus in praefatione libri VII. Septimus, Eretrius, pictor, aetate Casfandri, apud Plinium H. N. XXXV, 36, §. 22. Octavus tibicen, quem nominat Polyaenus VI, 10: modo valeat hujus auctoritas, neque auctor, quem sequitur, deceptus sit opinione de Cytherio Philoxeno. Alios non scriptis, aut ingenio & arte, commendatos recensere nil attinet. Carminum reliquias, quae in Veterum monumentis sub Philoxeni nomine feruntur, uni potius eidemque Cytherio poëtae, quam diversis, tribuendae videntur. Eas colligere, emendare, digerere, & auctoris vitam diligenter enarrare, operae sane pretium sit, & argumentum conveniens studio docti juvenis, qui eo pertractando cum ipse proficiat, tum aliis prosit.

CEN-

CENSVRAE.

HISTOIRE *de l'Académie Royale des Inscriptions & Belles-Lettres, avec les Mémoires de Littérature, tirés des Registres de cette Académie, depuis l'année* MDCCLXXXIV, *jusqu'au* 8 *Août* MDCCXCIII. *Tome quarante-septième: à Paris: de l'Imprimerie Impériale.* MDCCCIX. 4.

MÉMOIRES *de Littérature tirés des Registres de l'Académie Royale des Inscriptions & Belles-Lettres: depuis l'année* MDCCLXXXIV, *jusques & compris l'année* MDCCXCIII. *Tome quarante-huitième: à Paris: de l'Imprimerie Impériale.* MDCCCVIII. 4.

MÉMOIRES —— — *Tome quarante-neuvième* —— MDCCCVIII. 4.

MÉMOIRES —— —— *Tome cinquantième* —— MDCCCVIII. 4.

i. e.

Historia Academiae Regiae Inscriptionum & Humaniorum Literarum: cum

cum Commentariis literati argumenti, depromtis ex Actis hujus Academiae, ab anno MDCCLXXXIV, *usque ad anni* MDCCXCIII *diem* VIII *mensis Augusti. Tomus* XLVII. *Parisiis.* — MDCCCIX. 4.

Commentarii de argumentis literatis, depromti ex Actis Academiae Regiae Inscriptionum & Humaniorum Literarum, compositis per novem annos ab anno MDCCLXXXIV *ad* MDCCXCIII. *Tomus* XLVIII. *Parisiis* — MDCCCVIII. 4.

Commentarii caet. —— *Tomus* XLIX. MDCCCVIII. 4.

Commentarii caet. —— *Tomus* L. *ad* MDCCCVIII. 4.

Haec ultima sunt quatuor volumina magni operis, ad absolutionem nonnisi Indices desiderantis, quos brevi se item edituros pollicentur Deburii librari, viri honestissimi. Nam tria proxime superiora volumina prodierunt anno MDCCXCIII, quo maxime Gallia tumultuum terroribus agitabatur, & die VIII Augusti Sociis hujus Academiae suos obire conventus interdictum est. Itaque ipsa vel abdicata vel abroga-

ta

ta censebatur, usque ad annum MDC CII, quo tribus aliis, quae antea fuerant Academiis, *Francica*, *Scientiarum*, *Picturae & Sculpturae*, cum ipsa conjunctis, & in unum corpus quatuor Classium redactis, communique nomine *Instituti* insignitis, ipsa tertium locum nomenque *Classis Historiae & Literaturae* obtinuit. Tunc autem supererant Acta quaedam prioris temporis nondum vulgata: quae his quatuor voluminibus in lucem prodita sunt ab eruditissimo viro, Bono Josepho Dacierio, ut antea Academiae Inscriptionum, ita nunc Tertiae Classis Instituti, Scriba perpetuo. Quod autem illius temporis annus primus ponitur MDCCLXXXIV, ita est accipiendum, non ut is comprehendatur illo spatio, sed ut primus sit MDCCLXXXV, ultimus vero MDCCXCIII. Caeterum nos communi generis nomine diximus *Acta*, quae diversa duplicis speciei appellatione titulis voluminum hujus operis inscribuntur *Memoriae* & *Historia*: *Memorias* autem, quae sunt disputationes, sive scriptiones de argumento literato, nec satis commode hoc sensu Latine usurpantur, reddidimus *Commentarios*. Retinuimus nomen *Historiae*, quae in his Actis reliqua omnia, praeter integros Commentarios, complectitur: & quorumdam Commentariorum, in primis seorsum editorum, excerpta atque epitomas continet: & relationes de rebus novissi-

mis

mis quibusque Academiae, legibus, inſtitutis, quaeſtionibus certamini propoſitis, vitis Sociorum mortuorum, in eorumque locum adoptione novorum, aliisque negotiis.

Et ne quis fortasſe lectorum noſtrorum miretur, unde huic Societati praecipua profesſio *Inſcriptionum* venerit; inſtituta eſt à Lodovico XIV, anno MDCLXIII, nominataque *Academia Inſcriptionum & Numismatum (Académie des Inſcriptions & Medailles)*; eo conſilio, ut opera victoriasque & laudes hujus Regis, monumentorum inſcriptionibus numismatumque ſignis illuſtraret. Idem eam denuo ordinavit a. MDCCI: & nomen Numismatum mutatum eſt in nomen Humaniorum Literarum (*Belles-Lettres*), non ut ſtudium Numismatum excluderetur; ſed ut amplior profesſio omne illud ſpatium complecteretur, quod Literis Graecis & Latinis, Antiquo & Medio Aevo, item Literis Orientalibus, cenſeretur. *Academiam* autem Galli aliique populi vocant, non, ut nos, Scholam ſtudioſae juventuti in omni Doctrinarum Literarumque ſcientia à Profesſoribus erudiendae conſtitutam: ſed Sodalitium doctorum hominum, horum & conventibus habendis & commentariis recitandis deſtinatum.

Jam quando horum quatuor voluminum tam eſt multiplex materia, cujus vel brevisſima epitome noſtro

nostro hoc libro longior futura sit; satis habebimus commentariorum capitumque Tomi XLVII summas retulisse, additis subinde ad intelligendum judicandumve paucis nostris verbis: in caeteris autem Tomis titulos apposuisse.

TOMVS XLVII.

HISTORIA ACADEMIAE.

Postrema tempora & exitus Academiae, a. MDCCXCIII. (p. 1. 2. 35—37.)

Vtilissimum idemque prudentissimum Regis Lodovici XVI mandatum, a. MDCCLXXXVI, de evolvendis cognoscendisque accuratius codicibus scriptis Bibliothecae Regiae, faciendisque editionibus, vel excerptis & summariis eorum, qui maxime ad incrementa Literarum doctrinarumve pertinerent. Cui negotio administrando lecti sunt octo Sodales: in libris Orientalibus Guignesius (*de Guignes*), in Graecis & Latinis, Villoisonus, Larcherus, Brotierius: in Francicis, quibus annumerantur & Latini, qui sunt de Historia Francica & Antiquitatibus Medii Aevi, Brequignyus, Gaillardus, Theilius (*la Porte du Theil*), Keralius: praefecti etiam regundo negotio quatuorviri (*Commissarii*) Barthelemyus, Puteanus (*Dupuy*), Garnierius, Rupifortius (*Rochefort*). Hujus operae fructus exstant, duo volumina jam edi-

edita, duo mox edenda: collecta etiam tribus aliis explendis voluminibus materia: & negotium nunc etiam acriter urgetur. (p. 3—35.)

Quaestiones certamini propositae ab anno MDCCLXXXVII ad MDCCXCII. (p. 37—41.)

Index, per annos digestus, Sociorum, qui illo tempore mortui sunt, aut sponte loco cesserunt, quique illis successerunt. (p. 42 — 45.)

Index, per ordines digestus, Sociorum, qui deficiente Academia d. VIII. Aug. a. MDCCXCIII fuerunt. (p. 45—47.)

Epitome Commentariorum quatuor, *Silvestris Sacyi* (p. 47 — 57). Horum I est de Inscriptionibus tribus Graecis Persepolitanis, in quibus Regum fit mentio: de aliis ejusdem loci & argumenti Inscriptionibus Orientalibus, lingua & literarum forma ignota, simili quodammodo illius formae, quae in Pehlvi ab Anquetilo prolata scriptura, & ruderibus Palmyrenis, apparet. Illarum autem literarum inter se, & similium in Persicis numismatibus & gemmis sculptis exstantium comparatione, earum significationem sententiamque indagans & assecutus, Sacyus cognovit in iis memorari tres primos Regum Persarum dynastiae Sassanidarum, Artaxerxis I, Saporis I, Hormisdae I, quae Arsacidis a. nostrae aerae 224 successit, imperiumque à Parthis ad Persas retulit. II. Tractantur Inscriptiones Arabicae & Persicae

cae eodem loco repertae & à Niebuhrio inde descriptae; quem & in prioribus Inscriptionibus Sacyus ut aliis peregrinatoribus accuratiorem descriptorem sequitur. III. Continet comparationem scripturae illius ignotae, de qua in primo Commentario dictum erat, cum simili scriptura in numismatibus & gemmis sculptis. IV. De monumentis urbis Kirmanschah ad montem Bisutoun in regione Curdistanâ: qua in urbe à Sassanidis Regibus conditâ & ornatâ, item ejus monte & agro, frequentia sunt monumenta cum signis & Inscriptionibus, eadem lingua & scriptura factis atque illae in primo Commentario tractatae. Duae apponuntur & explicantur habentes nomina & laudem duorum Regum hujus dynastiae: altera, Saporis II: altera, hujus filii, Berami, cognomine Kirmanschah. Unde apparet Danvillium, magnum caeteroquin virum, errasse quod ista Semiramidis opera esse voluerit. Caeterum hos Commentarios auctos ediderat egregius Scriptor a. MDCCXCIII, hoc praescripto titulo, quem ex Gallico sic Latinum facimus: *Commentarii de variis antiquitatibus Persidis, & de numismatibus Regum dynastiae Sassanidarum, cum Historia hujus dynastiae, Gallice reddita ex opere Persici scriptoris Mirkhondi: studio & opera A. L. Silvestri Sacyi.*

Sanctocrucii Animadversiones dilucidando li-

bro Tobiae (58 — 65). Quum amicissimus noster, nunc desideratissimus, Scriptor d. XI Januar. a. MDCCXCIII in conventu Academiae *Disquisitiones* suas *Historicas & Chronologicas de Media*, editas hujus Operis Tomo L. p. 108, recitaret; ad mentionem urbis *Ragae*, à proposito longius diverterat in disputationem de libro Tobiae: quae disputatio in hujus Tomi Parte Historica separatim proditur. Sunt hae Animadversiones de hujus libri argumento, ingenio, ratione, veteribus in alias linguas factis interpretationibus, excidio antiquae Assyriorum urbis Nini, vulgo Ninive dictae, facto à Nabopalassare Babyloniae, & Astyage Mediae, Regibus, anno ante vulgarem aeram DCVIII; quod excidium paulo ante Tobiae obitum accidit: ut diserte in hoc libro, Cap. XIV, versu 15, traditur.

Hemerologium, *sive*, *Calendarium diversarum Civitatum*, *comparatum cum Calendario Romano* (66 — 84.). Magna fuit inter veteres populos, in numerandis appellandisque mensibus varietas: quam ea ratione ordinare, ut constaret quis cujusque Civitatis mensis diesque quibus aliarum Civitatum mensibus diebusque congrueret, multum semper Historiae interfuit. Itaque veteres & Historici & Grammatici multi, & Chronologi omnes, hujus rei cogitionem sibi pro-

propofitam habnerunt. Quo in genere egregie verfata eft opera Theonis Alexandrini, qui, in Commentario ad Ptolemaei *προχείρους κανόνας*, hujus Hemerologium duodecim tabulis quadratis prodidit; ut fingulae tabulae fingulos menfes continerent, & lineis parallelis per longitudinem & latitudinem invicem fecantibus formam abaci Pythagorici referrent, cujus finiftrum latus nomina populorum, linea autem à quoque nomine per latitudinem ducta quindecim loculos, &, in eorum unoquoque, binorum deinceps fequentium dierum numeros haberet. Inter recentiores eruditos J. A. Fabricius in Menologio anno MDCCXV edito, ut in ejus titulo profitetur, *centum circiter populorum menfes recenfuit*, nec fere nifi ex antiquis fcriptoribus collecta nomina retulit. Majore induftria, chronologica ratione, collecta infuper materia ex Infcriptionibus & Numismatibus, rem acturus erat Jo. Masfonus, & quid moliretur professus eft in Hiftoria Reip. Literarum T. II, p. 291—293, ubi de Theonis Hemerologio haec pofuit: *Primum ac praecipuum operis noftri fundamentum nobis praebuere duo Medicei codices manu fcripti, quibus inter varias Claudii Ptolemaei tabulas, five προχείρους κανόνας, prout vulgo infcribuntur, reperimus ἡμερολόγιον διαφόρων πόλεων, feu integrum anni folaris Calendarium, quod*

 men-

menſes variarum quindecim gentium & urbium, per totum anni curriculum deſcriptos, atque cum Romanis Julianisve menſibus collatos exhibet. Sed propoſito Masſoni per ejus mortem intercepto, aliud hujus Hemerologii exemplum deſcribi curavit Baro Delabaſtius (*de la Bastie*): idque moriens a. MDCCXLII Academiae legavit. Adhuc ab iis, qui hujus Hemerologii mentionem fecerant, & poſtremis adeo, Lamyo, Audrichio, Bandinio, Italis ignorabatur, tertium ejus exſtare codicem ſcriptum in Bibliotheca Lugduno-Batava, jam ab eruditisſimo chronologo Jo. Hagenio, (*van der Hagen*), Eccleſiaſte quondam Amſtelodamenſi, accurate deſcriptum in *Obſervationibus de Faſtis Graec.* p. 314: cujus codicis etſi, perditis quibusdam foliis, quidam deſiderantur menſes, tamen populorum menſes trium adſunt, qui in apographo Delabaſtii deſunt, Seleucienſium, Gazaeorum, Aſcalonitarum. Haec eſt ſumma disputationis huic Hemerologio Theonis praemisſae: quod deinceps exhibetur duodecim tabulis forma abaci Pythagorici, ſeu laterculi, expresſis, ſiniſtro lateri deinceps, à ſummo ad imum, praeſcriptis nominibus populorum & menſium, hoc v. c. Januarii argumento: ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΑΥΔΥΝΑΙΟΣ. ΑΣΚΑΛΩΝ ΑΠΑΛΙΟΣ. ΓΑΖΕΩΝ ΑΔΥΝΑΙΟΣ. ΚΑΠΠΑΔΟΚΩΝ ΑΤΤΑΝΟΣ. ΒΙΘΥΝΩΝ ΔΙΟ-
ΝΥ-

ΝΥΣΙΟΣ. ΕΦΕΣΟΥ ΠΕΡΙΤΙΟΣ. ΚΥΠΡΙΩΝ ΙΟΥΛΙΟΣ. ΚΡΗΤΗΣ ΜΕΤΑΡΧΙΟΣ. ΑΣΙΑΝΩΝ ΠΟΣΙΔΑΩΝ. ΛΥΚΙΑΝΩΝ ΔΙΟΣ. ΗΛΙΟΥΠΟΛΙΤΩΝ ΘΟΡΙΝ. ΣΙΔΟΝΙΩΝ ΔΙΟΣ. ΑΡΑΒΩΝ ΑΥΔΙΔΑΙΟΣ. ΤΥΡΙΩΝ ΑΠΕΛΛΑΣ. ΕΛΛΗΝΩΝ ΔΥΑΔΙΔΑΟΣ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΩΝ ΤΥΒΙ. ΡΩΜΑΙΩΝ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ. Quaedam nomina mendofa: v. c. ΑΥΔΥΝΑΙΟΣ, Graecis & Arabibus reftituendum. Multis locis pro Σ ponitur Ϲ. Perfpicuitatis caufsa fubjectae funt minores tabulae Latinae fingulorum populorum, additâ fere fingulis notulâ ad intelligentiam rei perutili: v. c. nominatis recentioribus fcriptoribus de horum populorum epochis & aeris: aut notatis eorum civitatibus, veluti ΕΛΛΗΝΩΝ intelligi *Antiochenos*, ΑΡΑΒΩΝ *Boftrenos*, five *Syro-Macedones in Boftra Arabiae*. Caeterum, quum hoc in Commentario ejus fcriptor non nominetur, eo inducimur ut putemus hunc esfe Amanuenfem Bibliothecae quondam Regiae codicum fcriptorum doctisfimum, Parquoifium (*Parquois*): cujus in ufus ante hos undecim annos praeftantisfimus nofter Collega, Jo. Voorftius, rogatus à nobilisfimo eodemque eruditisfimo Barone Lyndeno Blitterswicenfe, hoc Theonis Hemerologium defcripfit. Quo de negotio quum in epiftola ad me data d. IX Aug. a. MDCCC, quam prae manibus habeo, mihi optimus nofter Villoifonus

nus scripserit, facere nequeo quin usurpandae ejus memoriae causa illum locum Latine redditum apponam: „ Parquoisius tibi & Voorstio, „ Viro Cl., apud me gratias egit: hujusque be„ nevolentia & studio descriptum sibi exemplum „ Hemerologii Theonis exspectat. Est vero hic „ idem, quem antea praesens nosti, accensus Bi„ bliothecae Nationalis, vir pereruditus, pro„ bitate modestiaque insignis: à longo inde tem„ pore occupatus in nova Syncelli editione ador„ nanda, & egregiis de Chronologia Antiqua „ annotationibus conficiendis."

Sanctocrucii Observationes de Monumento Ancyrano (85—105.). Hoc nomine celebrantur reliquiae templi Augusto ab Asiae Civitatibus ad Galatiae urbem Ancyram cum inscriptione Latina rerum ab eo gestarum, consecrati. Inscriptio ipsa testatur, se esse harum *rerum, incisarum in duabus aheneis pilis, quae sunt Romae positae, exemplar subjectum.* Recentiore aevo res in hominum notitiam retracta est à Busbequio & Verantio, Ferdinandi I Caesaris ad Ottomannicam Aulam Legatis, a. MDLIV; & edita semel Inscriptio, saepius editionibus repetita, à Literarum principibus Lipsio, Scaligero, Casaubono, tractata, suppleta, emendata est. Secuta est accuratior certiorque editio Jacobi Gronovii MDCXCV ex pleniore diligentioreque apogra-

pho

pho facta Daniëlis Cosfoni, mercatoris Batavi Smyrnae negotiati. Deinde Tournefortius operis praefens delineatam fecit imaginem a. MDCCI, quam prodidit in Itinerario fuo, exemplo tamen Infcriptionis omisfo. Mox Paulus Lucas etiam Ancyrae fuit MDCCIV, Infcriptionem fpectavit, nec defcripfit ipfe, fed Smyrnae acceptum exemplum ab vidua Fabri, mercatoris Gallici, edidit, idque prioribus exemplis fubinde rectius & locupletius. Tum Edmundus Chishullus nactus apographum Tournefortianum, hoc fretus & fuperioribus adjutus, novam Infcriptionis editionem appofuit a. MDCCXXVIII. in Antiquitatibus Afiaticis p. 165 & feq. Haud multo poft Richardus Pockockius (*Pockocke*) in illam regionem venit; qui eodem in monumento reliquias ejusdem Infcriptionis Graece verfae reperit, easque defcripfisfe contentus Latini autographi rationem nullam habuit: illas autem Graeci exempli reliquias emifit in peculiari volumine: ipfam vero peregrinationem confignavit in libro Anglice fcripto edito Londini MDCCXLIII. fol. cujus titulum fic Latinum facimus, *Defcriptio Orientis & quarumdam aliarum Regionum.* Qui illis recentior Ancyrae fuerit hujus operis fpectator ac defcriptor, Sanctocrucio nemo innotuit praeter Rouftanum Academiae Masfilienfis Socium, qui ab eo per literas rogatus, ut fibi aliquid de hoc

negotio notitiae impertiret, refpondit d. XXVII Julii a. MDCCCVI. „ exemplum Graecae Infcriptionis Ancyranae à fe defcriptum fibi intercidisfe; nec ejus jacturae valde fe poenitere, quod mendofisfimum fuisfet: quippe poft Pockockii tempora tabulis illis rurfus imminutis & fcriptura obfcurata". Singulorum horum peregrinatorum operam & merita breviter & vere notat Sanctocrucius: veluti Paulum Lucam vocat *peregrinatorem indoctum & parum attentum*. Richardum autem Pockockium ita cenfet, ut dicat: „ fuit hic fane peregrinator intelligens, „ prudens, doctus: fed negligens in transfcri„ bendis Infcriptionibus, quas edidit plenas „ mendis & lacunis: quod ne disfimulat quidem „ addens frigidam fcilicet confolationem, *fe fic* „ *aperuisfe latum campum fagacitati Critico*„ *rum: (neque vitio quis mihi vertat;) in quo fe* „ *exerceat hominum criticorum & ingenio va*„ *lentium acumen, five corrigendo, five fup*„ *plendo, five explicando*". Quam profecto indignam docto viro vocem Sanctocrucius merito caftigat. Haec de ftudiis hominum doctorum recentiore aetate in edendo illuftrandoque hoc opere verfatis; quae vulgo hiftoria literaria, vel bibliographia operis, dicitur. In quibus memorari etiam poterat *J. A. Fabricii Notatio Temporum Caef. Augufti,* — edita Hamburgi. a. MDCCXXVII. 4.

&

& Saxius noſter Onomaſtici Literarii Tomo I. p. 215. Propoſitum & finis harum Obſervationum eſt emendatio & conſtitutio Latini hujus Inſcriptionis exempli ex Graeco ducta. Cui propoſito caeterae partes accommodantur, prudenter utique explicitae ſcituque utiles & jucundae: veluti de Auguſti rebus, teſtamento, mandatis, ratione gubernandi imperii, aeterna pace: commentariis rerum ſuarum, nunc perditis, ſed antiquorum Scriptorum commemoratione celebratis: unde Appianum dimidiam partem Illyricorum ſuorum, & partem libri quinti de Bellis Civilibus ſumſiſſe: de Dacis, aliisque populis, eruditae animadverſiones Caeterum has Obſervationes jam anno MDCCXCII, in Academia lectas, poſtremis his annis correxit & auxit, itaque in Actis edendas tradidit.

Larcheri Animadverſiones Criticae in Etymologicum Magnum (p 105 — 208.). Hujus Lexici quo major eſt utilitas, & quominus emendata adhuc ſcriptura exſtat, eo nobis gratiores venerunt hae correctiones; quas ipſarum perſpicuitas & probabilitas commendat. Nam ſpe novae editionis, quam L. Kulenkampius, Profesſor Gottingenſis, oſtenderat ſpecimine edito a. MDCCLXV, ejus obitu intercepta, alios hoc opus ſuccesſores & opifices exſpectat: qui forte ex eorum numero erunt, qui Lipſiae nuper Lexi-

ca Photii & Zonarae, nondum antea edita, primum ediderunt. Sed quicumque erunt editores, hi magnum sibi paratum reperient subsidium in Larcheri Animadversionibus; quarum pars in hoc volumine exstat, pars reliqua in Actis Instituti exstabit. Exempla earum proferre quum brevitatis consilium nos vetet, defungimur referenda ratione, quam ipse se secutum esse professus est: „ Sylburgianae editioni, inquit, „ adhibui principem: quae nisi quid medelae in „ locis corruptis praeberet, consului Eustathii „ Commentarios in Homerum, alios Scholiastas, Venetum: Scholia Aristophanis, Pindari, aliorum poëtarum: Pollucem, Hesychium, Suidam, Phrynichum, Ammonium, „ Moerin: tum eos, qui nondum editi sunt, „ Orionem Thebanum, & Etymologicum multis „ partibus ab edito diversum: porro versus citatos ad librum numerumque suum retuli, variamque, si qua erat, lectionem memoravi: „ omisso auctoris nomine, eum exquirere studui: omnino, nil mihi praetermisisse videor, „ quod futuro editori utile esset." Insignis modestia tantam doctrinam mirabiliter ornans!

Gossellini Disquisitiones de Geographia Antiqua. (p. 209 — 288.). Quum Academia Inscriptionum in certamen vernum a. MDCCLXXXV posuisset quaestionem, „ quid inter Strabonis & Pto-

Ptolemaei rationem interesset, qualem quantamque Geographiae cognitionem ipsi & à prioribus accepissent, suoque studio auctam posteris reliquissent"; victoriam retulit Gossellinus, vir in hoc genere unus ex doctissimis & acutissimis. Qui mox adscitus Academiae Socius, plures apud eam acroases habuit; quibus item rationes Hipparchi, Polybii, Marini Tyrii, explicuit, & in tabulis designatas exposuit. Hi & alii de eodem argumento Commentarii quum scriptori tempore tumultuum erepti, deinde editi essent, in his Actis non nisi epitome eorum refertur. Prodierunt vero ejus *Geographia Graecorum explicita* (*Géographie des Grecs analysée*) Parisiis a. MDCCXC: item *Disquisitiones de Geographia systematica & positiva Veterum*. Praecipuum autem Gossellini inventum hoc est, quod sibi cognovisse videtur, dissensiones veterum Geographorum de distantiis & intervallis locorum inde exstitisse, quod stadiis non aequalibus usi essent, quum in ipso modo ac tota mensura consentirent. Veluti in definiendo Terrae circuitu, id est, ejus circulo maximo, Aristoteles eum à Mathematicis suae aetatis prodi narravit, stadiorum quadringentorum millium (400,000): Archimedes aliam memorat magnitudinem trecentorum millium stadiorum (300,000): Eratosthenes, Hipparchus, Strabo, eum faciunt du-

ducentorum quinquaginta & duorum millium (252,000): Posidonius ducentorum & quadraginta millium (240, 000): Ptolemaeus, centum & octoginta millium (180,000). Horum numerorum unoquoque in trecentas, & sexaginta partes distributo, ut circulo in gradus diviso, hi gradus nominibus numerorum inter se differebant, quum ipsa magnitudiue pares essent. Et, ut hoc utamur, quod Megasthenes & Deimachus maximum finium Indiae intervallum fecerunt triginta millium stadiorum (30,000), Patrocles autem duodeviginti millium (18,000): & hunc erroris accusant Eratosthenes & Strabo (II, p 68); ipsi errant, nec vident Patroclem diversis, atque Megasthenem & Deimachum, stadiis usum esse, & hujus duodeviginti millia stadia aequalia esse illorum triginta millibus stadiis. Hanc dissensionis caussam Veteres ipsos non animadvertisse quum propemodum incredibile videatur, nos quidem semper eą in opinione fuimus, varietatem in locorum intervallis, & Terrae circuitu, à varietate & errore metiendi exstitisse: & stadia fuisse non mathematica sed communia, id est eorum partitionem in pedes aut passus, ex vulgari usu, nec ex divisione gradûs venisse. Ipse autem in hac sua sententia confirmanda mensurisque graduum & stadiorum inter se componendis, multum doctrinae & acu-

mi-

minis consumsit Gossellinus; de quo ipse legatur, & alii judicent. Hanc mensurarum rationem deinde accommodat Itinerariis Veterum, quae supersunt: magnamque rerum novarum scituque dignissimarum cognitionem expromit. Nam Africae ora describitur suisque locis notatur. Primum Occidentalis, secundum Periplos Hannonis: Scylacis, qui ex illo ductus est: Polybii à Plinio servati V, 1: Ptolemaei: tum de Atlanticis Insulis agitur. Deinde Orientalis è Strabone & Ptolemaeo: disseritur de circumnavigata à Veteribus Africa, cujus mentio fit apud Herodotum IV, 43: Strabonem I, p. 37: II, p. 98: de Eudoxi Itinerario apud Melam III, 9: Plinium II, 67: Strabonem II, p. 98, ex Posidonio referentem. De sinu Arabico, quod Mare Rubrum dicitur vulgo: Arabiae portubus siccatis recessu maris, cedentis litoribus prolatis, arenarum molibus ex Arabia ventorum vi illatis. De frequentatis Judaeorum navigatione locis *Ophir* & *Tharsis*. De *Homeritis* incolis Arabiae Felicis. De Agatharchidis & Arriani Periplo Maris Rubri, & utraque ejus maris ora: tribus diversis urbibus Adulis nomine appellatis. Musa quondam celebris urbs maritima, recedente mari, ab eo nunc sex leucis distans, in tenuem vicum eviluit: &, suo privata, Moccae portu utitur: quod adhuc ignotum primus ostendit Niebuh-

buhrius. Haec de proposita in his Actis epitome. Aliis autem iisque egregiis accesfionibus cognitionem Graecae Geographiae locupletavit, novisfime duobus operibus: altero, quo Strabonis Francicam Verfionem doctisfimis annotationibus inftruxit: alterum, quo fententiam fuam de ftadiis Graecorum amplius explicuit, hoc titulo praefcripto, à nobis Latine fic reddito: *Obfervationes generales de modo cognofcendi & aeftimandi antiqua ftadia itineraria: de erroribus, quos perverfus illarum menfurarum ufus intulit doctrinae Graecorum Geographicae; ac de remediis hujus doctrinae corrigendae & ad priftinam fuam exactae diligentiae rationem redigendae. Parifiis.* MDCCCIX. 4. *pagg.* XCVI.

Dacierii Periculum Verfionis quorumdam Epigrammatum Anthologiae Graecae, cum Annotationibus (p. 289—302.). Epigrammata funt in Linum, Orpheum, Mufaeum: Verfio Francicae profae: Annotatio copiofa & hiftorica.

Infcriptiones & Numismata defignata ab Academia (p. 303—306). Eft haec, ut initio diximus, antiquisfima hujus Academiae profesfio, Infcriptiones & Numismata defignare celebrandis factis & operibus. Itaque hanc fervans, quaedam utriusque generis exempla, in illo temporis fpatio, vel jusfu Regis, vel civium exterorumve rogatu, prodidit. De quibus his paginis breviter refertur. *Elo-*

Elogia Sociorum Academiae mortuorum ab anno MDCCLXXXIV – MDCCXCIII. *auctore Dacierio* (p. 307 — 422.). Habent jucundam fructuosamque cognitionem: non solum ab hominum, de quibus sunt, fama: sed etiam à scriptoris stilo, cum simplicitate narrationis significationem veritatis, prudentemque rerum morumque notationem, adferentis. Nos, omissis aliis titulis, eorum nomina, vitae annos, &, si forte, studii genus, librum, factumve referemus. Sunt autem hi:

Hieronymus Fredericus Bignonius (*Bignon*), Bibliothecae Regiae praefecturam aliosque honores, majorum doctrina & magistratibus gestis clarorum commendatione adeptus: vixit ab anno MDCCXLVII — MDCCLXXXIV.

Joannes Franciscus Seguierius (*Seguier*), natus Nemausi (*Nismes*), majorum splendore contentus, vitae actionem in Literis consumsit, eamque partem, quae Inscriptionibus continetur, doctore usus Maffeio, insigniter excoluit; quum primo ipsa urbs patria his monumentis frequens puerum ad hoc studium excitasset: quo in genere exstat ejus Dissertatio de Inscriptione, cujus ex paucis reliquis literis verissimâ conjecturâ totam hanc suisse assecutus est: *C. Caesari Augusti F. Cos. L. Caesari Augusti F. Cos. designato principibus juventutis*. Moriens reliquit scriptum

ptum Indicem omnium, quae adhuc cognitae funt Infcriptionum, tribus partibus comprehenfum: prima, Latinarum: altera, Graecarum: tertia Hetrufcarum, Phoeniciarum, aliarum. Vixit ab anno MDCCIII ad MDCCLXXXIV.

Paulus Maria Paciaudi, Clericus Regularis Congregationis Theatinorum: cujus & alia funt fcripta, & id, quo maxime exteris innotuit, *Monumenta Peloponnefia* a. MDCCLXI Romae II voll. 4. Idem à Duce Parmenfi praefectus effodiendis ruderibus veteris urbis Veleiae in Agro Placentino, eruta monumenta defcripfit libro, quem edendum amico in Galliam mifit: at hic, quod dolendum, non nifi exerpta inde in Gallicis Ephemeridibus vulgavit. Natus Auguftae Taurinorum a. MDCCX, obiit Parmae a. MDCCLXXXV.

Franciscus Arnaldus, Abbas Grandiscampi (*Arnaud*, *Abbé de Grandchamp*), ferventisfimus Graecarum Literarum Artiumque amator, quarum intelligentiam magis affectu quodam & interno fenfu, quam grammatica ratione & diligenti interpretatione, confectabatur: has femper & ubique laudabat & praedicabat; ut, fi fieri posfet, alios eodem, quo ipfe ardebat, amoris ardore incenderet: & ex continua Veterum lectione non quidem criticam & hiftoricam doctrinam, fed ingenio & oratione germanum quemdam anti-

tiquitatis habitum & colorem retulerat; ut in Francicâ linguâ novum quid & antea inauditum sonaret, & felici verborum innovatione, tralationum, imaginum, figurarum, audacia & frequentia audientes non adeo doceret, sed delectaret, commoveret, auferret. Et hoc sensu & animi incitatione calent viri scripta. Haec autem sunt. *Professio de Historia Musicae conscribenda:* cujus professionis nomen non solvit: artis caeterum peritissimus, & in Lyrico genere acerrimus Gluckiani modi defensor, & agitatis de illo inter Gallos litibus jactatus. Acroases in Academia habitae. *De Accentibus Graecis*, eorumque in poësi & prosa effectu & vi ad modulationem & harmoniam orationis. *De Stilo Platonis, & proposito Dialogi Jonis:* instinctus admiratione Platonis, huic in prosae scriptoribus, ut Homero in poëtis, principatum tribuebat, utrumque divina quasi religione colens. *Dialogus Jon, Francice versus:* in quo existimatus est ipsius ingenium rationemque Platonis multis partibus, compositionis facilitate, verborum proprietate, & orationis vigore expressisse. *Judicium de quibusdam locis antiquorum rhetorum:* pertinet ad Platonem defendendum adversus notas reprehensiones Dionysii Halicarnassensis, perhibentis eum, quamvis in simplici genere egregium, tamen in sublimi frigidum & inflatum esse. *De prosa oratione*

Graeca: quaeritur quomodo transitus ligatae orationis in solutam factus sit, talis in quo linguae argumentum omne expolitum versibus, exornatum cantu, consecratum religione, amisso rhythmo, nil amiserit de propriae originis habitu, nil de efficacitate, ornatu, harmonia: cujus transitus caussam non sine verisimilitudine Sophistis tribuit. Haec in Academia Inscriptionum, cui erat adscriptus (*associatus*), in ejusque prioribus Voluminibus, vivo etiam tunc scriptore, exstabant. Tres alii Commentarii adhuc scripti servabantur in scriniis Academiae: unus, *De utilitate studii Numismatum:* alter, *De vita & operibus Apellis pictoris:* tertius, *De Catullo:* quorum duo postremi nunc demum editi sunt Tomo XLIX horum Actorum. Franciscae autem Academiae fuit ordinarius Socius: ubi recitavit *Elogium Homeri*, & *Effigiem Julii Caesaris:* quae recitationes & tunc solito plausu exceptae, & adhuc studiosorum hominum recordatione celebratae vigent. Natus in Albiniano vicino Carpentoractis (*à Aubignan près de Carpentras*) a. MDCCXXI, vixit Parisiis, obiit a. MDCCLXXXIV.

Joannes Levesquius Barignyus (*Levesque de Burigny*) natus Remis, gente nobili, a. MDCXCII, adolescens Parisiis cum duobus fratribus, majore (*Levesque de Pouilly*), & minore (*Levesque de*

de Champeaux) conjunctissime in Literis vixit: &, his profectis, solus eumdem studiorum cursum per totam vitam tenuit; quam diuturnam sano & valenti corpore, leni placidoque animo, ad aetatis annum quartum & nonagesimum pertulit. Itaque tot ejus fuerunt & libri scripti & Commentarii, quot haud scio an fuerint nullius ex omnibus hujus Academiae Sociis. Librorum hi sunt tituli, Latine à nobis redditi: *De Auctoritate Pontificis Romani*: *Historia Philosophiae Paganae*: *Historia Siciliae*: *Historia commutationum Imperii Constantinopolitani*: *Porphyrius de Abstinentia ab Esu carnium*, & *de Vita Plotini* Francice versus, & auctus *Dissertatione De Daemonibus*: *Vita Hugonis Grotii*: *Vita Erasmi*: *Vita Bossuetii*: *Vita Cardinalis Perronii*. Plura in scriniis reliquit, quae perierunt, in quibus *Historia Pontificum Romanorum inde à S. Petro ad nostram aetatem*. Haec Elogii scriptor Dacierius: Commentarios in Academiae confessu recitatos, in ejusque Actis editos, non nominatim referens: quos tamen vel argumentorum caussa cognoscere juvat. Sunt igitur hi: *De moribus & ratione magistratuum Romanorum in gubernandis provinciis*: *De libris sacris populorum profanorum*: *De libris apocryphis, tempore primorum Ecclesiae saeculorum*: *De dissensione hominum eruditorum saeculo* XVI;

in aestimanda Ciceronis auctoritate: Vita Athenionis Philosophi, cognomine Aristionis: De fabulosis populorum originibus: Varietas Veterum in tradendis rebus Helenae & Belli Trojani: Observationes de Aeschyli tragoedia Persis; De Posidonio Philosopho: De vita & scriptis P. Nigidii Figuli: De Scriptorum veterum exterorum erroribus in rebus Judaeorum: Vita Herodis Attici: Vita Aspasiae: De honoribus & praerogativis ordini sacerdotum apud profanos populos tributis: De Calvo Poëta & Oratore: De Sextio Philosopho: De Musonio Philosopho: Vita Procli Philosophi, & notitia codicis scripti quo continentur quidam ejus libri nondum editi: De Historia Indorum antiqua: De loco Plauti ad Siciliam spectante: De Valerio Messala: De reverentia Romanorum erga religionem, & indulgentiae erga ejus neglectum finibus: De citandi necessitate in operibus literatis, & Veterum in citando ratione: De Servis Romanorum, eorumque conditione antequam manumitterentur: De Servis Romanorum, eorum manumissione, & manumissorum conditione: De corruptione Romanorum, & caussis belli civilis Caesarem inter & Pompejum: De Romanorum eloquentia: De erroribus Romanorum popularibus: De caussis malorum compluribus vetustiore aevo frequentibus, nunc exstinctis aut deficientibus: De

De populorum erga ſomnia religione: De Antiquorum, in primis Romanorum, epiſtolis misſis: De Apione: De Demetrio Cynico: De ſtudio rerum mirabilium Graecis & Romanis Hiſtoricis objecto: De ratione adminiſtrationis civilis Gallorum, quum à Romanis ſubigerentur, quantumque de ea conſtet: De Reditu Lodovici Junioris (VII), *Galliae regis, ab expeditione cruciata: De precibus paganorum: Obſervationes de antiqua Aegypti hiſtoria: De tribus veteris Galliae locis à nemine Geographo memoratis.* Ex horum librorum commentariorumque multitudine & varietate intelligitur quanta quamque multiplex in ſcriptore fuerit doctrinae ſcientia & facultas: quamquam credibile eſt multa argumenta ita esſe tractata, ut non ſit quod poſteri ab iis retractandis abſterreantur: quod in Muſonio dudum oſtendit P. Nieuwlandius, in Poſidonio nuperrime J. Bakius. Memoriae Burignyi, & indici ſcriptorum, Saxius etiam locum dedit in Onomaſtici Literarii Parte VIII, p. 87. Animi morumque imaginem plane amabilem exhibet Dacierius, ut ſenis comitate benevolentiaque erga alios candidi, ſimplicis, comis, veracis: ab omni faſtu, ſuperbia, invidia, gloriola, alieni: nil niſi placidum & tranquillum ſpirantis. Extremo aegrotans morbo, transacta inſomni nocte, amicis mane viſitatum venientibus, & inſomniam

querentibus, *Ego vero*, inquit, *vigilans praeclaram habui noctem: veteres enim Scriptores animo recensui, quaerens cui me maxime similem esse vellem: hunc autem quemnam fuisse putatis?* Illis dubitantibus, *Plutarchus*, ait, *is fuit*: & rationes docte diserteque explicuit. Corporis viribus propemodum penitus jam deficientibus, paucis ante mortem momentis, *Si umquam adeo*, inquit, *infelix fuissem, ut de animorum immortalitate dubitarem; praesens meus hic status certe isto me errore liberaret: corpus meum sensu motuque caret, neque id amplius esse sentio: & tamen cogito, considero, volo, sum: tales actiones mortua materia efficere nequit.* Obiit d. VIII Octobris a. MDCCLXXXV.

Petrus Joannes Grosleyus, quam cum Graecis Latinisque Literis conjunctionem habuerit, ex ejus scriptis non satis apparet. Habitus est unus de tribus scriptoribus, *Memoriarum Academiae Scientiarum & Bonarum Literarum Artiumque Augustobonae Tricassium* (*Troyes*): libri compositi ad exemplum famosi libelli inscripti, *Doctoris Mathanasii opus capitale incogniti.* (*Chef-d'oeuvre d'un inconnu, du docteur Mathanasius*). Porro alia scripsit: *Memorias de expeditionibus Gallorum bellicis per annos* MDCCXLV & MDCCXLVI: *Disquisitiones illustrandae historiae Juris Francici.* In certamine ab

Aca-

Academia Divionensi decreto de quaestione *quae sit vis & efficacitas scientiae doctrinarum ad formandos mores*, victoriam reportante Rossavio quaestione evertendâ, ipse eam defendens proximum praemium tulit. *Censura historica & critica conjurationis Venetae ab Abbate de Sancto Reali (l'Abbé de S. Real) scripto consignata*: quam conjurationem ipsius Senatûs Veneti politicum commentum fuisse contendit Grosleyus. *Vitae fratrum Pithoeorum, Petri & Francisci, caeterorum fratrum & patris:* hos, cives suos Tricassinos, ita ornavit, ut multas scitu dignas nec satis adhuc cognitas literarias res promeret. Nec simili commendatione caruerunt duae ab eo factae peregrinationes in Italiam ac Britanniam singulatim descriptae: quarum alteri titulum posuit *Londinum:* alteri, *Nobilium duorum Suedorum observationes de Italia & Italis.* Patrias porro res illustravit aliis scriptis: *Supplementis Memoriarum Camusati de Historia Ecclesiastica Augustobonae Tricassium: Vita Breyeri, Canonici Ecclesiae Cathedralis Tricassinae : Ephemeridibus Tricassinis.* Natus a. MDCCXVIII, mortuus est MDCCLXXXV.

Marcus Antonius Renatus Voyerius Argensonius, Marchio Paulmyensis (de Voyer d'Argenson, Marquis de Paulmy) patrem habuit Renatum Ludovicum & ipsum Academiae hu-

jus Socium, nec in Literis obfcurum, & munerum dignitate confpicuum: majores antiquisfimae nobilitatis, magiftratibus & aulicis minifteriis infignes: ipfe domi militiaeque fummis honoribus, legationibus, regii etiam adminiftri officio functus, titulisque condecoratus: quae referre longius quam pro noftro inftituto fit. Quum ex negotiis in otium fe retulisfet, in bibliothecamque fuam abdidisfet, quam privati cenfu modoque majorem & amplisfimam habebat, brevi tempore duo magna opera compofuit. Nam ab a. MDCCLXXV ad MDCCLXXVIII edidit circiter quadraginta voluminibus *Bibliothecam Univerfam fabularum Romanenfium* (*des romans*). Quam deinceps fecuta funt octo annorum fpatio *Mifcellanea depromta ex magna quadam Bibliotheca*, quinque & fexaginta voluminibus; quibus omnis antiquitas Franciae, hiftoria ejus, geographia, jurisprudentiae hiftoria, item Literarum, doctrinarum, artium, fcenae, familiarum, fic traduntur, ut indocti difcere, docti meminisfe posfint. Natus Valentianae (*Valenciennes*) a. MDCCXXII, decesfit MDCCLXXXVII.

Franciscus Bejotius (*Béjot*), natus MDCCXVIII in Picardiae urbe Monte Defiderii (*Montdidier*), quum civem & cognatum haberet Joannem Capperonnerium, codicum fcriptorum in Bibliotheca Regia Cuftodem (*Garde des Manu-*

nuſcrits) hujus curâ & conſilio Literas humaniores in Lutetiae ſcholis percepit, eidemque in illo munere ſucceſſit, Cuſtodi facto librorum impreſſorum in locum Sallierii mortui a. MDCCLXI: proximo anno autem & Socius Academiae Inſcriptionum cooptatus, & Profeſſor Eloquentiae Latinae in Collegio Regio conſtitutus eſt. Ejus in illa Cuſtodia diligentiam, aſſiduitatem, fidem, merito laudat Dacierius. Nam & talem nos eum cognovimus Lutetiae Pariſiorum anno MDCCLXXV, & praeterea religioſum, immo difficilem in concedendo nobis codicum ſcriptorum uſu: in quo ſe erga Ruhnkenium aliosque peregrinos, Bejotii deceſſores, & proxime Capperonnerius, faciles ac liberales praebuerant. Quam difficultatem nos ne literis quidem commendatitiis Leſtephanoni Berkenrodii, V. Ampl. Reip. Batavae Legati, ad Bignonum, V. Exc. Bibliothecae Praefectum, datis expugnasſemus; niſi adjutores habuisſemus Alembertum, Foncemagnum Villoiſonum, Sanctocrucium. Semel nobis conciliatus aditum ad codices ſcriptos liberum, ſeque affabilem & ad omne illud officium promtum paratumque praeſtitit. Cujus beneficii, & ipſi, & caeteris dictis viris omnibus, quamvis mortuis, gratias nos habere, ſemperque habituros, profitemur. Sed haec hactenus. Bejotius eruditionis ſuae exiſtimationem duabus recitationibus in Academiae confeſ-

fu habitis confirmavit: altera de *Eparitis*, Arcadum militibus, à Xenophonte memoratis Hellenic. VII, 4; quam recitationem in annotatione ad illum Xenophontis locum memorat etiam Morus: altera correctiones habet quorumdam locorum Cyropaediae. Obiit a. MDCCLXXXVII.

Guilielmus Rupifortius (*de Rochefort*) exteris maxime innotuit Iliade & Odysſea Francicis verſibus reddenda: & meminimus nos eum in Academiae conſesſu recitantem audire aliquam Odysſeae partem non ſine audientium plauſu, vulgo ferentium eum & judicii ſubtilitate, & nativa morum elegantia, & ſenſu antiquitatis, & orationis facultate, unum maxime idoneum esſe ad vim pulcritudinemque Graecorum auctorum exprimendam. Quamquam edito toto opere a. MDCCLXXVII eventus exſpectationi non reſpondit, opinione quidem quorumdam cenſentium, interpreti impetum & ingenium Homericum defuisſe: quod judicium poſtea fere obtinuit. Dramaticam etiam poëſin attigit, ipſe poëta: tres compoſuit tragoedias, *Vlysſem*, *Electram*, *Antigonam*: & comoediam, *Duo Fratres*: quibus fabulis in ſcenam productis non contigit ut repoſcerentur. Et Sophoclis, quae exſtant, tragoedias vertit, praefationem, poëtae vitam, annotationes addidit doctas, eleganter & cum acri pulcritudinis judicio ſcriptas: non

non tamen magis, quam priora opera, hominum approbatione exceptas. Cujus rei caussam Dacierius confert in festinationem scribentis & facilitatem celeritatemque scribendi, non ferentis *moram & limae laborem*. Natura & studio ad animi magnitudinem & humani generis caritatem formatus, & ad certam sententiam ac persuasionem de divina providentia & animorum immortalitate confirmatus, librum *Systema Naturae* dictum, qui tantum beneficium humano generi eripere conaretur, cum indignatione rejecit, ac scripto confutavit. Eodemque consilio sensuque compositam à se *Historiam Criticam opinionum ac doctrinae Veterum de Felicitate* edidit a. MDCCLXXVII. Acroasibus autem habendis unus è frequentissimis Sociorum fuit. Nam praeter libros Veterum à se Francice versos, peculiares etiam disputationes, nunc in Academiae Actis editas, recitavit: quarum haec sunt argumenta: *De moribus aetatis heroicae: De statu Graeciae ante regnum Thesei, quod initium aetatis heroicae ponitur: De doctrina morali Herodoti ex Homero profecta: Comparatio Herodoti cum Homero: De consilio & proposito Tragoediae Graecorum: De Symphoniis Veterum: De utilitate Oratorum in republica Atheniensium: De ratione & facultate Demosthenis, cum in eloquentia, tum in republica gerenda: Orationum*

num Philippicarum ejusdem consilium & via: Comparatio Theophrasti & Bruyerii in morum notatione: De Menandro, ejus vita, scriptis, ratione & arte comica, imitatoribus: Comparatio aetatis heroicae cum instituto equestri medii aevi (la chevalerie) in moribus, virtutibus, vitiis. Natus Lugduni Segusianorum (*Lyon*) a. MDCCXXXI, obiit Parisiis a. MDCCLXXXVIII.

Guilielmus de Nicolai, Eques, quum vivus omnem sibi ab aliis tributam laudationem fugeret, nec mortuum se Academiae nomine laudari voluit, eamque in testamento ipse suo deprecatus est, ne sibi Elogium scriberet. Cui religioni Academia sic obsecuta est, ut suum officium sequeretur, nec virum honore debito privaret, sed loco Elogii ei inter caeterorum Elogia brevem vitae narrationem poneret, praescripto titulo *Nota de Nicolaio, Socio Academiae veterano* (*Note sur M. de Nicolai, Académicien Vétéran*). Natus Arelate a. MDCCXVI, nondum vigesimo aetatis anno exacto explicandis duabus quaestionibus ab Academia positis victoriam retulit: altera, *quousque Geographiae scientia provecta fuerit aetate Alexandri M.*: altera, *quae fuerint communes leges populorum Graeciae, quibus contineretur quasi corpus Hellenicum, de earumque origine, proposito, utilitatibus.* Qui successus eum impulerunt ut Lute-

tiam

tiam habitatum veniret: ubi continuo ab Academia socius adscitus, aliis eam auxit Commentariis, qui in prioribus Actis editi exstant: hi sunt; *De vita & majoribus Alexandri Molossi, regis Epiri, in historia magnam famam adepturi nisi eam obruisset fama Alexandri Magni ejus aequalis: Animadversiones Criticae in Plutarchi Vitas Agidis & Cleomenis: Observationes de horribili caede & excidio Cabrierae & Merindolae*, oppidorum Hugonoticorum, decreto Parlamenti Provinciae perpetrata à cohortibus regiis a. MDXLV: *De cursu & alveo Rhodani fluvii, inde ab antiquissima memoria ad exitum successionis Carolingicae: illustrandae quaestioni hodieque agitatae inter Provinciam & Occitaniam (la Provence & le Languedoc), quarum utraque sibi hujus fluvii proprietatem vindicat.* Obitu uxoris commorationem Parisiensem pertaesus, in patriam Arelaten rediit, ubi mortuus est a. MDCCLXXXVIII.

Lodovicus Franciscus Ormessonius (Louis-François de Paule le Fevre d'Ormesson). Hic majoribus ortus, qui inde à Francisci I. temporibus perpetuo summos civiles magistratus obtinuissent, mature ad idem vitae genus capessendum institutus est: & in supremis Franciae tribunalibus, quae sunt Lutetiae, per gradus ad summos honores adscendit: & diserti patroni, & religio-

giosi judicis, & sapientis praesidis muneribus functus, communi Parlamentorum invidia sub Lodovico XV implicitus & Lutetiâ relegatus, a Lodovico XVI in illius consilii principem locum positus a. MDCCLXXXVIII, proximo anno obiit. Ejus fidem, innocentiam, beneficientiam, industriam, caeterasque virtutes prorsus amabiles, egregia imagine depingit Dacierius: quam referre quum difficile sit, tum eo minus opus est; quod Ormessonius omnem operam & vitam in publicis negotiis consumsit, nec ullum literati studii opus prodidit, quod quidem hoc in Elogio memoretur.

Gabriel Broterius (*M. l'Abbé Brotier*) hominibus doctrinae studiosis cognitus editionibus Plinii Majoris & Taciti, natus Tannaci (*Tannay*), Literis eruditus Lutetiae, anno MDCCXL, aetatis decimo & septimo, nomen dedit Societati Jesuitarum, & ejusdem casu labefactatus est anno MDCCLXII, quum adhuc Bibliothecae in Collegio Lodovici Magni praefuisset, & modo proxime antecedente anno professionem edendi Taciti divulgasset. Itaque proscriptus & exsul, in Belgio, Germania, Italia vagatus, sexto anno rediit: ac triennio postea a. MDCCLXXI Tacitum edidit Parisiis tribus voluminibus quartanis. Plinii contextus ab eo constitutus prodiit a. MDCCLXXIX: copiis variarum lectionum ab Hardui-

duino congestarum, & ab eruditissimo viro Turre-Rezzonico collatarum, additis aliis ab ipso comparatis, centum erant codices scripti totidemque editiones; unde bis mille locos pristinae sanitati restituisset: quo accedebant sex mille annotationes brevitate & opportunitate ad intelligentiam auctoris accommodatae, explicatio vocabulorum in artibus à Plinio tractatis usurpatorum. Hae vero emendationes & annotationes, utrum jam exstent in illa contextus editione, an adhuc exspectentur: item, quot hujus editionis volumina, qui modus, sit: non ita perspicue declaravit hujus Elogii scriptor, ut diserte intelligamus. De Tacito quidem judicium Ernesti exstat Bibliothecae Latinae Tom. II, p. 399: Plinium autem se nondum vidisse significat Saxius Onomastici Literarii Part. VIII, p. 376, anno MDCCCIII. Broterius autem decessit MDCCLXXXIX, teste hujus Elogii scriptore, multas relinquens adversariorum copias: velut apparatum Plinianum: materiam augendae historiae Francicae, praesertim tractus Nivernensis, continuandis Henaultii Breviario Chronologico, & Bossuetii Historiae Universali, & in utrumque hoc opus animadversiones: tum vero annotationes in Vellejum Paterculum, Suetonium, Florum, quos correcto castigatoque contextu ad eamdem rationem edere constituebat, ad quam ediderat Tacitum,

tum, Plinium, Phaedrum, & Rupifulcaldum (*Rochefoucault*). De quibus postremis duobus mentio nobis plane nova & mira accidit; siquidem quid Broterio cum illis negotii fuerit nusquam alibi in hoc Elogio legimus. Caeterum schedas illas Broterius reliquit nepoti cuidam suo, homini ingenioso; quem earum editione desideriis studiosorum satisfacturum speramus.

Jamque multas paginas de hoc libro consumsimus, nec nisi dimidium unius Tomi confecimus, quod *Historiae* nomen habet; quo breviores in caeteris nos esse oportebit.

COMMENTARII. (*Mémoires*).

Nicolai Frereti Observationes Generales de origine & antiqua historia primorum incolarum Graeciae (p. 1—134.) Magna fuit in hoc viro antiquitatis historiaeque scientia, magna in rerum interpretatione sagacitas, sed subinde cupiditas sententiae, praejudicatâ opinione sibi probatae, falsis quamvis rationibus tuendae. Multae sunt ejus disputationes in Academiae Actis vulgatae; multae etiam nondum editae in ejus scriniis relictae erant: quas seorsum edendas post mortem viri MDCCXLIX mandavit Academia hujus in Scribae munere successori Bougainvillio. Qui quum ipse morte immatura praereptus non

non nisi partem mandati efficere potuisset; Academia longo intervallo rursus a. MDCCLXXXVII curam hujus negotii suscipiens, judices legit è Sociis qui sibi referrent quae illarum disputationum ejusmodi essent ut ederentur. His referentibus, non nisi tres hujusmodi reperiri disputationes: hanc, cujus titulum proscripsimus: alteram, *de condemnatione Socratis:* tertiam, *de situ quorumdam Galliae Belgicae populorum;* reliquarum argumenta aut tota, aut maximam partem, post Freretum ita tractata esse, ut earum editio supervacanea videretur; factum est, ut illae huic Tomo includerentur. Contextui subjectae sunt haud infrequentes notulae ad Historiam & grammaticam rationem pertinentes, additae ab aliis viris non nominatis quidem, sed tamen accurate doctis, ut res ipsa ostendit. Tituli autem Capitum hi sunt: *Observationes constituendo argumento & proposito scriptionis hujus: Descriptio Graeciae: Adventus coloniarum, & mutationes per eas factae: De epocha coloniarum: De religione coloniarum: De Mysteriis: De origine Graecorum secundum traditionem Judaeorum: Graecorum de sua origine opiniones antiquitus traditae: De origine populorum Asiae Minoris eorumque lingua: Conclusio: Additio De Chronologia Aegyptiaca.* Nobis quidem judicibus, totum hoc argumentum plenius accu-

ratiusque à Larchero ad Herodotum tractatum eſt; quamquam & Frereto laus debetur doctrinae & acuminis in ſingularium partium obſervatione.

Joannis Jacobi Barthelemyi Periculum Palaeographiae Numismaticae. Pars Altera. (p. 140—204.). Egregius ſcriptor quadraginta circiter annis ante Academiae tradiderat Priorem Partem, editam in ejus Actis Tomo xxiv. Est autem is merito celebrandus, qui primus Francicâ lingua florentis Graeciae imaginem eam exhibuerit, in qua formanda Muſae cum Gratiis conſpiraverint, id eſt & veram & jucundam, in qua & formae orationisque ſuavitas, & accurata doctrina ex veterum Auctorum & grammaticae rationis fontibus ducta, conſtaret: librum dico inſcriptum *Peregrinationem Anacharſidis juvenis*, nemini humaniori ignotum, nec idcirco nobis reticendum. Sed fuit hoc ei opus tempore vitae medium. Nam initia tribuerat ſtudio Numismatum & Inſcriptionum, Antiquitatis, Hiſtoriae, Scriptorum: &, edito Anacharſide, ad Numismata & Inſcriptiones rediit: cujus poſtremae operae fructus ſunt & aliae ſcriptiones, & haec altera Palaeographiae Numismaticae Pars, nondum illa tamen abſoluta: cujus ex priore Parte cognitâ vir in hoc genere princeps, Joſephus Ekhelius, conſilium ſuſcepiſſe videtur adumbrandae Pa-

Palaeographiae Numismaticae in Capite XVII Prolegomenorum, quae praemisit Volumini Primo *Doctrinae Nummorum Veterum* editae Vindobonae a. MDCCXCII, octo voluminibus formae quartanae: qua licet brevi adumbratione nunc desiderium uberioris operae Barthelemyanae consolandum est. Hujus jam Capitum argumenta deinceps apponamus. I. *Tempora ex quibus non amplius reperiuntur Nummi Graeci aversa parte cavi (l'Aire en creux)*, id est, incuso quadrato, depresso infra superficiem: de quibus secundum Barthelemyi rationem Priore Parte traditam exponit Ekhelius libro laudato p. LXIV. II. *Tempora, quibus coepit mos arearum cavarum.* III. *De typis, inscriptionibus, & formis literarum.* IV. *De Nummis Vrbium Magnae Graeciae*: quarum deinceps nomina ponuntur: *Pixus* & *Siris*, *Metapontum*, *Sybaris & Thurium*, *Laos*, *Caulonia*, *Croton*, *Posidonia*, *Tarentum*, *Rhegium*, *Thurium*, *Velia*, *Neapolis*, *Cumae*, *Locri*, *Capua*: *De nummis Anaxilai, vel Messanae: Fragmentum Animadversionis de Daricis, Cyzicenis, & modo stipendii militum Graecorum, Statere aureo Attico.*

Nicolai Frereti Observationes de caussis & temporibus, quae ad Socratem capitis condemnandum valuerunt (p. 209—282.). Nullam partem harum caussarum tribuendam esse odio So-

 phi-

ab ipſo locis & ſeorſum vulgatis contenti esſe debemus. Qui loci, quod ſciamus, duo ſunt: alter hic, de quo agimus, Commentarius recitatus in confesſu Academiae a. MDCCLXXXVII: alter in Prolegomenis ad Scholiaſten Iliadis Venetum p. 57. ſeq. In principio propoſiti nobis Commentarii, urbes, inſulas, regiones à ſe luſtratas nominatim enumerat: quae tot ſunt, ut eorum nomina fere majorem paginae partem expleant: cujus quum ſimilem enumerationem, eamque nonnullis novarum rerum indiciis auctiorem quam hanc praeſentem, nobis perſcripſerit in literis d. VII Novembris a. MDCCLXXXVII ad nos datis, gratum nos lectoribus noſtris facturos ſperamus, eâ hoc loco apponenda: „ Satisfeci" inquit „ tandem deſiderio vehementi, videndae „ Graeciae, quo tenebar. Vidi, & accurate „ pervidi Conſtantinopolin, vicinasque ejus re„ giones & urbes, Chryſopolin (Scutari nunc „ dictam): Callipolin: Dardanellas: Tenum „ (Tine): Myconum: Rheneam & Delon, „ (majorem & minorem Delon): Parum: „ Naxum: Patmum, celebremque ejus bibliothe„ cam: Amorgum, ejusque bibliothecam nemini „ noſtrorum hominum antea viſam: Lerum: „ Con: Lesbum (Metelinam), ejusque biblio„ thecas: nam & alias omnes in omnibus, quos „ peragravi, locis bibliothecas inſpexi, & Leri

„ & Coi: Scium: Tenedum: Lemnum: Thessa-
„ lonicam: montem Athon, ejusque urbem
„ praecipuam Caries, caput confederationis
„ viginti monasteriorum: Sciathum: Euboeam
„ (Negroponte): Aulidem: Thebas: Mega-
„ ram: Salaminem (Colouri): Corinthum:
„ Argos: Neapolin Romaniae, quae est vetus
„ Nauplium: Tripolissa: Misitra: Spartam
„ (Magoula); Amyclas (Sclavochori): Li-
„ gourium: Gerum: Epidaurum: Tzaconiam,
„ regionem Eleuthero-Lacqnum, qui non con-
„ fundendi sunt cum Magnotibus. Apud hos,
„ Tzaconiotas, seu Eleuthero-Laconas reperi
„ dialectum Doricam, multaque vocabula non
„ nisi apud Pindarum & Theocritum servata:
„ ipsisque mihi dictantibus, conscripsi hujus lin-
„ guae Lexicon & Grammaticam, valde utiles
„ veteris dialecti studiosis. Hinc Aeginam pro-
„ fectus sum. Athenas: Anchesmum (montem
„ Sancti Georgii): Hymettum: Pentelicum:
„ Cephisiam: Marathonem: Cerata: Laurium:
„ Thoricum: Corydalum: Eleusinem: portus
„ Munychiae, Piraei, Phaleri: Ceon Insulam
„ (Zea): Cythnum (Thermia): Andrum:
„ Syrum: Jum (Nio): Theram, (Santori-
„ num): Anaphen, (Nansi): Sicinum: Phole-
„ gandrum (Policandro): Cimolum (l'Argen-
„ tière); Siphnum; Antiparum (Olearum);
„ Asty-

„ Astypalaeam, (Stampalie): Adiceriam: Corasias, (quas opinor esse nunc dictas Kouphonisi): Smyrnam: Ephesum: Bournabam: Chagilar: Bournabachium: Narlikoui: caet. En paucis verbis itinerarium meae peregrinationis: cujus aliquando amplam & omnibus suis partibus expletam Enarrationem dabo. Inscriptionum ubique largam feci messem nondum editarum. Multa observavi nova de moribus, institutis, caerimoniis, religionibus, superstitionibus, vestimentis, hodiernorum Graecorum cum antiquis Graecis comparatione: quae magnam lucem adferant cum universae antiquitati, tum plurimis Auctorum locis, quos adhuc minus intellexeram; quod Graecos hodiernos non vidissem. Nunc, ut cum maxime Scriptores Graecos & Latinos omnes à principio ad finem perlego & confestim excerpo, ut lecta cum visis comparem. Auctorem veterem Graecum ineditum ne unum quidem inveni, & editos adeo paucos, in bibliothecis montis Atho, Patmi, Amorgi, Hymetti, Siphni, Lesbi: in quibus non sunt nisi Biblia, Evangelia, Lectionaria, Homiliae, Canones, Vitae Patrum. Haec aequi bonique consulenda sunt." In hoc autem, quem in manibus habemus, Commentario cum multae sunt Inscriptiones breviores, tum

quaedum etiam longiores; quaedam nunc primum, quaedam verius quam antea, editae: quarum vel ſolas potiores referre majus quam pro noſtro inſtituto ſit. Quaedam tamen non reticendae: in his Aſtypalaeenſis, continens verba foederis Aſtypalaeenſium cum Romanis, p. 285, de qua plura dixit Villoiſonus in Prolegomenis ad Scholiaſten Iliadis Venetum p. 54. Aliae deinde Aſtypalaeenſes & Anaphaeae, dialecto Dorica, qua pleraeque ſunt Inſcriptiones in Maris Aegaei Inſulis. In Lesbo vidit eam, quam è Gallandi ſchedis, ut ab hoc in ruderibus Trojae repertam, ediderat Sponius in Miſcellaneis Erud. Antiq. p. 348: quae rectius deſcripta eſt à Villoiſono ſic:

Α ΒΟΛΑ ΚΑΙ Ο ΔΑΜΟΣ
ΑΤΛΟΝ ΚΛΩΔΙΟΝ ΠΕΡΕΝ
ΝΙΑΝΟΝ ΣΤΡΟΤΑΓΗΣΑΝ
ΤΑ ΑΓΝΩΣ ΚΑΙ ΕΤΣΤΑΘΕΩΣ
ΕΝ ΚΑΙΡΟΙΣ ΕΠΙΜΕΛΗΙΑΣ
ΔΕΤΟΜΕΝΟΙΣ ΤΟΝ ΕΙΡΕΑ
ΚΑΙ ΑΡΧΕΙΡΕΑ ΚΑΙ ΛΟΓΙΟΝ
ΠΡΤΤΑΝΙΝ ΑΓΩΝΟΘΕΤΑΝ
ΕΝΙ ΕΝΙΑΤΤΩ ΠΕΠΛΗΡΩΚΟΝ
ΤΑ ΔΕ ΚΑΙ ΤΑΝ ΕΝ ΤΑ ΠΡΩΤΑ
ΠΑΤΡΙΔΙ ΚΑΙ ΝΕΟΚΟΡΟ ΠΕΡΓΑ
ΜΗΝΩΝ ΤΩΝ ΣΤΓΓΕΝΕΩΝ

ΠΟ-

ΠΟΛΕΙ ΤΑΝ ΕΠΩΝΥΜΟΝ
ΑΠΥ ΒΑΣΙΛΕΩΝ ΠΡΥΤΑΝΙ
ΑΝ ΕΚ ΓΕΝΕΟΣ ΔΙΑΔΕΞΑΜΕ
ΝΟΝ ΤΟΙΣ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ ΒΩΜΟΙΣ....

Haec verior ſcriptura differt à Sponiana: quae verſu ſecundo pro ΠΕΡΕΝΝΙΑΝΩ dat Γ. Υ. ΕΡΕΝΝΙΑΝΩ: tertio ΣΤΡΑΤΑΓΗΣΑΝΤΑ pro ΣΥΡΟΥΑΓΗΣΑΝΤΑ, quae verbi forma aliquoties in his Inſcriptionibus reperitur: ſexto & ſeptimo ΙΕΡΕΑ & ΑΡΧΙΕΡΕΑ: nono ΠΕΠΛΗΡΩΚΟΤΑ: decimo ΛΑΜΠΡΩΤΑΤΑ: undecimo ΝΕΟΚΟΡΩ: duodecimo ΣΥΝΓΕΝΕΩΝ; quod autem hic & ſequens verſus in unum conjuncti ſunt, fortasſe eſt operarum vitium in hoc exemplo Villoiſoni: qui tacet, nec taciturus fuisſet, ſi haec diverſitas adfuisſet: decimo tertio ΑΠΟ pro ΑΠΥ: ultimo ΒΑΘΜΟΙΣ ΑΝΕΛΟΓΗΣΕ, quorum poſterius jam in marmore detritum & evanidum Villoiſonus non agnovit: qui, & ſcripturam intelligenter tuetur, ut partim à ſculptore, partim à dialecto profectam: & res ipſas ex hiſtoria & antiquitate docte interpretatur. Aliam animadvertimus p. 302, quam Theſſalonicae in domo Ruffini, docti & humani negotiatoris ſervatam refert:

ΤΗ ΦΙΛΑΝΔΡΩ ΚΑΙ ΓΛΥ
ΚΥΤΑΤΗ ΣΥΜΒΙΩ ΕΠΙΚΤΗ
ΣΕΙ ΑΠΟΔΕ
ΜΙΟΣ ΕΚ ΤΩΝ
ΚΟΙΝΩΝ ΚΟΠΩΝ ΚΑΙ ΕΑΥ
ΤΩ ΖΩΝ.

quam ſic vertit Villoiſonus: *Viri amantiſſimae & dulciſſimae conjugi Epiſteſi Apodemius ex communium laborum fructu ſibique vivens:* ſcilicet ſubaudienda reliqua, *hoc monumentum poſuit.* Nobis ad illa nomina, ΑΠΟΔΕΜΙΟΣ & ΕΠΙΚΤΗΣΕΙ, ſupicio venit, ea non esſe propria, ſed appellativa, ut ſit ἀποδήμιος ἐπὶ κτήσει, *peregre abſens pecuniae quaerendae cauſſa;* ut nomina propria in principio quondam poſita perierint. In vicinia Smyrnae, quae urbs fluvium ſuum Meletem in Diis colebat, templum Mohamedanum columnam habet ſic inſcriptam:

ΥΜΝΩ ΘΕΟΝ
ΜΕΛΗΤΑ ΠΟΤΑΜΟΝ
ΤΟΝ ΣΩΤΗΡΑ ΜΟΥ
ΠΑΝΤΟΣ ΔΕ ΛΟΙΜΟΥ
ΚΑΙ ΚΑΚΟΥ ΠΕΠΑΥΜΕΝΟΥ.

In qua ſatis apparet auctorem duos jambos ſenarios voluisſe, fortasſe hos, praeſcripto ΥΜΝΩ

ΥΜ-

ΥΜΝΩ
ΘΕΟΝ ΜΕΛΗΤΑ ΠΟΤΑΜΙΟΝ ΣΩΤΗΡΑ ΜΟΥ
ΠΑΝΤΟΣ ΤΕ ΛΟΙΜΟΥ ΚΑΙ ΚΑΚΟΥ ΠΕΠΑΥ-
ΜΕΝΟΣ.

Sed paucae diserte apponuntur in hoc Commentario Inscriptiones, plurimae narrando saltem significantur: in his unam in primis vellemus apposuisset Villoisonus βουστροφηδὸν scriptam: quam in Salamine Insula reperisse se testatur p. 308. Ibidem repertae Inscriptionis hoc initium memorat p. 342:

ΑΓΑΘΗ ΤΥΧΗ ΑΓΩ
ΝΟΘΕΤΟΥ ΚΛΑΥΔΙΟΥ
ΑΝΤΙΟΧΟΥ
ΕΠΙ ΦΙΛΟΠΑΠ
ΠΟΥ ΚΑΙ ΑΙΛΙ
ΑΝΟΥ ΟΙΔΕ ΗΛΘΟΝ
ΤΗΣ ΕΡΕΧΘΕΙΔΟΣ
ΠΡΥΤΑΝΕΙΣ

cui aliquando integrae edendae commode adhibebitur Plutarchus narrans de hujusmodi Athenis Tribuum certamine, & agonetheta Antiocho Philopappo rege, in Symposiacis I, 10, initio. quem eumdem esse, cui librum De Discrimine Adulatoris & Amici inscripsit, quique filius aut nepos Antiochi Syriae Comagenae regis, regno ab Vespasiano spoliati, privatus Athenis vixit, no-

nomenque βασιλέως retinuit, & pluribus in Inscriptionibus memoratur: ut ostendimus in Animadversionibus nostris ad Plutarchum p. 48. Hanc autem si integram videremus, & ipsi & Plutarcho fortasse aliquid lucis adferremus. Sed haec hactenus.

Observationes de Saris Chaldaeorum & de incredibili annorum numero, quem regnis primorum regum suorum assignant: scripsit J. Guignesius (de Guignes) (p. 345—378.) recitatae d. XII *Julii a.* MDCCLXXXV. Chaldaei, teste Beroso, cujus testimonium servavit Syncellus Chronographiae, p. 17, in definienda temporum mensura tribus cyclis utebantur: quorum primus, *Sosus*, erat sexaginta annorum: alter, *Nerus*, sexcentorum annorum: tertius, *Sarus*, ter mille & sexcentorum annorum: primis autem decem regibus, qui ante diluvium fuerunt, centum & viginti *Saros*, qui sunt anni quadringenti & triginta duo mille (432,000), tribuerunt. Hos annos non esse nisi totidem dies, ut narrat ibidem Syncellus & p. 34, statuerunt Anianus & Panodorus monachi, qui fuerunt nostrae aerae circiter a. CDXI, reprehendentes Eusebium communes annos intelligentem. Quorum sententiam secutus est Jos. Scaliger, Canone Isag. p. 251, censens annum Chaldaicum, duodecim mensibus triginta die-

dierum: *Sarum* (quod est nomen Lunae & mensis) autem diebus triginta, sive mense: praeterea his populis *magnum annum*, sive *annum Dei*, tribuens, continentem MCDXL (1440) annos communes: & *Sarum periodicum*, annorum communium CXX (120): & *Sarum magnum*, ter mille & sexcentorum annorum communium (3,600), seu triginta Sarorum periodicorum. Ab his initiis profectus Guignesius rem ad majorem probabilitatem adducit comparatione rationum, quibus in computando tempore usi sunt antiquissimi populi doctrinâ prae aliis clari, Aegyptii, Persae, Indi, Sinenses, valde congruentes cum Chaldaeis & Babyloniis: multumque hac in comparatione & eruditionis explicat & acuminis: nec in hac nobis proposita brevitate referri potest. Summa & conclusio haec est: Tempus illud decem regum ante diluvium, quasi semideorum ac fabulosum, redigi ad annos mille ducentos: quo spatio contineri annum magnum Chaldaeorum, qualem item celebrarunt alii populi & Graeci philosophi: quo finito, novus annus novusque mundus oriri putabatur: talibus annis unius diei Berosum uti in tempore significando illo, quod fuit ante aeram Nabonassaris, in postero autem communibus annis: & quod narrat, se Babylone veterem historiam spatii centum & quinquaginta millium

(150,

(150,000) annorum conſcriptam vidiſse, id, ſi anni unius diei intelligantur, revocari ad annos communes 416, quos additos annis 325, quibus Alexandri obitus aeram Christianam antecesſit, proxime ad initium aerae Nabonasſaris adſcendere, quod ponitur anno ſeptingenteſimo quadrageſimo ſeptimo (747) ante aeram Chriſtianam. Idem temperamentum adhibitum numero prodito à Cicerone Divinat. I, 19, II, 46, 470,000, & Diodoro Siculo II, 31, 475,000, annorum à Chaldaeis in notandis aſtris ac temporibus conſumtorum, probabilitatis fidem tuebitur. Nam ſecundum Plinium quidem Hiſt. Nat. VII, 56, Beroſus ſpatium illud fecit 480 annorum: Epigenes 720: quae cum utriusque aetate conveniunt; ſiquidem ille ſub Alexandro, hic ſub Auguſto vixit: Calliſthenes, 1900, quorum initium attingat annum ante noſtram aeram 2222, quo tempore initium regni Asſyriaci, & Belus, ponitur. In Beroſi ratione annorum ante diluvium apparent veſtigia opinionis Indorum, Diis majores annos quam hominibus tribuentium: veluti in libro eorum Bagavadam dicto hoc fertur, annum humanum non eſſe niſi diem divinum, 150,000 annos humanos inſtar esſe 4000 annorum divinorum, millia annorum divinorum aequare Brahmae unum diem duodecim horarum. Manifeſtiora etiam indicia exſtant conſenſus cum

nar-

narratione Mofaica, in traditione de mundi creatione & diluvio, quam traditionem ex Berofo refert Alexander Polyhiftor apud eumdem Syncellum p. 28 & 30. Nos, quamquam in antiquisfima illa Hiftoriae parte fuos cuique populo faftos relinquendos, nec aliorum jugo faftorum fubjiciendos cenfemus, & quasdam etiam, quominus nobis fententiam fuam plane probet fcriptor, difficultates fuperesfe animadvertimus; laudem tamen ei debitam ingenii doctrinaeque cumulate tribuimus.

Ejusdem Commentarius de origine Zodiaci & Calendarii Orientalium, diverfarumque conftellationum coeli eorum aftronomici (p. 378 — 434.) *recitatus d.* XVII *Junii a.* MDCCLXXXVIII. Eft hoc quafi excerptum majoris necdum editi operis de Aegyptiis & Sinenfibus, ex quo, quae ad hoc argumentum pertinebant, collegit, aliunde locupletavit, & in unum hunc Commentarium conduxit, egregius fcriptor. Summa fententiae haec eft. Orientalium Zodiacus hodiernus à Graecis venit; antiquus ab hoc diverfus eft. Ipfi Graeci fuum ab Aegyptiis acceperunt, fed ejus duodecim figna perperam ad aftra accommodarunt, ex iisque quasdam figuras animalium, ζωδίων, informarunt, figna illa, unde Zodiacum dixerunt circulum, quem Sol annuo curfu conficit distributum in duodecim partes, id eft men-

fes,

ſes, quorum cuique ſuum ſignum asſignatum erat. Nam hactenus Aegyptii cum Graecis conſentiebant, quod cuique menſi ſuum ſignum praefecerunt v. c. Arietem, Taurum, caet.: in eo autem disſentiebant, quod non item ad horum animalium ſignorumque ſimilitudinem conſtellationes informabant, ſed ea ad ſignificationem proventuum naturae officiorumque vitae, menſibus quibusque propriorum, referebant. Horum opinione, à prima omnium rerum causſa ac principio, duo alia principia prodierunt, *Oſiris* & *Iſis*, ille Coelum, Sol, Nilus, haec Terra & Luna: ad quorum beneficia, hiſtoriam, feſta, fere menſium nomina & ſigna pertinebant. Cum his mirifice conſentiunt Sinenſes, item ſta-tuentes à prima omnium rerum causſa ac principio duo alia prodiisſe principia: primum, dictum *Yang*, marem, Coelum, patrem omnium rerum: alterum *Yn*, foeminam, Terram, matrem omnium fructuum: illum ſignificabant una linea recta majore, hanc duabus minoribus lineis rectis continuis: harum varia deſuper deorſum poſitura duodecim ſigna menſium efficiebant, quibus ſignis eorumque nominibus alterius prae altero principio facultatis vicisſitudines notabantur; menſis item quisque in duas partes dividebatur. Praeterea Sinenſium diſtributio Coeli fuit duplex, altera propria, altera cum aliis Orien-

Orientalibus communis. Illa erat quaſi imago aulae maximi regis: ſtella polaris, veluti immota, habebatur domicilium Vnitatis, id eſt primi principii totius univerſitatis: quam circum vicinae conſtellationes palatii inſtar cenſebantur: huic ad latus aliud palatium, dictum *Solium quinque Imperatorum:* alia in parte *forum coeleſte.* Quae fere congrua ſunt Stoicorum placito, Mundum esſe civitatem Deorum & hominum: & ita ſtellas magiſtratus quosdam, Veſperum Praefectum Vrbi: quae ridet Plutarchus De Communibus Notitiis Adv. Stoicos p. 1076, F. Communis vero cum Perſis, Arabibus, Coptis, Indis, totius Coeli in XXVIII conſtellationes diſtributio; quae deinceps explicatur. Caeterum, populos antiquisſimos in tempore ordinando, Coelo deſcribendo, Ecliptica conſtituenda, prius Lunam, quam Solem, ducem ſecutos esſe, prius annum Lunarem uſurpasſe: quem ut cum poſtea demum Solari cognito aequarent, uno menſe intercalari auxisſe: verisſima eſt ſcriptoris animadverſio.

Nicolai Frereti Obſervationes de ſitu ac poſitione quorumdam populorum ac locorum Galliae Belgicae, quum à Romanis ſubigebatur: (p. 435 — 457) *recitatae* a. MDCCXLVI. Referuntur hae Obſervationes ad illam partem Commentariorum Caeſaris De Bello Gallico; ut non ſolum horum interpretibus & editoribus utiles

futurae fint: fed multis etiam populorum regionibus, locorum diftantiis ac fitu, accuratius definiendis, aliquantum adferant lucis huic argumento ejusque fcriptoribus, praefertim recentioribus, Cluverio, Valefio, Samfono, Cellario, Danvillio. Caeterum, ad perfpicuitatem & intelligentiae facilitatem multum valuisfet accommodata his Obfervationibus tabula geographica, quam defideramus. Editor earum in nota principio fubjecta monuit, eas videri a Frereto deftinatas ad refpondendum libro Levesquii Ravalierii (*Levesque de la Ravaliere*) infcripto, *Illuftratio loci ex libro* IV *Caefaris de Bello Gallico:* cujus epitome exftat edita in Hiftoria Academiae Infcriptionum, Tomo XVIII, p. 212.

Haec fuit unius Tomi materia, brevisfimo compendio & quafi punctis notata. Caeterorum mentionem Tomorum ne in fequentis Philomathiae incertum tempus differentes obfolescere finamus; nunc titulos duntaxat fingulorum Commentariorum referamus.

TOMVS XLVIII.

SANCTOCRVCII *Disfertatio de interitu Babylonis.* (p. 1—36.)

LARCHERI *Disquifitiones & Conjecturae de rebus Cadmi & praecipuis eventis ejus hiftoriae.* (p. 37—82.) EIVS-

EIVSDEM, *de ordine equestri Graecorum, in primis Athieniensium & Lacedaemoniorum.* (p. 83 — 103.)

SANCTOCRVCII, *de antiquarum Siciliae civitatum forma, legibus, administratione.* (p. 104 — 146.)

EIVSDEM, *de multitudine & numero hominum in Attica viventium.* (vulgo *populatio:*) (p. 147 — 175.)

EIVSDEM, *de Metoecis* (μέτοικοι), *id est incolis, seu peregrinis, qui Athenis habitabant.* (p. 176 — 207.)

LARCHERI, *de Hermia, Aristotelis affine, hujusque necessitudinis adversus obtrectatores defensio.* (p. 208 — 251.)

EIVSDEM, *de Festis Graecorum, quorum mentio ab hujus argumenti scriptoribus Castellano & Meursio omissa est:* (p. 252 — 322.) Horum haec sunt nomina: *Ambrosia: Junonis Acraeae: Bos Iovis: Adrastea: Dioclea: Stenia: Hysteria: Euclea: Hercynnia: Anacea: Eurygyae, filii Minois, ludi funebres: Herochia: Hyperboea: Oleria: Galinthiadia: Asclepia: Erotea Basilea: Hippolyti: Theodaesia: Iovis Clarii: Barbillea: Thaurocathapsia: Lycea: Communis Asiae: Apollinis Triopii: Apollinis Maloentis: Synoecia: Tenis: Arneïdes: Cynophontis: Delia: Damiae & Auxesiae:*

I 2 *Eleu-*

Eleutheria: Certamen de Pallio in urbe Pallene: Carnea: Theoxenia.

EIVSDEM, *de Sacris Nuptiis Iovis & Iunonis.* (323—336.)

I. I. BARTELEMII, *Disſertatio de antiqua Graeca Inſcriptione, quae ad vectigalia Athenienſium ſpectat, & numeros pecuniae continet à quaeſtoribus aerarii privati expenſos.* (337—407.) Hujus praeſtantiſſimae & ad Atticae antiquitatis cognitionem multas novas partes adferentis, & Inſcriptionis & Disſertationis, ea eſt diſtributio; ut primum ipſius Inſcriptionis exemplum aere expresſum apponatur: deinceps ei illuſtrandae haec capita ſubjiciantur: Narratio de ejus reperiundae occaſione, loco, auctore, & comparatio cum ſimilibus Inſcriptionibus: De Prytaniis: De Magiſtratibus in ea memoratis: Analyſis ejus, i. e. interpretatio grammatica & hiſtorica: Inſcriptio eadem Gallice reddita. Annotatio: de forma quarumdam literarum: de litera Γ loco literae N poſita: de pretio alimentorum: Pyanepſion quartusne an quintus fuerit Atticus menſis: Dionyſiaca Piraei eadem fuisſe quae Ruſtica: Tabula Prytaniarum, quinque paginis, per decem Tribus & duodecim menſes digeſta.

I. I. GARNERII (Garnier) *de operibus Epicteti.* (p. 408—454.)

EIVS-

EIVSDEM *de Tabula Cebetis.* (p. 455—483.)

A. I. SILVESTRI SACYI, (Silvestre de Sacy) *de compluribus partibus Historiae Arabum ante Mahometem.* (p. 484—762.) Hujus Commentarii haec sunt capita: Tabula Genealogica majorum Mahometis: Tabula Chronologica regum regni Yemeni: Tabula Chronologica dynastarum Meccae, ex familia Khozaa: Tabula Chronologica regum Hirae: Tabula Chronologica regum Gasſanae: Excerpta Scriptorum Arabicorum & Persarum confirmandae in antecedentibus capitibus narrationi: Excerpta eadem, ipsorum lingua & oratione, Scriptorum.

I. GVIGNESII, (de Guignes) *Narratio de compluribus familiis Iudaicis antiquitus in Sina habitantibus.* (p. 763—772.)

DE EIVSDEM *vita & operibus brevis memoria*: nati MDCCXXI, mortui MDCCC. (p. 770—773.)

TOMVS XLIX.

A. I. SILVESTRI SACYI, *Commentarius de Versione Arabica librorum Moysis, in usum Samaritanorum, & de codicibus scriptis hujus Versionis: eorum Collationes, Excerpta: item Excerptum è Scholiis Abu-Saïdi.* (p. 1—199.)

repertae Tuneti, *Academiae mandata à Luzerneo* (M. de la Luzerne) *Regio Administro*, *rei nauticae praefecto*. (p. 501—511.)

A. H. ANQVETILI PERRONI, (*Anquetil Duperron*) *Primus Indiae fluvius Ganges Antiquorum*, *explicitus comparatione Gangis hodiernorum*: *item de fluviis regionis Thibetanae*: *Supplementum*, *de lingua Sanscroutana*: *Index librorum Persicorum*, *Arabicorum Sanscroutanorum*, *Pehlaviorum*, *Zendiorum*, *quibus scriptor usus est in India*: & *aliorum*, *quos dono acceptos à Gentili* (*Gentil*) *tradidit Bibliothecae Regiae a*. MDCCLXXVII. (512—714.)

J. J. GOSSELINI, *Disquisitiones de Serica regione Antiquorum*, & *quibus finibus eorum cognitio Asiae Superioris circumscripta fuerit*. (p. 715—749.)

EIVSDEM, *de finibus*, *quibus Antiquorum cognitio orae meridionalis Africae circumscripta fuerit*. (p. 750—786.)

TOMVS L.

A. H. ANQVETILI PERRONI, *de migrationibus Mardorum*, *antiqui Persici populi Commentarius Posterior*. *Quinta Epocha*, *à* VII *ad* VIII *Saeculum Aerae Christianae*. *Sex-*

ta eademque ultima migratio, ſpectans Mardos in Libano monte. (p. 1 — 47.)

SANCTOCRVCII, *de principatu Parthorum.* (p. 48 — 78.)

EIVSDEM, *de magnitudine & finibus Imperii Parthorum, ſive Animadverſiones de ſtathmis Iſidori Characeni.* (p. 79 — 107.)

EIVSDEM, *Disquiſitiones Geographicae & Hiſtoricae de Media.* (p. 108 — 141.)

A. GVENEI, (*Guénée*) *de Iudaeae fertilitate inde à captivitate Babylonica usque ad noſtram aetatem.* (p. 142 — 246.) *Commentarius* I, *à captivitate Babylonica usque ad expeditionem Hadriani Caeſaris contra Iudaeos. Commentarius* II, *ab Hadriano Caeſare ad Omarum Chaliſam a.* 637. *Commentarius* III, *ab Omaro usque ad receptam à Francis Hieroſolymam a.* 1099. *Commentarius* IV, *inde usque ad Selimum* 1515. Accedit nota de vita A. Guénéi, nati a. MDCCXVII, mortui a. MDCCCIII.

A. J. SILVESTRI SACYI, *Commentarius de origine & antiquis monumentis Literaturae inter Arabes.* (p. 247 — 440.)

DAVIDIS HOVARDI, *de Antiquitatibus Gallicis.* (p. 441 — 498.) Accedit nota de vita ſcriptoris, nati a. MDCCXXV, mortui a. MDCCCII.

B. I. DACIERII, *de more in Francia obſervato, quum Reges acquiſiverunt Feudum ab ipſorum*

rum subjectis pendens. (p. 499 — 519.)

L. G. OUDARTI FEVDRIXII BREQVIGNYI, (*Oudart Feudrix de Bréquigny*) *de vicario regni administrandi munere in Francia* (*les régences*). (p. 520 — 552.)

GERMANI POIRERI, *Censura variarum opinionum ab Historicis veteribus & recentioribus proditarum de ratione & modo, quo Hugo Capetus Rex Franciae factus sit.* (p. 553 — 583.) Accedit nota de vita scriptoris, nati a. MDCCXXIV, mortui a. MDCCCIII.

FRANCISCI CLEMENTIS, *Commentarius de Epocha mortis Roberti Regis Franciae, & primo anno regni filii ejus Henrici* I. (p. 581 — 591.) Accedit nota de vita scriptoris, nati a. MDCCXIV, (facti Monachi Benedictini Congregationis S. Mauri) mortui a. MDCCXCIII.

L. G. OVDARTI FEVDRIXII BREQVIGNYI, *Commentarius* II, *illustrandae historiae urbis Caleti, ejusque oppugnatae & expugnatae ab Eduardo* III, *Angliae rege.* (p. 594 — 622.) *Commentarius* III, *de eadem urbe sub dominatione Anglica, ab anno* 1347 *usque ad finem regni Eduardi* III, a. 1377. (p. 623 — 645.) *Commentarius* IV, *de rebus ejusdem urbis sub Anglis, usque ad eam à Francis receptam* a. 1558. (p. 646 — 664.)

LODOVICI RIPAVLTI DESORMEAVX, *Commentarius de morte Henrici Borbonii Condei*

Primi, *eamque secutis suspicionibus* (665—682.) Accedit nota de scriptoris vita, nati a. MDCCXXIV, mortui a. MDCCXCIII.

L. G. OVDARTI FEVDRIXII BREQVIGNYI, *Commentarius de negotio sollicitandis conciliandisque nuptiis habito Anglorum Reginae cum duobus deinceps fratribus Regis Franciae Caroli* IX., *Henrico Andegavensi postea Rege facto*, *&* *Francisco Alenconio.* (p. 684—719.) Accedit nota de vita scriptoris nati a. MDCCXIV, mortui a. MDCCXCIV.

J. J. GARNERII, *Commentarius de Conjuratione incertae fidei*, *sed vulgo tradita*, *adversus Ioannam Albretanam Navarrae Reginam ejusque natos inita.* (p. 722—745.) Accedit brevis notula de vita scriptoris nati a. MDCCXXIX, mortui MDCCCV. Et hujus, & Anquetili Perroni, & Ansfii Villoisoni memorias, in proximo Tomo Memoriarum, III *Classis Instituti*, in quam commutata est ea, quae adhuc fuerat *Academia Inscriptionum & Humaniorum Literarum*, editum iri, in eadem notula promittitur.

CORRIGENDA ET ADDENDA AD PRIORES TOMOS. (p 746—760)

Atque de his Tomis tribus postremis eorumque argumentis ita nunc retulimus, ut de quibus, si forte, uberius exponere nobis ad sequentem Philomathiae librum vel reservemus, vel integrum relinquamus.

II.

II.

RAPPORT *du Jury institué par* S. M. L'EMPEREUR ET ROI, *pour le Jugement des Prix décennaux, en vertu des Décrets du* 24 *Fructidor an* 12, *&* 28 *Novembre* 1809, *à Paris, de l'Imprimerie Impériale* 1810. 4. *pagg.* 174.

i. e.

Relatio Consilii Judicum constituti ab Imperatoris Regisque Majestate tribuendis praemiis decennibus: caet.

Proximum est, ut de hoc libro dicamus; cum propter ejus & antecedentis libri cognationem; quippe complectitur totum *Institutum*, cujus ex quatuor Classibus tertia est *Historiae* & *Literaturae*, quae antea fuerat *Academia Inscriptionum & Humaniorum Literarum*: tum vero propter materiae copiam & ubertatem, quae non contenta breviore narratione, justae censurae non quidem officium, sed tamen modum amplitudinemque desiderat. Etenim referendi, non cen-

censendi, officio hic locus est: idque ipsum officium non nisi in Tertia Classe consumemus, ut pertinente ad nostram professionem; quamquam ne illius quidem Classis totius nobis cognitionem arrogamus. Caeteras Classes strictim & verbo attingemus.

Est omnino celebranda Caesaris illa constitutio ante hos decem annos facta, ad ingeniorum industriam fructuosa, qua praemia, eaque duarum classium, seu duorum graduum, proponuntur in quodque decennium iis, qui vel in aliquo Doctrinae, Literarum, Artium ingenuarum utiliumque genere optimum librum edidissent, vel praecipuum elegantioris alicujus artis opus effecissent: vel scitum aliquod fabricae opificium ad necessitatem commoditatemve vitae comparatum, aut reperissent, aut amplificassent, & factitando comprobassent. Itaque est hic latissime patens campus; descriptus secundum *Instituti* in quatuor Classes, & cujusque earum in varias suas multiplicesque species ac partes, distributionem. Est vero etiam operae pretium cognoscere sententias Consilii, in ratione habenda librorum operumve, iis rationum in utramque partem comparatione censendis, docte solerteque aestimandis, ad praemii adeptionem probandis vel improbandis, notandis vel honorifica mentione condecorandis, Constitutione de-

ni-

nique prudenter interpretandâ; ut facile appareat, judicandi munus & poteſtatem iis commiſſum fuisſe, qui ejusdem facultate & ſcientia jam antea valuisſent.

Nos, ut materiae tantam varietatem & multitudinem ad cognitionis brevitatem noſtrumque propoſitum revocemus, nec tamen majorem partem ſilentio praetermittamus, ex omnibus quidem deinceps Claſſibus capitum titulos apponemus, iis in Tertia ſaltem Clasſe aliquid plenioris notitiae addentes; uberiorem caeterorum deſcriptionem peritioribus relinquentes, ipſique nos noſtro modulo metientes.

CLASSIS

PHYSICA ET MATHEMATICA.

„ Magnum Praemium primi gradus, deſtinatum optimo operi de Geometria, vel Analyſi Pura."

„ Magnum Praemium primi gradus, auctori optimi operis in genere Scientiarum abſoluto calculo ſubjectarum, veluti Aſtronomia, Mechanica."

„ Magnum Praemium primi gradus, auctori optimi operis Phyſicae proprie ſic dictae, Chymiae, Fosſilium ſcientiae (Mineralogiae), caet."

Ma-

„ Magnum Praemium primi gradus, auctori optimi operis de Medicina, Anatomica, caet."

„ Magnum Praemium primi gradus, inventori machinae plurimum momenti allaturae Artificiis, & Opificiis manufactis, (Manufacturis)."

„ Magnum Praemium primi gradus, ei, qui rusticum opus fundumve fructuosissime ad agriculturam instituerit."

„ Magnum Praemium primi gradus, ei, qui officinam operis ad artificiorum industriam utilissimi instituerit."

„ Magnum Praemium secundi gradus, auctori operis quo principia physica, vel mathematica feliciffime ad rem factumque perducantur; i. e. ratio ad usum, theoria ad praxin, accommodetur."

„ Magnum Praemium secundi gradus, auctori operis topographici accuratissimi & optime effecti."

CLASSIS

LINGVAE ET LITERATVRAE FRANCICAE.

„ Magnum Praemium primi gradus, auctori optimi poëmatis epici."

„ Ma-

„ Magnum Praemium primi gradus, auctori optimae tragoediae, in magnis Franciae scenis actae."

„ Magnum Praemium primi gradus, auctori optimae comoediae, quinque actibus circumscriptae, in magnis Franciae scenis actae."

„ Magnum Praemium primi gradus, scriptori libri literarii, in quo conjuncta exstet plurima cogitationum novitas, cum maxima compositionis facultate, & summa stili elegantia." Hujus tituli prudenti interpretatione facta, Judices praemium deferunt Sanctocrucii *Censurae Scriptorum de rebus Alexandri M.*

„ Magnum Praemium primi gradus, scriptori optimi libri philosophi universe, sive ad Moralem partem, sive ad Educationem, spectantis."

„ Magnum Praemium secundi gradus, poëtae optimi carminis docentis (didactici), vel describentis, aut universe stili sublimioris, pluribus libris comprehensi."

„ Magna Praemia secundi gradus, poëtis duorum minorum poëmatum, quorum argumenta ex Historia Franciae sumta sint.

„ Magnum Praemium secundi gradus, poëtae optimi poëmatis lyrici, musicis modis descripti, & in magnis Franciae scenis acti."

CLAS-

CLASSIS

HISTORIAE ET LITERATVRAE ANTIQVAE.

Venimus ad noſtram Claſſem, de qua ſola nobis & liquet, & quadam cum argumenti cognitione referre licet. In hac deinceps his titulis operibusque praemia propoſita ſunt.

„ Magnum Praemium primi gradus, optimo Hiſtoriae auctori, vel operis ex Hiſtoria, ſive antiqua, ſive hodierna."

Iudices exordium disceptationis ducunt ab interpretatione tituli, & recenſione variorum officiorum meritorumque muneris hiſtorici. Plus, inquiunt, laboris facultatisque poſtulat, generalem plurium populorum, quam unius populi, Hiſtoriam conſcribere: & plus item unius populi, quam unius alicujus temporis, belli, & facti peculiaris: & unumquodque horum generum ſuam etiam habet meritorum varietatem. Primum ſine dubio eſt officium veritas narrationis, nec tamen ea difficillimum. Multo enim difficilius eſt eventus ex ſuis cauſſis explicare, materiae partes ſuis temporibus, locis, mutationibus ita componere, ut quaſi dramatica ſcena appareat, in qua principes actores propriam ſibi perſonam, & quaſi vultus, habitus, ingenii, animique formam

mam fervent, eique convenienter & agant & loquantur: color porro univerfae narrationis accommodetur ad naturam argumenti, ad varietatem temporum, fortunarum, converfionum. Haec eft facultas qua egregii auctores hiftoriarum cenfentur, qua lectorum animos capiunt, eorumque alliciendorum retinendorumque vim argumento fuo adjungunt; itaque fructum hiftoriae ampliorem efficacioremque reddunt.

Sane, hanc nobis fententiam Iudices probant; cum eâ tamen exceptione, ut teneamus, faepe difficillimum esfe rerum geftarum veritatem fcire, non folum in argumentis nondum aliorum fcriptione auctorum tractatis, fed in tritis adeo ac faepius repetitis; veluti in Hiftoria adeo Vniverfali, quae dicitur, in qua multi etiam nunc funt loci nondum fatis expliciti, nec ad liquidum perducti. Hiftoricus autem fi adfert fimplicem, fed eam locupletem ac perfpicuam, veritatis narrationem, ea nos quidem contenti fumus; nec defideramus causfarum explicationem, aut picturae dramatisve oblectamenta, nifi quatenus haec ex ipfa veritatis cognitione exiftunt. Quod fi vero haec ipfe addidit fcriptor, diferte fignificet: certe ita fcribat, ut appareat quid in ipfis factis et veritate infit, quid ipfe de fuo adjecerit: quam fidei fanctitatem in Antiquis, maxime Thucydide, Poly-

bio, Plutarcho, Livio, Tacito, suspicimus. Nunc sunt, qui in historia scribenda nil nisi disserant ac ratiocinentur, & rerum gestarum ignorantiam philosophando dissimulent. Quin quotidiana in vitae consuetudine saepe nobis usu venit, ut quaerentibus ecquid publice novi acciderit, nil narrent, sed sua de rebus notis judicia expromant. Quibus merito reponamus: Da mihi res gestas & facta; ipse habeo judicium, quo ex his causarum eventorumque cognitionem colligam.

Sed audiamus porro Iudicum orationem. Non facile, inquiunt, decennium fuit, quod plures bonos historicos libros ferret, quam hoc proximum: certe ad eum gradum bonos, ut eorum hac in disceptatione ratio haberi posset.

Primus in certamen hoc admittendus est *Rulhierius*, cujus *Historia Anarchiae Polonicae* habet argumentum novum nec dum tractatum, quod offerret locum notationi & characterismo illustrium magnorumque ingeniorum, & insignem commutationem potentiae mutuae & quasi aequilibritatis populorum Europaeorum. Actio ipsa & caussa rei continetur studio & conatu Libertatis patriae ad se tuendam adversus vim externam: quamquam is non est conatus totius patriae, sed Nobilitatis multae ac frequentis, animosae, sibique praesidentis, quae patriae immuni-

fitatem adverfus exteros, Rusfos, defendens, fimul fua fibi praecipua jura & praerogativa commoda tueretur. Habuit autem hujus Hiftoriae confcriptio magnas difficultates, ab ea quidem parte, quae cernitur cognitione veri, & fide narrationis. Nam cum ejus argumentum esfet recens & aequale temporum fcriptoris, nec dum ab aliis tractatum: cumque Lodovicus XV, five Francica Aula, Polonicam Nobilitatem tuendam fuscepisfet, & in Confoederationem Barenfem conciliasfet, ipfique Rulhierio hanc Hiftoriam confcribendam mandasfet, eique Acta Legationis Francicae, quae tunc in Polonia erat, & apparatum epiftolarum impertivisfet, ipfeque cum emisfariis Francicis in Polonia degentibus literarum commercium frequentaret; factum eft, ut iisdem ex fontibus & rerum cognitionem colligeret, & partium ftudium praejudicatasque opiniones contraheret; ac videretur de Rusfis, eorum Augufta Catharina II, Poloniae Rege Stanislao Poniatowskio, praeter rem odiofa dixisfe, confoederatos autem Barenfes fortitudine & amore patriae veros heroas finxisfe. Quae fuspiciones quamquam auctoritati narrationis Rulhierianae aliquantum derogare videntur, tamen aliis laudibus meritisque diluuntur & compenfantur. Ac primum quidem, Franciae partibus inferviens, meliori causfae ftuduisfe cen-

 fen-

fendus eſt. Deinde, neque in ipſarum rerum factorumque narratione ita deflexit à veritate, ut eam penitus migraret aut perverteret, ſed ut ſaltem in laudem ſuorum, & reprehenſionem adverſariorum, paulo ſive proclivior ſive effuſior esſet. Tum, ut avidus erat literatae gloriae, operam dedit ut hiſtoriam conficeret, qua ſibi apud literatos homines laudem pareret. Itaque apparet, eum ſibi Thucydidis & Salluſtii exemplum propoſuisſe: illius, in concionibus & orationibus: hujus, in morum ingeniorumque notatione, qui & characteriſmi & effigies dicuntur: & ſunt ex illis duobus generibus ſplendidisſimae hujus hiſtoriae partes: quae, utut ſcite poſitae & cum reliquo opere contextae, multoque judicio factae, tamen ſubinde flumen & perpetuitatem narrationis turbant, nimiumque ſtudium artis laboremque produnt. Omnino magna hoc opus compoſitum eſt arte: ſed arte ejusmodi, quam non niſi lector in notandis ſcriptionum generibus verſatus ſentiat. Narratio ſcite diſtinguitur varietate formarum & motuum: incitatur ingenioſis animadverſionibus, characteriſmis ſubtiliter efficaciterve deſignatis: ſtilus ubique conſtat purus & caſtigatus, ſubinde nimia etiam cum cura: ſaepe ſplendet, nonnumquam altius eloquentiusque quid ſonat in orationibus, quibus praecipuos quosdam homines uten-

tes

tes inducit. Ergo quamvis partium studio occupatus: quod unum est gravissimum historici vitium: quamvis errans, nec satis diligens quibusdam in factis prodendis, Rulhierius; tamen ejus Historia Anarchiae Polonicae, in optimis operibus historicis Francice scriptis numeranda est.

Historia Rerumpublicarum Italicarum medio Aevo, auctore Simondo Sismondi, digna videbatur Iudicibus, cujus rationem haberent, cum propter argumenti gravitatem, tum propter effectionis difficultatem, quae longam & laboriosam operam postulavit disquisitionis; cujus materia cum ex Francicis libris peti non posset, ex peregrinis petenda fuit. Neque enim *Generalis Historia Italiae* haec est; sed Rerumpublicarum, quae in ea exstiterunt inde ab interitu Romani Imperii Occidentalis a. 476, usque ad postremam conversionem Florentiae Mediceorum dominatui subjectae a. 1530. Quo in spatio fere 1100 annorum, multitudo simul & parvitas civitatum, nomina obscura & oblivione obruta: frequentia commutationum brevi tempore sibi succedentium: factorum singularitas, nec cum antecedentibus nec sequentibus satis aptorum: & omnino barbaries & obscuritas illius aevi, officiunt perspicuitati & suavitati; tamen auctor has difficultates ita superavit, ut

 ope-

operi plus luminis & ad tenendos lectores suavitatis addiderit, quam in tam ingrato argumento sperari poterat. Nam & narrationem sic ordinavit, non ut simplici eam factorum per temporis ordinem enumeratione contineret: sed ut ea sub unum saepe conspectum poneret, & quasi tabulam pictam exhiberet, in suas scite distributam partes, quae invicem sibi vim lucemque praeberent. Et subinde opportunas exprompsit observationes, cum universales, tum politicas, quibus rerum narrationem locupletaret, seque veri rectique scientem & in Historiarum studio versatum ostenderet. Cumque operis hujus non omnes loci eadem cura tractati sint, aut cura non ubique eadem felicitate successerit; praecipue tamen hi loci excellunt: epitome regni Caroli Magni, lites Pontificum cum Imperatoribus, bella Guelphorum & Gibellinorum, tumultus Rerumpublicarum Pisae & Florentiae, forma & constitutio Reipublicae Venetae ejusque deinceps commutationes. Praeterea caput inscriptum *Considerationes de Saeculo* XIII reconditam multis partibus explicationem habet de Statu Nobilitatis, & quantum valeat jus proprietatis ad rationem formamque administrandae civitatis: de diversis classibus personarum, aliquid lucis adfert quaestioni huic saepius tractatae necdum satis explicitae. Locum porro

de

de progresſu morum, doctrinarum, artium, auctor per reliquam narrationem diffundit; itaque ei propemodum addit ſpeciem disputationis literariae, ſane à forma & proprietate Hiſtoriae abhorrentem. Stilus non habet certum characterem: univerſe tamen in eo eſt gravitas, vis, & vigor: ſubinde ſe attollit pro argumenti ratione: caret ſimul & aequabilitate, & rurſus varietate in tenore & formis: nec infrequens dictionibus inelegantibus & vocabulis à Francicae puritate linguae alienis. Ad has cauſſas quum illa etiam accedat, quod in certaminis decennio non niſi quatuor hujus operis volumina comparuerint, & finito jam decennio quatuor alia ſecuta in eodem, quo priora, cenſu habenda ſint; viſum eſt Iudicibus, hoc opus ad praemii adeptionem commendari non poſſe.

Prodiit etiam hoc decennio *Gaillardi* opus *de Rivalitate Franciae & Hispaniae:* qui dudum cognitus probata doctis hominibus *Hiſtoria Francisci* I, & alia probatiore *de Rivalitate Franciae & Angliae*, nunc octogenarius & infirmus, imminuta aliquantum ingenii vi & facultate, argumentum non eo vigore tractavit, quem deſignatio operis, quam ſibi ipſe propoſuerat, poſtulabat. Quamquam ipſa narratio ſatis viget & à languore abeſt, ſtilus tamen ſaepe caret certo colore, brevitate, varietate.

Et vel sic apparet indoles & pristinum judicium auctoris in egregia praefatione hujus historiae, & in ipsa tractatione, ubi rerum Hispanicarum complures locos cognitu necessarios illustrat: veluti in Descriptione dynastiarum Andegavensis (d'Anjou) & Arragonicae; & in effigie hominis *tam heroici tamque historici*, sic enim loquuntur Iudices, Caroli Andegavensis, fratris Ludovici IX. Ergo, quamquam propter stili & compositionis tenuitatem hoc opus in praemii judicium admitti nequit; tamen Iudices ita pronunciant, illud adhuc ab hominibus literatis non tanto studio exceptum celebratumque esse, quantum merebatur & argumenti gravitas, inquirendi diligentia, & fides narrationis, verus denique veritatis humanitatisque amor, qui ubique apparet.

Et *Lacretellius Iunior* (Lacretelle le jeune) memoratur, scriptor *Historiae Franciae Saeculo* XVIII, cujus hoc decennio edita sunt duo volumina, quibus prior dimidia pars illius Saeculi continetur. Exstat sane in iis locuples recensio rerum publice à Francia gestarum ad eamque pertinentium: estque in rebus factisque referendis accurata diligentia, narrationis celeritas ac perspicuitas, stilus universe facilis & castigatus, quod valeat ad lectorem non modo docendum, sed & delectandum & retinendum.

Ve-

Verum enim hae dotes fic adfunt, ut aliarum dotium abfentia obfcurentur. In materia quidem colligenda non habuit quod multum laboris poneret: quippe pervulgata, & ex fontibus nemini ignotis haurienda: fed in referendis factis raro aequavit auctores fibi ad imitandum propofitos: neque Sanctofimonis (Saint-Simon) efficacitatem ac proprietatem, neque Voltarii nativam acutamque elegantiam, neque firmitatem praecifumque tenorem Duclofii asfecutus eft. Porro in locis adhuc dubiis & controverfae fidei, nil operae vero quaerendo infumfit: eft etiam ubi alios minus accurate retulit: & partem criticam ac politicam, id eft, judicium veri & obfervationem confiliorum, parum attigit. In defignandis praecipuarum characterismis perfonarum, lineamentum proprietatis animi morumque nullum apparet: contra etiam unum alterumque, de quo dubitari posfit. Neque animadverfio exftat vel ad causfas magnorum eventuum, vel ad commutationem morum & publicum faeculi genium: immo ab hujus quibusdam erroribus fibi fcriptor non fatis ipfe cavit. Narratio quidem eft celeris & concitata, nec tamen ipfa per fe fuoque motu & incesfu, fed cumulandis factis fine nexu deinceps pofitis: & eft fere mera narratio carens pingendi artificio: ejusque brevitas maxime venit à praetermisfione rerum cum

factis conjunctarum ad horum intelligentiam necessariarum, quae circumstantiae nomine appellantur: quarum opportuna & cum delectu facta adjunctio plurimum valet, ut in poësi, sic in historia ad lectorem auferendum ac tenendum. Nimis porro consectatur acute festiveque dictorum factorumve fabellas, vulgo *anecdota* dictas: quod genus & saepe suspectum est incertae fidei; nec historiae gravitati convenit, etiam si verum sit. Ejusmodi sunt quas memorat de Duce Novilliaco (de Noailles) illo, qui sub Philippo Aurelianensi, tutore Ludovici XV pueri, vectigalia regni administravit, probatus imperator, prudens magistratus, bonus civis: cujus tota vita refellit sparsas istas de ipso calumnias; quas scriptor hujus libri nullo satis severo exploratas judicio, repetere non dubitavit. Stilus denique non ubique apparet is, qui maxime historico generi conveniat; siquidem dictiones habet multas nimis quaesitas, nec satis definitas & elegantes; quo item pertinet aridum & concisum multis locis narrationis genus.

Locus unus è primis in hoc judicio tribuitur *Segurii* (*M. de Ségur*) *Historiae rerum quae acciderunt regnante Borussiae Rege Frederico Guilielmo* (II.). Quum ipsius ingenium & facta Regis obscurarentur aliorum splendore principum hominum, & proximi decessoris magni-

gnitudine Friderici II, & aequalis Catharinae II, nec satis amplam praeberent historiae materiam, intelligens scriptor eam scienter amplificavit, adjungens narrationem status publici Europae, qui fuit tempore illius Regis, id est ab anno 1786 ad 1796 (immo 1797): in primis tumultuum conversionumque civilium, Batavae Reipublicae, Belgii Austriaci, Poloniae, maximeque Franciae, cujus progressus vicinos plerosque concussit: quibus in motibus vel sedandis vel incitandis, partes hujus Regis praecipuae fuerunt. Et quum ipse scriptor in publicis negotiis versatus, & munere Legati Aulae Francicae apud Aulam Russicam Catharinae II functus sit, igitur res hominesque principes, de quibus scripsit, ipse fere coram ac praesens viderit & cognoverit; magnum profecto inde momentum fidei auctoritatique ejus accessisse censendum est. Narratio habet concinnitatem, celeritatem, vigorem: oratio, facilitatem, elegantiam, subinde ornatum, nec tamen ubique aequabilitatem: caret autem varietate formarum & nonnumquam gravitate: nec ea, quae dicitur, unitas, apparet, id est, partium compositio ad unius totius operis absolutionem; siquidem ipsae partes nec justam invicem habent proportionem; & pleraeque magis adumbratae quam perscriptae videntur. Neque huic Historiae officio studuit scri-

scriptor, ut insignium rerum actiones quasi dramatis scenas conformaret, in quibus causarum eventuumque nexus eo magis cognosceretur. Disertius etiam significanda erat potentiae Borussicae magis magisque decrescentis ad casum inclinatio: & animadvertendum, quantum unius hominis principatus & indoles ad totius populi, in utramque partem, sortem fortunamque valere possit. Quod autem faciendum sibi putavit, ut Francici regni conversionem, partibus ejus singulatim persequendis, caussis, factionibus, conspirationibus, unde ipsa exstitit, & bellis foederibusque inde ortis referendis, civilem sane animum prudentiamque ostendit: sed argumentum suscepit recentius quam pro accurata caussarum cognitione: tum vero, necessitudinibus implicitus complurium personarum, quas agentes loquentesque inducere voluit, compluribus generibus magis parcendum esse censuit, quam severa historiae integritas ferret; ut credibile sit posteritatem, certiora aliquando edoctam, in scriptoris judiciis aliquantum desideraturam correcturamque esse.

Sequitur *Historia generalis & ratiocinativa Diplomatiae Francicae, auctore Flassano:* cujus Francicus titulus praescribitur, *Histoire générale & raisonnée de la Diplomatie Française:* in quo ad verbum Latine reddendo, velimus nobis obtingant

ac-

aequi intelligentesque lectores, nec omnia ad unguem facta postulantes. Nam *ratiocinativus*, quamquam & Latinum est, & Francico nomini respondet, tamen fortasse quibusdam novum videatur. *Diploma* autem est illud quidem Graece & Latine mandatum seu edictum Principis, per quod alicui aliquid beneficii defertur: nec tamen eodem, quo hodie, sensu, neque omnino *Diplomatia* aut *Diplomaticus*, dicitur. Quae omnia hodierno usu secus sunt: in quo late patet horum nominum significatio, quam nunc apponere nil attinet; quum satis sit eam ejus partem animadvertisse, quae in hoc libro valet, cujus titulum sic interpretamur, ut sit, *Historia generalis foederum, pacificationum, pactorum, conventorum, omnino actionum publicarum, quae Franciae cum aliis populis intercesserunt: & ejusmodi quidem Historia, quae non contineatur nudâ foederum caet. illarumque rerum enumeratione, sed conjuncta sit cum notatione caussarum, temporum, rationum, hominumque in his actionibus versatorum.* Ergo magnum amplumque est hujus operis argumentum, & totam fere Franciae Historiam complectitur, quatenus quidem illa pertinet ad pacta, foedera, alias illius cum aliis populis publice habitas actiones: & est idem magni momenti, magnaeque utilitatis: atque à scriptore ita tractatum, ut nec labori di-

li-

ligentiaeque parceret in rerum investigatione, & artem quoque adhiberet, qua materiae ejusdem & unius formae continuam iterationem, quam dicunt uniformitatem, qua profecto laborat ejusmodi enumeratio pactorum, eorumqne partium, capitum, legum, conditionnm, exceptionum: hujus igitur iterationis taedium temperaret, designandis characterismis & explicandis consiliis principum, eorumque administrorum ad illa negotia conficienda adhibitorum. Qui locus quamquam in nulla bene scripta Franciae Historia vacat, in quibus fere tantum ex illa Diplomatia affertur, quantum vulgo lectorum ad Historiam intelligendam opus est: Flassani quidem opera ejusmodi vim praestantiamque habet, quae de Historia Francica scripturis multum subsidii luminisque praebitura sit. Caeterum, docendo & accuratae cognitionis fructui satisfecisse contentus, artem compositionis ac stili elegantiam non item spectavit.

Tandem producitur *Levesquii Historia Critica Reipublicae Romanae.* Huic duo sunt proposita: alterum, novis observatis confirmare dubitationes & quaestiones dudum agitatas de auctoritate & fide Historiae primorum Reipublicae saeculorum: alterum, refellere nimiam admirationem, qua recentiores homines facta virtutesque Romanorum prosecuti sunt, quippe periculosam &

& adverfariam, cum rectae morum rationi, tum civili prudentiae. Itaque priore in loco oftendere ftudet, ante Punica, aut certe Pyrrhi, bella nullam Hiftoriae Romanae partem memoriae proditam exftitisfe, nifi Infcriptiones fingularium & quafi folitariorum quorumdam factorum ab omni conjunctarum rerum focietate & circumftantia feparatas: in pofteriore autem loco judicat vel de factorum veritate ac fide, vel de hominum laudibus ac vitiis; ut adeo locus uterque magis disceptatione, quam ea narratione contineatur, quae ab opere in Hiftorici praemii certamen admittendo poftulatur: ipfumque hoc opus magis commentarius de Hiftoria, quam Hiftoria, cenfendum fit.

De his in certamen commisfis libris Judices hanc fententiam concludunt, ut Rulhierium, fcriptorem *Hiftoriae de Anarchia Poloniae*, praemio, Sismondium, Segurium, Lacretellum, honorifica mentione dignos cenfeant.

„ Magnum Praemium fecundi gradus, ei, qui Graecum aut Latinum poëma optime verfibus reddiderit."

Si quis invalefcentem faeculi temeritatem in Francicae Literaturae ftudiis attente obfervet, causfasque exploret quibus factum fit ut & fcriptores & lectores, à veri pulcrique judicio aberrent; nil magis opus esfe videatur, quam con-

contagioni latius serpenti sic occurrere, ut validissimis remediis reprimatur: nec validius efficaciusque remedium inveniatur, quam ingenia isto morbo infecta ad antiquorum sanitatem veritatemque exemplorum convertere, iisque classica opera Francice reddita imitanda proponere. Quamquam illud vertendi studium inde fere à quinquaginta annis adeo non defuit Francicis poëtis; ut hujus quidem generis proventu hoc postremum temporis spatium etiam feracissimam ingeniorum aetatem superet.

Nam posteaquam studii hujus quasi signum sustulisset *Delillius*, vertendis Georgicis Virgilianis, certatim alii eamdem viam ingressi sunt. *Sanctangelus* (de Saint-Ange) Ovidianas Metamorphoses vertit: labor immensus, sed inaequabili nimis partium expolitione, cujus vitia reliquarum copia elegantiarum obteguntur. *Daruus* (Daru) omnia Horatii poëmata reddidit tanta ingenii facultate, quantam agnoscere & aestimare nequeant, nisi qui ipsi de doctrina ac ingeniis subtili judicio valeant. Et *Gastonus*, (Gaston) Virgilianam suam Aeneidem peritis probavit, & magis etiam probasset, nisi in eodem opere nimis valentem habuisset aemulum *Delillium*. Quatuor eodem fere tempore Virgilianas Eclogas reddiderunt poëtae. *Didotus*, *Tissotus*, *Langeacus*, *Millevoyeus*, (Didot, Tis-

Tisſot, de Langeac, & Millevoye). Duo Iliadem verterunt: *Cabaniſius*, (Cabanis) qui ſcriptam reliquit: *Aignanus*, (Aignan) ſuam edidit, dignus qui ingenii ſtudiique cauſa laudetur, & admoneatur, ut iteratò labore opus ſuum perpoliat. Denique *Mollevautus* (Mollevaut) Tibulli poëmata à ſe reddita emiſit.

Quandoquidem vero huic certamini propoſitum erat praemium ſecundi gradus, judices verba Conſtitutionis ita interpretantur, ut ab hac parte certaminis ſegregent Epica Carmina; quippe majoris operae ac laboris ad vertendum, ac proinde primi gradus praemiis dignanda. Caeterum, propoſitum in hoc Conſtitutionis titulo praemium ſecundi gradus tribuunt Tisſoto, alteram jam ſui operis editionem paranti, & Theocriti deinceps Idyllia vertere inſtituenti; prudenter & hunc & caeteros antagoniſtas de ſui quemque operis bene & ſecus factis admonentes.

„ Magnum Praemium ſecundi gradus, auctori optimi operis in genere ſcriptionis Vitarum, Biographiae vulgo dictae."

In hoc genere quum plura per hoc decennium ſcripta prodierint, nullum ne mentione quidem dignum judicatur, niſi unum, idemque non ſolum ex hoc decennio, ſed ex omni omnino Literaturae Francicae aetate princeps ac praecipuum cenſetur, *Vita Fenelonii*, *auctore Beauſſetio*, (de

Beauſ-

Beausſet). Nam & Fenelonii perſona magnum, & ad alliciendum retinendumque lectorem, praebebat jucundum argumentum, propter egregias multiplicesque ingenii, animi, morumque virtutes, quae in hoc viro conjunctae exſtiterunt, & adhuc civium exterorumque, humaniorum quidem, cognitione celebrantur. Et ſcriptor attulit cum materiae copiam, non ſolum vulgatae, ſed novae quoque è ſcriptis necdum editis chartis depromtae; unde aliquot vitae Fenelonianae loci nova luce illuſtrantur: tum rationem ac judicium, ut ſuo quidque loco poneret, res è causſis ſuis explicaret: tum vero orationis genus minime vulgare, ſed historiae gravitati conveniens, ex quo generoſus animus & excelſus, veritatis virtutisque amans, ubique eluceat: narrationis perſpicuitatem, invitamentum, candorem, frequentiam animadverſionum minime quaeſitarum & ambitioſarum, ſed ad res actionesque illuminandas accommodatarum. Jam quod quidam in ſcriptore reprehendunt, eum nimis graviter & copioſe tractasſe lites Eccleſiaſticas, quibus Fenelonius implicitus fuit; quippe quarum nemo prudens hodieque rationem habeat: temere faciunt, ex noſtro ſaeculo judicantes illius ſaeculum, quo illae controverſiae magnam vim auctoritatemque habuerunt, magnamque partem vitae rerumque Fenelonii obtinuerunt; ut eas memora-

re,

re, scriptoris esset officium: cui hoc etiam in laude numerandum est, quod hoc in argumento longioris medium narrationis aliarum rerum memorabilium mentione jucunda temperavit. Sunt tamen quae desiderari etiam possint in hoc scriptore. Primum, in gravitate ac dignitate orationis requiratur aliquando plus illa moribus ingenioque Fenelonii congrua efficaciae dulcedo & lenitas: narrationi universe deest celeritas: in factis declarandis subinde magis Episcopum ac Theologum, quam sincerum Historicum agit: quibusdam etiam locis sententias prodit, quas prudens, cum philosophia, tum civilis ratio, merito repudiet. Attamen ista desideratarum laudum absentia, adeo compensatur & quasi obruitur earum, quae adsunt, copiâ & praestantiâ; ut Consilium non dubitet, scriptorem praemio dignum judicare.

„ Magnum Praemium secundi gradus, interpretibus, qui ex lingua Orientali, vel Antiquâ, quatuor converterint opera, vel jam edita, vel adhuc in scriptis codicibus servata, utilissima sive *Doctrinis* nomine *Scientiarum* appellatis, sive *Historiae*, sive *Humanioribus Literis*, sive *Artibus*."

Judices primum ex linguis Orientalibus conversos libros censent, de eorumque utilitate & ratione, cum universe, tum peculiariter, doctam

prudentemque disputationem expromunt. Librorum hi tituli sunt: *Ebn-Iounis Observationes Astronomicae, interprete Causfino* (Causfin): *Aboul-Hassan de initiis & finibus, interprete Sedilloto* (Sédillot): qui sunt ex genere *Scientiarum*, & in primis diligenter scienterque aestimantur. Ex Historico genere memorantur, *Oupneck' hat*, è Persico sermone versus ab *Anquetillo Perrono;* cujus laudibus officit stili barbaries. Illustri in loco numerantur *Historia Arabum in Siciliâ, ex Aboulfeda à Causfino excerpta:* item, *Mirkhondi Historia Sasfanidarum, Commentarii de monetis Musulmanicis, & de ponderibus ac mensuris, interprete Silvestro Sacyo.* Syllogae Notitiarum de Codicibus scriptis, quam supra p. 79, diximus, *Excerpta & Summaria*, mixtas habet partes operum historicorum in hunc censum producendas: *Historiam expeditionis, quâ Turci Arabiam Felicem ceperunt, versam à Silvestro Sacyo: tum* à *Langlesio* (Langlès) redditos libros, *Magrizi Descriptionem Fosfae Suezensis, è Sinu Arabico in Nilum ductae: Fragmenta Codicis Dienguyzkani, excerpta ex Mirkhondo: Mores ac Ritus instituti sacrificiis ac donariis Mantchouensium, jussu Imperatoris Kienlongi*, ex Mantchouensi lingua versos. *Tabula chronologica incrementorum Nili ab anno* 23 *Hegyrae*

us-

usque ad . . excerpta ex Cosmographia Mohammedis Ben Ayâs. Porro ex genere Literaturae sunt: *Supplementum operis, Mille & Vna Noctes, dicti, ex Arabica lingua versum à Caussino:* & *Diamyi* (Djamy) *Persicum poëma, inscriptum Medinoun & Leïla, Francice redditum à Chezyo* (M. de Chezy), *primo Amanuensi Bibliothecae nunc Caesareae codicum scriptorum:* quo in opere & poëmatis momentum ad cognitionem Persicae poëseos, & interpretis facultas & elegantia praedicatur. Tandem *Silvestri Sacyi Chrestomathia Arabica*, recte vereque laudatur, ut opus his Literis proferendis utilissimum, cum delectu locorum, tum eorum emendandorum interpretandorumque diligentia in omni genere, historico, critico, grammatico. Haec de argumento Orientali: in quo referendo eo breviores fuimus, quo id minus est nostrae cognitionis; unde factum, ut in nominibus reddendis simpliciter propositi libri auctoritatem sequeremur.

Libros autem Graecos & Latinos excludunt Iudices, illos, quos non tam illa in hoc Titulo praescripta utilitas, quam delectatio, commendat. Quo in delectu, quamquam difficile est utilitatem à delectatione suis finibus distinguere, tamen judices caute ac diligenter versan ur: certe merito excludunt Poëmata;

quippe quibus superiore Titulo locus certaminis datus erat. Deinceps opera in hoc genere breviter recensentur. *Thucydides* bis Francice redditus: primum à *Levesquio*: deinde à *Gailio*: quorum uterque quum sit in Iudicum numero, neutrius ratio haberi potuit. *Apollodorus Claverii* recte laudatur propter doctas de Mythologia & Historia annotationes: quod autem additur ipsum per se opus parum habere ponderis, non satis capimus. Et *Gailii* studio in *Xenophontis Cynegetico*, & *Milloni* in *Aristotelis Politica* suum utrique pretium statuitur. Majoris est momenti opera *Corayi* in *Hippocratis* libro de *Aëribus*, *Locis*, *Aquis*, Graeca oratione diligenter emendata & explicita, Francice reddita, doctrina erudite illustrata. *Strabonis Geographiam*, emendare, vertere, explicare, tribus doctissimis viris, de quibus supra diximus, publico consilio mandatum: cujus operis, inde ab anno 1805, duo volumina prodierunt; quod si totum hoc decennio absolutum fuisset, sane unum ex propositis praemiis laturum erat. Porro *Archimedis Opera* sic vertit *Peyrardus*, ut praemii conditionibus satisfecerit; adjutus copiis novissimae editionis Josephi Torelli Veronensis factae Oxonii a. 1792. Idem *Peyrardus* hanc vertendi operam navavit *Euclidi*; eamque postea iteravit, additis correctionibus Graeci con-

contextus ex codicibus scriptis Bibliothecae Caesareae: Difficilius etiam opus confecit *Halma*, vertenda *Ptolemaei Magna Compositione Astronomiae*: cui item *Theonis Commentarium* addere constituit: sed opus nondum editum ad hoc decennium admitti non potuit. Denique ex Latinis Francice reddita non nisi duo se obtulerunt: *Gueroultii Selecta Loca ex Plinii Historia Naturali*: tum quoque *Bineti Virgilius*: laudanda quidem illa, nec tamen satis locupletia, quorum in certamine ratio haberetur.

Itaque singulis de singulorum operum laude sententiis inter se comparatis, Iudices censuerunt, quatuor praemia assignanda esse quatuor his viris: *Corayo* interpreti Hippocratici libri: *Sedilloto* Aboul-Hassani: *Chezyo*, Persici Poëmatis: *Silvestro Sacyo*, Chrestomathiae Arabicae: honorifica porro mentione memorandos *Caussinum*, *Langlesium*, *Peyrardum*, & *Strabonis interpretes*. Hoc autem in censu quare Larcheri Herodotus, iterum auctior editus a. 1802, silentio praetermissus sit, non intelligimus.

Haec omnino studia & consilia ut Literis fructuosa eveniant, valde optamus: idque multo etiam magis, propter nostram cum Gallia necessitudinem, cum novissimam civilem, tum ve-

veterem literatam; siquidem Gallus fuit, & è Gallia rectam elegantemque Antiquarum Literarum rationem attulit, & in hac Lugduno-Batava Schola fundavit, Josephus Scaliger: unde eadem ratio in caeteras Scholas Batavas, & exteras adeo, manavit, & ad hunc diem propagata est. Erat illa Scaligeri aetas pars Aurei harum Literarum Saeculi in Gallia: quo eas ex Italia arcessiverat Rex Franciscus I, multisque scholis & doctorum honoribus salariisque frequentaverat; quum nulla dum esset Academia Inscriptionum; quae his demum studiis decrescentibus instituta est. Ad quam institutam inde ab illius Regis aetate, per centum & quinquaginta fere annos, Gallia in his Literis dominata est, principesque earum tulit viros, Budaeum, Baysium, Stephanos, Strebaeum, Vinetum, Brodaeum, Turnebum, Bosium, Brisfonium, Cujacium, Scaligerum, Muretum, Lambinum, Pithoeos, Guellium, Pasferatium, Mercerum, Thuanum, Casaubonum, Rigaltium, Salmasium, Petavium, Bachetum, Sirmondum, Gasfendum, Bochartum, Abramium, Valesium, Gujetum, Menagium, Bullialdum, & innumerabiles alios: quorum vel nuda nomina aliquot paginas expleant, & modus scientiae cum Literarum tum aliarum Doctri-

ctrinarum, cum hodiernis hominibus comparatus, in prima classi censeatur. Et, qui ex ipsis in hoc genere principibus omnium consensu principatum obtinuisse & adhuc obtinere celebrantur, tres fuerunt Franci, Scaliger, Casaubonus, Salmasius. Etenim haec Literarum scientia unice ex Veterum lectione monumentorum exsistit: ad quam nisi mature instituantur adolescentes, atque ita exerceantur, ut Graecos Latinosque Scriptores tam facile intelligant, quam libros patrio sermone scriptos; postea adulti aut aetate aliquanto provectiores, si forte cupiditas eos ceperit cognoscendorum Veterum, difficultate intelligendi ab eorum lectione absterriti, ad eorum simulacra hodiernis linguis reddita confugiunt: aut ex istis simulacris si, quod fieri nonnunquam solet, amorem concipientes Auctorum, studioque incensi eos ipsorum oratione Graeca vel Latina loquentes audiendi; tunc vero seri ac duri ad grammaticam rationem, ejus expertes frustra nituntur, nec umquam ex tali lectione nativam propriamque antiquitatis indolem, nec ejus intelligentiae sinceram veritatem voluptatemque percipiunt. Contra, ex illis juvenili disciplina probe exercitatis adolescentibus exsistunt viri vere eruditi, omnem Veterem lectionem facile complectentes, ex fontibus hau-

rientes, non rivulos confectantes: certe tales, qui metaphrafes ac verfiones ipfi non defiderent: fed, fi quando, defideratas ab imperitioribus multo accuratiores certioresque conficere posfint, quam vulgares plerumque interioris linguarum rationis parum periti interpretes, opus temere ac fubito fuscipientes. Atque ad illum priftinum Literarum florem in Gallia inftaurandum pertinuit nuper, & adhuc pertinet, Villoifoni, Sanctocrucii, Larcheri aliorumque exemplum: quod ab exoptata diu publica temporum felicitate profperatum adjutumque iri fperamus.

CLASSIS

ARTIVM PVLCRARUM.

Supereft Clasfis poftrema, cujus tituli hodie pervulgatum nomen fimpliciter reddidimus, fignificans eas Artes, quibus propofita eft effectio corporei operis pulcri, certe, quod pulcritudine cenfeatur: Quarum, quibus hoc loco praemia proponuntur, funt Mufica, Pictura, Sculptura, Architectura.

„ Magnum Praemium primi gradus, Mufico, qui aptisfimos modos cantumque compofuerit

D. a-

Dramati Lyrico (Opera), acto in Academiae Caesareae theatro Musices."

„ Magnum Praemium primi gradus, Pictori optimae tabulae argumenti historici."

„ Magnum Praemium primi gradus, Pictori optimae tabulae, cujus argumentum significationem habeat honorificam animi morisque Francorum proprii (un sujet honorable pour le caractère national.)"

„ Magnum Praemium primi gradus, optimo Sculpturae operi (i. e. Statuariae aut Toreutices) argumenti heroici."

„ Magnum Praemium primi gradus, optimo Sculpturae operi, argumenti ex factis memorabilibus Historiae Francicae sumti."

„ Magnum Praemium primi gradus, artifici pulcerrimi architecturae monumenti.

„ Magnum Praemium secundi gradus, Musico, qui modos cantumque aptissimos composuerit Dramati Lyrico-Comico (Opéra Comique), acto in magna aliqua Francica scena."

„ Magna Praemia tria secundi gradus, artificibus trium optimorum operum, Picturae Chalcographicae (Gravure en taille-douce), Designationis Numismatum, Sculpturae Gemmarum."

At-

Atque hujus quoque Classis, ut primae & secundae, argumenta non nisi referendis Capitum titulis significare potuimus. Quorum quum sit eadem copia quae tertiae Classis, quam unam fusius recensuimus; quanta sit totius hujus agonothesiae materia & amplitudo, profecto intelligi potest.

D. W.

D. W.

PROTREPTICVS

DICTVS

D. XVIII SEPTEMBR. A. MDCCCX,

INSTAVRANDIS SCHOLIS,

ET DISCIPVLIS AD LITERARVM

STVDIA CONFIRMANDIS.

Q. B. F. F. Q. S.

Eſt hic nobis, Auditores Ornatisſimi, quotannis uſurpatus mos majorum, ut in principio ſcholarum poſt exactas ferias inſtaurandarum Deo O. M. gratias agamus, quod nobis ſanis ac valentibus reditum ad haec ſtudia celebranda concesſerit. Quam gratiarum actionem ſi umquam juſte debiteque exſolvi, certe nunc pie religioſeque exſolvere debeo. Meminiſtis enim, A. A. O. O., qui quidem tunc adfuiſtis, me ſub finem ſuperiorum ſcholarum, exeunte proximo menſe Junio, vobis valedicentem optasſe, atque adeo ab immortali Deo precatum esſe, ut nobis rurſus, finitis feriis, hanc bonarum Literarum inſtitutionem repetere liceret, integra valetudine, integris rebus noſtris, ſalva Academia, ſalva patria. Jam convenimus ad hanc Literarum inſtitutionem repetendam, integra quidem, ut videmur, valetudine: rebus autem integris, ſalva Academia, ſalva patria, affirmare non item posſumus. Et arguit discipulorum paucitas, parentum anguſtiis discesſum veteranorum multo frequentiorem accidisſe quam adventum novitiorum. Quid enim interea evenerit, nemo neſcit: fortunas plurimorum af-

fli-

flictas: Academiae dubiam sortem: patriam Francico provinciam Imperio adjectam. Atque hoc non eo valere debet, ut putemus nullam nos amplius patriam habere, nullam nobis ejus jam rationem ducendam esse, nullam porro caussam exstare, quare Literis studere operae pretium sit. Qui error multorum animos occupavit: perniciosus sane, & diligenter confutandus cum à caeteris doctoribus, tum à me: qui, & antea vos ad Literarum studia excitans, haud postremum argumentum à patriae caritate repetere solebam. Et recordamini profecto, Auditores veterani, me subinde vos hujusmodi fere oratione ad optimarum artium disciplinam cohortatum esse.

Vnicuique, inquam, homini, in hac vitâ, tamquam in civitate, à summo ejus civitatis principe & rectore Deo sua persona officiaque imposita sunt. Et, ut ex meis vestrisque officiis nunc unum, quod ad rem praesentem attinet, memorem; meum est *docere*, vestrum *discere*. Hoc autem, quod *discere* vocamus, quid est, quodnam propositum habet? Scilicet, ut mentem rerum praestantissimarum cognitione repleamus, ingenium ad veri perspicientiam acuamus, animum ad omnis virtutis honestatisque amorem formemus, ad omnemque vitae actionem instruamus; ut & nobis ipsis, & nostris,

&

& caeteris civibus totique patriae, & reliquis hominibus, quoad ejus fieri poteſt, utilitati, emolumento, & ſaluti, esſe posſimus. Videtis hanc diſcendi legem ab ipſa natura proficiſci, eamdemque continere tria illa officiorum genera, erga Deum, erga nos, erga alios: continere item horum officiorum effectricem virtutem, quatuor harum partium deſcriptione ab Antiquis celebratam, prudentia, fortitudine, temperantia, juſtitia: quarum adeptione ſummum bonum & vita beata cenſetur.

Haec & alia his conſentanea vobis anteà proponere ſolebam. Nunc in praeſentem veniamus quaeſtionem, an patriam amiſerimus, &, ſimul cùm ejus amisſione, à diſcendi officio ac neces-ſitate ſoluti ſimus. Quod ſi igitur illis concedamus, qui putant nos nullam amplius patriam habere: quorum falſam eſſe opinionem, & ſupra monuimus, & poſtea magis intelligemus: ſed, ut illis concedamus hoc, quomodo tandem oſtendent, huic esſe conſequens, ut à diſcendi officio ac necesſitate ſoluti ſimus? Nonne in illa tripertita officiorum diſtributione, ut ſint erga Deum, erga nos, erga alios, patria profecto eſt in tertio genere, quod eſt erga alios: ejusque, magnam quidem, ſed tamen non niſi partem obtinet. Noſtis profecto Ciceronis egregiam illam: quamquam quid Ciceronis non eſt

 egre-

egregium? noſtis igitur explicationem graduum progresſuumque humanae ſocietatis à Cicerone, Officiorum I, 17, proditam: ubi conſignata etiam eſt illa quaſi divinitus emisſa vox: *Sed cum omnia ratione animoque luſtraris, omnium ſocietatum nulla eſt gravior, nulla carior quam ea, quae cum republica eſt unicuique noſtrum. Cari ſunt parentes, cari liberi, propinqui, familiares: ſed omnes omnium caritates patria una complexa eſt: pro qua quis bonus dubitet mortem oppetere, ſi ei ſit profuturus?* Sane! *Si ei ſit profuturus*, dulce & decorum eſt pro patria mori: ſed ſi morte nil profuturus ſit, dulce & decorum eſt pro patria vivere. Et quum patria ſit pars tertii generis, quo continentur *alii* omnes homines praeter nos ipſos; fac patriam aut exſtinctam aut amisſam esſe, remanent omnino parentes, nati, fratres, cognati, affines, familiares, amici, cives, propinqui, exteri, totum denique genus humanum, quod communi nobiscum naturae & humanitatis vinculo conſociatum eſt. Atque his omnibus prodesſe, & proximum quemque maxime juvare ac tueri debemus: neque id niſi diſcendis bonis artibus conſequi posſumus. Fac tandem esſe, qui ab omni humano conſortio ſegregatus in deſerta inſula vivat, is tamen hoc ipſe erga ſe officio tenebitur, ut rerum utilium cogni-

cognitione se instruat, qua se servet ac sustentet; ut in illa solitudine, quidquid est vitae, ad Naturae Legem dirigat, quae in cogitando agendoque posita, jubet rerum divinarum humanarumque cognitione ad virtutem contendere. Neque vero quisquam vel in hoc terrarum orbe, vel in aliquo totius universi angulo ita seclusus ab omni consortio & desolatus cogitari potest, ut ab officiis erga Deum vacet, ac solutus censeatur. Deus omnium rerum creator & communis parens nos, ubicumque simus, amplexu suo & quasi sinu continet: in hoc vigemus, vivimus, degimus: ab hoc quisque non magis quam à se ipso discedere potest: hujus ea est nobiscum conjunctio, ut neque nos ejus potestatem praesentiamque effugere possimus, nec ipse nos desertos abjectosque relinquere velit: hujus voluntas est illa, de qua diximus, Naturae Lex, jubens nos recte agere, id est virtuti studere, ad eamque à Sapientia, quae est rerum divinarum humanarumque scientia, proficisci. Ergo si aeternae hujus Legis tanta est vis, ut eos etiam teneat, si qui à caeterorum omnium hominum communione seclusi degunt: quanto magis vos ea Lege teneri par est, qui in civili societate vivitis, qui in eadem, qua antea, vivitis, in qua parentes vestros, fratres, cognatos, affines habetis: vos qui aetate ineuntis adoles-

centiae floretis: qua vestrum officium est, indita vestris ingeniis à Deo creatore semina virtutis sapientiaeque ad harum proventum maturitatemque excolere: qui, hoc ipso fructu proposito, à parentibus tutoribusve vestris, in hanc bonarum artium officinam, Leidensem Academiam, missi estis.

Ac ne quis nos arguat temere agere, quod de patria disserentes, nec definitionem ejus, nec generis in formas distributionem apponamus; possumus sane in re perspicua communem sequi notionem, qua patria dicitur terra illius nationis, in qua quis natus est, cujusque nationis partem obtinet. Cum notione enim patriae omnino conjunctas esse notiones terrae & nationis vel Nomades documento sunt: qui nullius certae sedis in domicilio fixi, tamen illum hominum gregem, in quo nati sunt, illudque terrarum spatium, in quo vagantur, patriam suam censent. Est vero vel naturalis cuique patria, vel adoptiva: veluti Batavia vobis naturalis est, mihi adoptiva. Et Athenarum urbs fuit adoptiva plerorumque philosophorum & hominum doctorum patria, qui eam docendo illustrarunt: eademque caussa & semper fuit, & hodieque est celebriorum scholarum: ex quibus unam hanc Lugduno-Batavam, inque ea unam Humaniorum Literarum cathedram memoremus; in qua hanc disciplinam fun-

fundavit Josephus Scaliger, tutatus est Vossius, Salmasius, J. F. Gronovius, Ruhnkenius, egregii viri: quorum Batavia adoptiva fuit patria: quae eadem naturalis fuit patria magnorum virorum, qui tamquam Scaligeranae disciplinae propagines eamdem cathedram ornarunt, Perizonii, Burmanni, Oudendorpii, Valckenarii. Ego vero Ruhnkenii Valckenariique discipulus ac successor, quod natus civis Helvetius, me civem Batavum fero, & hanc vobiscum communem meam patriam appello, profecto non mirabimini, A. A. Multi sunt anni quod Batavia me sibi civem, & ego mihi illam patriam adoptavi. Idque ego publice professus sum in Oratione habita Amstelodami a. MDCCLXXXV, auspicandae Literarum Historiarumque cathedrae, his ipsis verbis ad Consules Curatoresque, Viros Amplissimos, utens: *Ego*, inquam, *cum per duo deinceps in hac urbe gesta docendi munera, tum per magnam ejusdem cum natali mea patria similitudinem, morum, legum, institutorum: his igitur caussis paulatim factum est, ut ad hanc urbem, veluti ad alteram patriam, cum animo sensuque adhaerescerem, tum judicio & voluntate me applicarem.* Fuit autem haec applicatio non solum jure civitatis, sed sensu quoque & affectu; ut quoties me naturalis repetebat, toties adoptiva retineret. Et tunc haec florebat,

& nos cum illa florebamus: nunc, ut lenissime dicamus, defloruit, & nos deflorescimus: neque tamen idcirco minus eumdem erga eam animi sensum affectumque obtinemus.

Age vero! ab hac subtiliore disputatione ad historiam nos & exempla convertamus, videamus, quid sit illud *patriâ carere:* & an haec nostra nunc sors & caussa sit.

An igitur nostrum hujusmodi negotium est, quale Virgiliani pastoris Meliboei:

Nos patriae fines, & dulcia linquimus arva.
At nos hinc alii sitientes ibimus Afros:
Pars Scythiam & rapidum Cretae veniemus Oaxen,
Et penitus toto divisos orbe Britannos.

Nimis procul abire cogitat pastor: poterat in vicinam Siciliam, pastorum fere patriam: poterat à Tityro invitatus apud hunc requiescere noctem, cujus commendatione à Caesare amissos agros recuperaret, jam rerum potito reliquam laudem in sanandis belli calamitatibus ponente. Nostrum diversum est negotium: mansimus in patria, &, ut spero, manebimus.

Alii sunt multi patriae amittendae modi. Hebraeorum populus ter solum vertere coactus est: primum, Israëliticum Regnum ab Assyriis eversum, mox Judaicum à Babyloniis: hinc redu-

ces

ces pars veteres fedes, Cyro annuente, recepe-
runt : à Romanis ex Palaeftina in perpetuum pulfi, ac prohibiti, fuae religionis tenaces, per totum terrarum orbem difperfi, in aliorum populorum ditione inquilini durisfima plerumque conditione vixerunt. Alii cum victoribus aliisque populis coaluerunt. Veluti reliqui Carthaginienfes, quos, capta patria, eorum civis philofophus, Punico nomine Hasdrubal, Graeco Clitomachus dictus, tunc Athenis Academiam obtinens, fcripto libro confolatus eft: ut refert Cicero Tusc. III, 22: hi ergo partim ad alios populos vagati, partim in Italiam translati, per agros & oppida diftributi, in illorum gentem, linguam, mores abierunt. Sic Albani Romam traducti, in Romanum nomen tranfierunt. Et fuit hoc, inde ab auctore Romulo, Romanorum inftitutum, victos populos Romam transferre, in civitatem recipere, eorum non modo corpora, fed animos fibi adjungere, in horum vacuos agros oppidaque ex redundante plebis Romanae multitudine pauperiores quosque colonos emittere, itaque & urbem turbae faece purgare, & remp. novorum civium accesfione & veterum in colonias deductione firmare.

Hujusmodi migrationes aliae plurimae fuerunt voluntariae: id eft, non quae à victoribus impe-

rarentur, ſed à temporibus ſuaderentur. Quae cauſſa fuit innumerabilium deductarum à Graecis populis coloniarum. In quibus migrationibus multas ejusmodi cognovimus non ut pars populi in patria remaneret, ſed ut univerſus eam populus relinqueret, & novas quaeſitum ſedes abiret. Sic, everſâ Trojâ, Aeneas in Italia Romanum populum ad Tiberim, Antenor Venetum ad Padum ſundavit. Fuerunt etiam, qui ſalvam adhuc & ſtantem, ſed capi periclitantem relinquerent. Phocaei Iones, ingruente Perſarum potentia, urbem vacuam deſerentes, navibus conſcenſis, vela ventis dederunt, novas ſedes quaeſiverunt: primo Corſicam inſulam occuparunt: hinc à Carthaginienſibus pulſi, in Galliae oram delati, ad Rhodani fluvii oſtium clarisſimam urbem Masſiliam condiderunt: ex eaque cum bellica ſcientia, tum Graeca humanitate, in propinquas terras mariaque dominati, ne nunc quidem defecerunt. Paucis poſtea annis, Xerxe Perſarum rege ipſam Graeciam infinitis cum copiis terra marique invadente, Athenienſes, conſilio Themiſtoclis, naves conſcenderunt, patriam hoſtibus vaſtandam incendendamque reliquerunt, eosdem hoſtes è Graecia repulerunt, patriam recuperarunt: quod inceptum niſi illis ſuccesſisſet, iisdem animis, manibus, navibus freti, novam ſibi patriam comparasſent. Atque

eam-

eamdem viam expediendae ſalutis deſperatis in rebus dicitur Batavis ſuis oſtendisſe ſtator naſcentis hujus reip. Guilielmus I, ut ingratam ſitu terram Hispanisque potentibus obnoxiam relinquentes, in naves ſe reciperent, iisque fidentes meliores tutioresque ſedes quaererent. Sed neque tunc opus illo facto fuit; neque nunc illo conſilio locus eſt.

Tales igitur patriae amisſiones novimus, quibus quis ex ea migrat, abit, fugit: quibus autem quis in ea manet, vivit, ſervatur, migrationes non novimus. Sed tamen, inquit, patria multum ornamenti commodique amiſit, quod ex regno in provinciam alterius regni mutata eſt. De hoc ego, ut nunc eſt, non ſtatuo: illud ſcio, hoc, quod in rebus externis à fortuna immisſis dicitur *bonum* aut *malum*, non ita ſimpliciter & abſolute ſe habere, ſed utcumque *bene* aut *male* ſusceptum fuerit: ſic, ſi illam mutationem recte exceperimus ac tulerimus, utilis erit: ſi non recte, damnoſa.

Hujus autem praecepti auctorem habemus gravisſimum, & à praeſtantisſimis philoſophis pasſim uſurpatum, Euripidem: cujus ex Bellerophonte haec fertur ſententia. (*).

Τοῖς

(*) Apud Stobaeum Florileg. LII, p. 360: CVI, p. 568: utroque loco vertit Grotius, p. 207, 451, poſte-

M 5 riore

Τοῖς πράγμασιν γὰρ οὐχὶ θυμοῦσθαι χρεών.
Μέλει γὰρ αὐτοῖς οὐδέν· ἀλλ' ὁὐντυγχάνων
Τὰ πράγματ' ὀρθῶς ἂν τιθῇ, πράξει καλῶς.

Quam fcite Grotius vertit:

Nam neutiquam hominem rebus irasci decet;
Nil quippe curant. Vertere at in ufus fuos
Quod cafus offert, optimum ac tutiffimum eft.

Plutarchus vero fic interpretatur: *Fontem tranquillitatis animi in nobis infitum expurgemus: ut etiam res adverfas extrinfecus nobis accidentes tamquam familiares nec moleftas excipiamus ac feramus. Eft profecto illud ufurpandum:* Τοῖς πράγμασιν γάρ κ. τ. λ. *Ludo enim tefferarum Plato vitam comparabat, ubi & jaciendum eft, quod fit optimum; & quod jactu cecidit, recte ufurpandum. Et jacere quidem quod volumus, non eft in noftra poteftate: at hoc, fi fapimus, noftrum eft, res à fortuna oblatas recte accipere, & fuo quamque ponere loco,*

rtiore rectius. Plutarchus de Animi Tranquillitate p. 467, A. Marcus Antoninus VII, 38, ibique Gatakerus. Spectat eodem Epictetus Disfert. II, 5, ad quem videatur Vptonus p. 112. Valckenarius ad Euripidis Phoen. 221. Platonis locus eft Rep. X, p. 514, G: unde Terentius Adelph. IV, 7.

co, ubi & noceat minimum, & plurimum juvet. Haec ille ex nostra interpretatione: plura apud ipsum legatis. Nos vero, ut volumus esse Antiquorum studiosi, sic illorum praecepta ad actionem referamus: & quidquid hac in vita, extra nostram potestatem in fortuna positum, adversum nobis acciderit, id, ut à divina providentia nobis tributum, grato erga eam animo accipiamus, &, quoad ejus fieri potest, ad nostram salutem virtutisque fructum accommodemus.

Sed, si patria per eam conversionem multum commodi amisit, nos idcirco patriam non amisimus. Alioquin quaevis mutatio status publici, veluti ex rep. in regnum, & in ipsa reip. forma, ex aristocratia in democratiam, patriae amissio dicenda erit. Quod sane absurdum sit; ita enim consequatur, ut amissum amittatur; quum tamen nemo nisi id, quod habet, amittere queat: & id, quod semel amissum est, rursus amitti non possit. Nunc multi quodam civilis factionis impetu & errore occupati, tum demum patriam exstare & vigere putant, si ea obtinet forma & constitutio, quam ipsi probant. Memini me audire democraticos homines, anno MDCCLXXXVII aristocratiâ restitutâ, lamentantes patriam tamquam oppressam ac perditam. Item vicissim fecerunt aristocratici a. MDCCXCV, constituta

ſtituta democratia, clamantes nunc vero patriam funditus periisſe. Memini utroque anno patres, priore democraticos, poſteriore ariſtocraticos, ita doluisſe, ut nollent filios ſuos ad ſtudia colenda in Batavas Academias mittere, ſed eos aut otiari ſinerent, aut in exteras regiones docendos ablegarent, atque adeo ipſi cum iis ad exteros abirent, dictitantes nil jam esſe in Batavia, quod quidquam boni discere quis posſit. Hi patria quid ſit ignorabant: formam & externum habitum pro re ipſa habebant: nesciebant, patriae unum & perpetuum quaſi corpus conſtare, formas conſtitutionis pro temporum varietate, tamquam veſtitum, mutari. Quod niſi ita esſet, patriae vis & natura nulla exſtaret, neque umquam quisquam populus certam ſuam patriam haberet. Et ne de aliis populis dicamus, Batavus quando tandem iſtorum hominum judicio veram juſtamque patriae formam appellationemque obtinuit? Primum, quoad ejus conſtat, fuit ſui juris: tum cum reliquis Belgis in Romanorum foedere ac ditione: deinde ſub Francis regibus Merovingicis & Carolingicis: quibus exſtinctis, in clientelam venit Regum Germaniae: ſub utrisque ſuos habuit praefectos; unde Friſiae Hollandiaeque Comites exſtiterunt: his ſuccesſerunt Hannoniae Comites: quorum dominium excepit gens Bavarica: porro, Burgundica,

dica, Auſtriaca, Hiſpanica: deinceps Reſpublica; nuper Regnum: nunc provincia Imperii Francici. Quibus omnibus in dynaſtiarum imperiorumque varietatibus hic populus patriae nomine ac jure numquam caruit. Ergo qui poſtulat ut patria ſemper eâdem, quam ipſe probat, civitatis formâ ſtet, permaneat, floreat, poſtulat omnino praecipuam quamdam & ſupra humanum captum poſitam fortunam. Quis veſtrum neſcit praeclaram illam Ciceronis ſententiam, quo ipſe in ſimili cauſa ſe ſuſtentavit, tum quum reſp. in unius poteſtatem Caeſaris veniſſet? *Id enim ipſum*, inquit, *à Platone philoſophiaque didiceram, naturales eſſe quasdam converſiones rerum publicarum, ut eae tum à principibus tenerentur, tum à populis, aliquando à ſingulis. Quod quum accidiſſet noſtrae reipublicae, tum priſtinis orbati muneribus haec ſtudia renovare coepimus; ut & animus moleſtiis hac potiſſimum re levaretur: & prodeſſemus civibus noſtris qua re cumque poſſemus.* Atqui, quum naturales hae ſint converſiones, recuſare eas non debemus. At, inquit, durum eſt hanc converſionem in mea potius quam majorum aut poſteriorum tempora incidere! Haec omnia vidi! Quid miſer merui, ut in hanc fortunam reſervarer. Quin tu, inquam, iſtum tolle luctum, quo declaras, te non patriae,

triae, fed tui cau-fa dolere: non patriam, fed te ipfum, amare: & potius in parte felicitatis tuae pone ad ea tempora te fervatum esfe, ut iis te aggregare posfes civibus, qui re, opera, confilio, temperantia, frugalitate, exemplo, patriae ruïnam fulcirent.

Iam vero unius imperium ac principatum, quam monarchiam vocant, Literarum doctrinarumque ftudiis non obesfe, omnis teftatur hiftoria, & vetus, & nova, atque adeo novisfima; fiquidem invictus Caefar, qui nos Imperio fuo adfcivit, multa fui erga Literas favoris ftudiique documenta dedit, in his *Conftitutionem de Praemiis Decennibus*: de quibus *Relationem Iudicum* nobis mifit ejusdem in his terris Vicarius, Dux Placentiae, Princeps Archithefaurarius Imperii, vir humanisfimus idem & eruditisfimus, affirmans hoc esfe Caefari propofitum, ut quemadmodum in Francia inftitutionem publicam & utiles disciplinas recreasfet, fic etiam in noftra patria, doctorum hominum, prouti omnium civium, profperitati confuleret.

Noftis, A. H., auream aetatem Latinarum Literarum in primis aevo Caefaris Augufti cenferi, qui Romanam remp. in fingulare imperium convertit. Quae quidem aetas profecta à Cicerone, cujus divino ingenio non folum eloquentia ad fummam praeftantiam exculta, fed caete-

rae

rae artes ac disciplinae inchoatae sunt: in his excellentissimos auctores tulit: poëtas, Virgilium, Horatium, Tibullum, Propertium, Ovidium: historicos, Nepotem, Sallustium, Livium: & alios multos in aliis generibus, scriptores, & hoc aevum, & sequens omnis Caesarum aetas, tulit: quos recensere nil attinet.

Magis me advertunt Graeci, in primis Athenienses, quibuscum nobis maior laudis & fortunae similitudo intercedit. Hi ergo, quum, ut reliqui singuli Graeciae populi, in liberae forma reip. degissent, in iisque & maritimo imperio & mercaturae negotiis, & Literarum artiumque studiis principes, Darium & Xerxem, Graeciae servitutem intentantes, incredibili virtute, acerrimis proeliis, ad Marathonem, Artemisium, Salaminem, Plataeas, victos fugere coëgissent: tum Peloponnesio bello diuturno ac difficili se adversus ipsos Graecos tutati essent; tandem, non obstante tanta virtutum victoriarumque gloria, labefactati sunt invalescente Macedonum potentia, Philippi & Alexandri; in quorum & his deinceps succedentium regum ditione fuerunt; quibuscum denique ac tota cum Graecia ipsi quoque in Romanorum potestatem redacti sunt. Atque in tanta casuum conversionumque varietate, caeteris jacentibus, soli Athenienses stare videbantur: à Macedonibus,

bus, aliis Graecis regibus, Romanis principibus in rep. viris, & Caefaribus, praecipuo femper honore ac dignatione afficiebantur, veteris cum virtutis tum doctrinae causfa. Atque ipfi fe ad majorum gloriam erigebant, horum victorias & heroes celebrabant, Miltiadem, Themiftoclem, Cimonem: ut nos nunc folemus crebris in fermonibus & orationibus ufurpare noftros Guilielmos, Ruteros, Trompios, fic illi fuis praedicandis obfoletae quamvis laudis recentem fuavitatem captabant; ut appareret ad tantorum imitationem exemplorum non animos illis, fed fortunam deesfe. Literarum autem doctrinarumque laus ac posfesfio ita propria ac praecipua manfit Athenarum; ut quamvis multae harum fcholae per reliquam Graeciam, Afiam, Syriam, Aegyptum, conftitutae esfent celeberrimae, Alexandriae, Antiocheae, Seleuciae, Apameae, Laodiceae, Pergami, Tarfi, Rhodi, Mitylenae, tamen fola Athenarum urbs avitum patrimonium verae elegantiae, fola germanam doctrinae rationem, fola antiquum fincerumque venuftatis habitum, fonum, colorem, obtinere cenferetur: ipfa fons & patria, illae autem rivuli ejus & coloniae haberentur.

Et vero fub Alexandro Macedone ejusque fuccesforibus magnum contigit Literarum ftudiis incrementum; non modo prioribus amplificandis ge-

generibus, Poëſi, Hiſtoria, Rhetorica, Philoſophia; ſed nova prodeunte doctrina, Grammatica, quae eadem Philologia & Critica nominatur, Latine *Literaturam* dixere nonnulli, quae interiorem Linguae rationem tradit, antiquorum cenſuram agit auctorum, hos atque omnem Hiſtoriam & Antiquitatem inquirit, explicat, interpretatur. Denique inſigniter aucta eſt Philoſophia: quae quum adhuc Athenis quaſi peregrinata esſet, jam perpetuam ſtabilemque in ea urbe ſedem accepit, quatuor celeberrimis ibi conſtitutis ſcholis: Platonica, in Academia: Ariſtotelica, in Lyceo: Stoica, in Stoâ: Epicurea, in Horto. Tantam igitur omnis doctrinae vim & copiam Athenae ſinu ſuo complexae, cum caeteris populis communicaverunt; ut deinceps per multa ſaecula omnes ex toto terrarum orbe ſtudioſi adoleſcentes, qui quidem diligentem, locupletem, & elegantem disciplinarum Literarumque rationem percipere vellent, in hanc Vrbem confluerent, quae una verisſima & cogitandi, & dicendi, & vivendi, parens ac magiſtra esſet: atque mortalibus non ſolum humanitatis cognitionem exprimeret, ſed etiam divinitatis communionem impertiret: & quod mirifice cecinit vates,

— summam sapientia panderet arcem,
Quatuor antiquis quae heredibus est data consors
Vnde hominum errores longe lateque per orbem
Despicere, atque humiles possent contemnere curas.

Haec de Graecis & Romanis uberius tradimus in Historia Literarum: nunc, brevissime dicta, nostro proposito sufficiunt. Illud enim volo, ut, quando fortunâ similes Atheniensium sumus, eorumdem nos similes animis praestemus. Hi majoribus orti, qui suam Graeciaeque libertatem egregiis victoriis tutati essent, maris imperium obtinuissent, doctrinae laude floruissent, quum temporum adversitate, & fati necessitate ineluctabili, in exterorum ditionem populorum redacti, externa bona amisissent; interna retinuerunt & excoluerunt, iisque excolendis non solum in alios victos, sed in ipsos victores populos ingenii doctrinaeque imperium sibi asseruerunt. Vestri majores, A. H. quam simili usi sint fortuna, longum est referre. Hi septimo anno belli illius recentiore aetate acerrimi, atrocissimi, maxime diuturni, quippe per octoginta annos gesti: hujus igitur fere initio, quum Hispanos huic urbi interitum & civibus extrema supplicia intentantes, incredibili fortitudine & patientia repulissent, mox in hac ipsa urbe hoc Musarum Sacrarium, Academiam, auctore Gui

lielmo

lielmo I, constituerunt, rebus quamvis, ut videbatur, dubiis, tamen tacito animi sensu, principatum ei Literarum praesagientes, & tamquam in prytaneo sacrum lumen accendentes & alentes, unde alii populi lumina sibi sua accenderent. Atque ita evenit, & adhuc fuit, quantum quidem per publicas calamitates licuit.

Quod bonum quum nobis, amissis aliis, non quidem integrum, sed magnam tamen partem, superfit, age illud colamus, alamus, curemus. Vt singulorum hominum, sic universorum populorum, suae sunt vicissitudines, sua officia. Itaque & Batavi populi est, utramque fortunam modeste ferre: secundam, qua floruit, & aliorum fuit princeps & arbiter populorum, non superbe & insolenter tulisse, laudi fuit: adversam, qua in aliorum potestatem redactus est & imperium, non humiliter nec abjecte ferre, non minori laudi erit; si quidem fortitudinis munus non solum in agendo, sed & in patiendo, cernitur; & utrumque prudentiae est. Et id quidem commune est uniuscujusque nostrum privatim, & universi populi publice; id est patriae, officium. Hoc vero proprium uniuscujusque civis erga patriam, idque sanctum debitumque, non se necessitudine patriae solutum ferre, quasi nulla nobis amplius patria sit, nullum erga eam superfit officium. Quae profecto opinio & rationi & pietati re-

pugnat. Immo, ut parentes nostrum quisque suos semper quidem diligere & observare, maxime autem tum obsequio & cura posequi debet, quum aegrotantes aut alio casu quocumque debilitati, nostro auxilio indigent: sic patriam communem parentem, per quam florentem ipsi floruimus, multasque vitae commoditates prosperitatesque percepimus, deinde afflictam & alieno imperio subjectam ignorare, negligere, nec amplius eodem jure nobiscum conjunctam putare, non modo turpe & ingratum, sed impium & nefas sit: contra, & fas, & pium, & gratum, & honestum, & vero gloriosum, jacenti laborantique succurrere, idque eo magis, quo magis ipsa nostram opem desiderat, nosque ei omnia debemus, & haec unica superest ejus servandae ratio, si suo quisque officio fungatur. Quodnam autem ex meis vestrisque officiis illud sit, quod ad rem praesentem, nostramque institutionis necessitudinem pertineat, dixi in principio, meum esse docere, vestrum discere: quamque vim habeat illud, quod *discere* vocamus, ibidem demonstravi. Agite ergo, Humanissimi Adolescentes, sic enim vos appellans, rite appellem: qui nati in humanissimo populo Batavo, ad humanitatis studia colenda in hanc Musarum sedem venistis: & Batavi populi cum Atheniensibus similitudinem porro tueamini: qui

sub

ſub Macedonibus & Romanis veterem ingenii doctrinaeque gloriam principatumque retinuerunt: incumbite toto pectore ad Literarum artiumque ſtudia: eamque laudem hereditariam à majoribus acceptam, item nepotibus hereditariam tradite, qui eam ipſi ad ultimam usque aetatem poſteritatemque propagent: oſtendite lumen veſtrum caeteris omnibus populis; comprobate veſtro exemplo celebratam illam Platonis ſententiam, virtutem ſui esſe juris, ſub omni imperio immunem, integram, in noſtra poteſtate poſitam, conſtare: ex humanitatis doctrinarumque ſtudiis efflorescere prudentiam, ex prudentia, temperantiam, juſtitiam, fortitudinem, ipſamque ſapientiam, cujus posſesſione ſummum bonum, id eſt vita beata, continetur. Ita ſit: & ſervet vobis hanc mentem D. O. M.

NARRATIONES

ET

LIBRORVM SVMMARIA, EPITOMAE, IVDICIA.

I. *ANTHOLOGIA GRAECA cum Versione Latina HVGONIS GROTII edita ab HIERONYMO DE BOSCH. Vltrajecti è typographia B. Wild & J. Altheer* 4. *Tomus* I, *a. MDCCXCV, pagg.* 551. *Tomus* II, *a. MDCCXCVII, pagg.* 579. *Tomus* III, *a. MDCCXCVIII, pagg.* 562. *Tomus* IV, *HIERONYMI DE BOSCH, Observationes & Notae in Anthologiam Graecam, quibus accedunt CL. SALMASII Notae ineditae. a. MDCCCX, pagg.* 520.

Primum hujus capitis locum damus libro, ad quem commemorandum, non modo argumentum, sed & Editoris nos vocat amicitia; cujus quanta sit necessitudo & vetustas, vel epistola nostra documento est, in principio Partis Undecimae, Bibliothecae Criticae, posita. Nam quum ab ineunte aetate & ingenium praestantissimi Boschii ad Literas egregiamque Latini carminis pangendi facultatem ferretur, & aures quotidie divinis Grotii laudibus personarent, hujus viri cum caeteram infinitae doctrinae copiam & varietatem, tum vero in Graecis versibus Latine reddendis elegantiam, admiratus est. Cujus

N 5 ele-

elegantiae quam, adhuc duo in primis exstarent opera; alterum *Dicta Poëtarum è Stobaeo*, alterum *Excerpta è Tragoediis & Comoediis Graecis:* tertium latebat Anthologiae Graecae opus Latine versum, nondum editum, sed paucis in scriptis exemplis servatum: quorum unum fuerat apud Dorvillium, ex quo suum sibi exemplum descripserat illius postea successor, Petrus Burmannus Secundus: quod apud hunc ejus discipulus & amicus Boschius conspicatus, miram ejus potiundi cupidinem concepit: cui forsasse Burmannus concessisset, nisi ipse de hoc opere edendo cogitasset, quod Anthologiae Latinae antea à se editae idoneam accessionem fore judicaret. At ejus propositum mors praevertit. Incidebant in illam aetatem frequentia hominum doctorum de Anthologia Graeca bene merendi studia. Et Brunckius novam ejus editionem fecit, quam recensuimus Parte II. Bibliothecae Criticae a. MDCCLXXVII. Proximo anno obiit Burmannus, de quo diximus Parte III, p. 139. Altero deinceps, MDCCLXXIX, Lugduni facta est Burmannianae bibliothecae auctio. Videramus literatis ὅτι περ ὄφελος, non modo Leidenses, sed ex aliis locis Bataviae advenae & absentes sua miserant mandata: studium emtorum pretia librorum accendebat. Erant vero illa tempora, quae significavimus Parte XII, p. VI: di- vi-

vitiae per mercaturam adfluebant, pleno quidem alveo ad mercatores: sed & ad alios, & literatos quoque, tenues quidem, sed tamen rivuli veniebant, quibus eruditus pulvis adspergeretur: illi praecipue, hi obiter fruebantur: quod Graece declaremus: illis enim contingebat ἀπολαύειν, his παραπολαύειν. Illud sine dubio, literatis non deerat copia ad liberaliter vivendum, immo supererat ad bibliothecam instruendam. Caeterum, quum in auctione illa libris ex ordine vendendis ad Anthologiam Grotianam ventum esset, plures continuo exstiterunt licitatores: quorum caeteri mox destiterunt, duo soli perstiterunt, Boschius pro se ipse, Valckenarius pro Brunckio licitans: qui ultra mandatum, quamvis magnum, pretii modum progressus, tandem illi cessit: tum negotio ad Brunckium perscripto, ab eo flagitatur ut librum quavis conditione, proposito etiam ampliori pretio, a Boschio auferre studeret. At surdo fabula narrabatur: qui hoc tamquam thesauro laetus, eum fovebat, colebat, & ad editionem ornare instituebat. Cui primum hoc nomine magnae debentur a literatis hominibus gratiae, quod non dubitavit & magnam pecuniam impendere, & oblatum lucrum repudiare, ut eos ipse hoc vulgandi libri munere mactaret: deinde, quod munus non nudum, quale ipse

ac-

acceperat, sed bene vestitum auctumque in lucem produxit. Ac primum quidem rara fuit & infrequens, quae huic proposito tribueretur opera: quam deinde frequentavit dilectissimae sororis Indithae obitus luctuosissimus. Hujus enim acerbissimi & recrudescentis subinde vulneris quum neque firmior ad diuturnitatem fore medicina videretur, quam si animus certo quodam opere occupatus teneretur: & opus huic proposito maxime idoneum occurreret, ac jam praesto esset inchoata paulo antea, & destinata dudum editioni, Anthologia; hoc Boschius continuo egit; atque, prodeunte interea eruditissimi Iacobsii editione totius Anthologiae, huic & postea magnam copiarum suarum partem impertivit; neque tunc ab incepto deterreri se passus est. Et recte profecto; quippe qui diversum consilium sequeretur: Grotianum daret opus, comprehensum Epigrammatibus Planudeae Anthologiae &, quibusdam aliis, Latino carmine redditis; propriis etiam ornamentis munus suum commendaret: quae nos breviter recensenda singulorum voluminum materia declarabimus. Igitur quum tribus prioribus voluminibus contineatur Latinum opus Grotii, cum Graeco exemplo, sub eodem conspectu, proxima quaque pagina posito; unumquodque nonnullas accessiones habet. In Primi principio exstat, Editoris poëma

ma *Genio Hugonis Grotii S:* ejusdem brevis praefatio ad *Aequum Lectorem*: tum *Hugonis Grotii Prolegomena ad hanc Anthologiae editionem:* deinde ipsius operis libri duo priores. Secundi januam aperit *H. Boschii praefatio ad Virum optimum & eruditissimum Chr. Gottl. Heyne:* sequuntur operis libri duo, III, & IV. Tertium habet reliquos libros, V, VI, VII: & quatuor *Grotii Mantissas*, id est accessiones Epigrammatum, cum tribus Theocriti Idylliis, & Epigrammate in Pisandri statuam: praemittitur *H. Boschii praefatio ad Cornelium van Lennep & Danielem Hoofs, amicos:* subjunguntur, *Petri Danielis Huetii Notae in Anthologiam Planudeam; cum plenioribus in Pauli Silentiarii Thermas Pythicas:* sequuntur Variae Lectiones codicis Palatini ad Anthologiam Planudeam editionis H. Stephani, hujus exemplo adscriptae à Fred. Sylburgio ex apographo Gruteri, cum ipsius Sylburgii emendationibus. Quarti hae deinceps sunt partes: *H. Boschii praefatio ad virum amicissimum Davidem Jacobum van Lennep J. U. D. Literarum Humaniorum in Athenaeo Illustri Amstelaedamensi Professorem. H. Boschii Descriptio edendae Anthologiae Graecae ab Hugone Grotio Latinis versibus redditae. Davidis Ruhnkenii Epistola ad H. Boschium*, scripta Leidae d. IX, Martii a. MDCCXCIII,

de

de hac editionis descriptione: accedunt quaedam notulae H. Boschii ad illustrandos nonnullos illius Epistolae locos. *Frederici Jacobs Praefatio:* scripta a. MDCCC: argumentum habet impertitas sibi à Boschio copias: praemissa est Anthologiae Jacobsianae Tomo IX, qui est Animadversionum Voluminis Secundi Pars Secunda. *Claudii Salmasii Notae in* VII *Libros Anthologiae Planudeae à pag.* 1, *ad pag.* 128. *Hieronymi de Bosch Observationes & Notae ad Anthologiam Graecam ab Hugone Grotio Latinis versibus redditam, à pag.* 130 *ad pag.* 502: hae pertinent ad duos priores Anthologiae libros I & II, tum vero ad Grotii Prolegomena. Quas qui legat, profecto intelligat utilissimam in iis Boschium materiam expromsisse ad propositum editionis fructum: veteres editiones diligenter contulisse, multa docte monuisse, carmina Graeca frequenter eleganterque Latine reddidisse, alia etiam sua adspersisse; nonnullas quoque ingeniosas conjecturas corrigendis Latinorum poëtarum versibus prodidisse. In his sunt, p. 370. Horatii Serm. I, 1, 29: *Perfidus hic caupo, miles, nautaeque:* quod sic tentatur, *Pervigil hic campo miles, nautaeque:* p. 353, Propertii III, 10, 25: *Castra decem annorum, & Ciconum mons, Ismara, Calpe, Exustaeque tuae mox, Polypheme, genae:* pro qua lectione alia

alia excogitatur, atque adeo sponte in mentem cuique venire debere dicitur: *Castra decem annorum, & Ciconum mons, Ismara capta, Exustaeque tuae, trux Polypheme, genae.* Ejusdem p. 502, II, 20, 28: *Qui dare multa potest, multa & amare potest.* Hac mutatione ad saniorem sententiam redigitur, ut legatur, *qui durare potest multa, & amare potest.* Ovidii p. 342, Met. VIII, 159: *Daedalus ingenio fabrae celeberrimus artis, Ponit opus: turbatque notas & lumina flexum ducit in errorem variarum ambage viarum:* D. Heinsii probatum ex codicibus Palatinis *flexu* confirmat ex optima sua Aldina, a. 1533: de hujusmodi autem usu plurium Ablativorum docuit nuper literatissimus Mahnius in Epicrisi p. 81, sequ. Apud eumdem poëtam Met. IV, 699. *Gorgonis anguiconae Perseus superator, & alis Aetheriis ausus jactatis ire per auras.* Ex eadem sua optima Aldina & aliis legendum *Aetherias* monet p. 359. Sunt & nostrae quaedam inter corrigenda typographica specimina natae observationes: cui nostrae operae adhuc praestitae finem fecit nuper incidens oculorum infirmitas. Has & largas Editoris copias studiosi harum Literarum ex ipsius libri lectione cognoscant: ad quam eos hac nostra narratione invitare voluimus. Scriptori autem, ad reliquum

opus

opus nobis abſolvendum, accedat deinceps vita, quam meretur, longa & vitalis: idque & Literarum & amicitiae noſtrae cauſſa, ut ſemper optavimus, ita nunc quoque optamus.

II. ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΦΑΙΔΩΝ. *PLATONIS PHAEDON: explanatus & emendatus Prolegomenis & Annotatione Danielis Wyttenbachii. Lugduni Batavorum, apud Haakios & Honkoopios. MDCCCX.* 8. (*pagg.* 366. *Prolegom. LXIII*)

Phaedonis noſtri nunc mentio nobis brevis facienda eſt: brevis; quia longiorem ei deſtinavimus in proximo libro: mentio; ut in promtu poſita reprehenſio admonitione praeveniatur. Utrumque hujusmodi eſt. Scripſimus in principio praefationis, exeunte anno MDCCCVI, *hanc editionem ſubitam & brevi opere confectam eſſe:* quae verba quum unicuique librum inſpicienti prima ſe offerant, neceſſe eſt eidem aliquid admirationis injiciant, quod cum eorum ſententia ac profesſione tarditas editionis & libri magnitudo non ſatis conveniant. Quam admirationem qnum frequentem fore ſuſpicaremur, & vereremur ne apud pleroſque in reprehenſionem noſtri abi-

abiret, monuimus de causſis dilati & amplificati operis in Epilogo p. 365: quem quum paucos cognituros praevideremus, ejusdem nunc illam partem commemorandam duximus. Quod autem huic libro longiorem cenſuram deſtinavimus, causſae & aliae nobis fuerunt, & haec in primis, quod, eo jam edito, complures nobis in manus inciderunt commentariorum noſtrorum ſchedae ex illa domicilii noſtri urbani clade adhuc disjectae, & inter alios noſtros libros dispersae, quae ſchedae quum fere ad Phaedonem pertinerent, minime oblivione premendae videbantur. Illam nos cenſuram jam perſcriptam ſequenti, ut diximus, libro reſervamus; ſi forte interea novae ſe nobis, quibus augeatur, animadverſiones offerant. Nunc illud ſaltem moneatur de diſtributione: Graecum opus exſtare à p. 1 ad 98; hinc ad p. 366 Annotationem, Indices & alia, pertinere: Prolegomena autem contineri tribus partibus; Praefatione: Capite V, Disputationis noſtrae de hiſtoria ſententiae immortalitatis animorum, quod eſt de Platone: & item Capite V, Scholarum noſtrarum metaphyſicarum Psychologiae, quod eſt de animi ſimplici natura & immortalitate.

III. *POSIDONII RHODII Reliquiae doctrinae: collegit atque illustravit JANVS BAKE. Accedit D. Wyttenbachii Annotatio. Lugduni-Batavorum apud Haak. & Socios. MDCCCX. 8. pagg. 303.*

De hoc libro nuper ut exituro mentionem injecimus: nunc de edito narremus. Sextus hic est annus, cum in ſcholas noſtras venit Bakius. In quas quum adferret ex puerili disciplina accuratam elementorum grammaticorum cognitionem, & naturale bonum induſtriae, aſſiduitatis, judicii, eamdemque viam domeſtico ſtudio legendis Graecis & Romanis Scriptoribus perſequeretur; tertio jam anno eam facultatem aſſecutus erat, ut progresſuum ſuorum ſpecimen conficere inſtitueret, quo eos ad doctorum hominum cognitionem, & res fortunasque ſuas honoratis viris tuendas, commendaret. Cumque de argumento ſcriptionis cogitare coepisſet, continuo ei occurrebat cognitus ex Lyndeniana disputatione Panaetius, quaſi praeſens praeſenti perſuadens ut disciputi ſui Poſidonii rationem haberet, ejusque res ſcriptaque illuſtranda ſibi ſumeret. Et erat id argumentum ſane dignum, quod & idoneus interpres explicaret, & explicitum

citum literati homines cognoscerent. Quod si enim haec una fuisset Posidonii laus, quod Cicero eum audivit & in libris de philosophia multifariam secutus est, haec una profecto laus nos ad virum interius inspiciendum allicere debebat. Nunc fuit unus in praestantissimis Scriptoribus Graecis, doctrinae copia, varietate, elegantia, operum etiam multitudine: quae quamquam perierunt omnia, tamen eorum mentio ac materia late patet per posterorum libros, Ciceronis, Strabonis, Senecae, Plutarchi, Galeni, Diogenis Laertii, Cleomedis, Stobaei, non modo in tribus philosophiae partibus, physica, dialectica, ethica, sed aliis disciplinis, Geographia, Historia, Grammatica, Astronomica. Quo magis operae pretium fuit, disjecta quasi rudera colligere, & ita componere, ut de integri aedificii magnitudine & forma suspicari liceret. Hoc egit Bakius. Respondit eventus coeptis. Opus ex ejus manibus sic exiit; ut & materiae sua copia, & descriptioni ratio, & orationi puritas ac diligentia constaret; argumentumque ab aliis antea, & à Burignyo in Memoriis Academiae Inscriptionum Tomo xxix leviter affectum, à Bakio demum accurate confectum exstaret. Haec & alia his consentanea in exordio Annotationis nostrae posuimus. Nunc libri deinceps partes recenseamus: quarum propter copiam & amplitu-

tudinem titulis referendis contenti, horum commendatione studiosos harum Literarum ad ipsius lectionem libri vocemus. *Pars* I, p. 1—23, *de vita & rebus Posidonii.* *Pars* II, p. 24—259, *de doctrina & scriptis Posidonii.* *Caput* I, §. I, *universe de ratione doctrinae Posidonii.* §. II, *de Philosophia omnium artium inventrice.* §. III, *de dissensione, qua nos absterreri non oporteat à Philosophiae studio.* §. IV, *Philosophiae distributio.* *Caput* II, *Physica.* §. I, *de principiis, de caussa, de materia.* §. II, *de diis, divinatione, fato.* §. III, *de animo, incorporeis, vacuo, tempore.* § IV, *de mundo ejusque exitio.* §. V, *de astrologia universe.* §. VI, *de coelestibus.* § VII, *de sublimibus.* §. VIII, *de terrestribus & geographicis.* §. IX, *historica.* §. X, *geometrica.* *Caput* III, *Philosophia Moralis, s. Ethica.* §. I, *Ethicae distributio, de bonis & malis, de virtute, de fine, de officiis: paradoxa, caet.* §. II, *de perturbationibus animi.* *Caput* IV, *Dialectica.* *Caput* V, *de libris scriptis Posidonii.* *Caput* VI, *de aliis Posidoniis.* Sequitur nostra *Annotatio* à p. 260 ad p. 286, brevis illa pro amplo & copioso libri argumento, continens fere ad sexaginta animadversiones, plerasque breviores, quasdam longiores: veluti has: de Physiologiae Stoicae loco nondum à recentioribus expla-

planato, rem singularem quamque *κοινῶς ποιὸν* & *ἰδίᾳ ποιὸν* esse, cujus observatio valet ad complures Veterum locos illustrandos, ac *decretum de paritate rerum*, quod hodiernis *Principium Indiscernibilium* dicitur, intelligendum De Veteribus, qui Terram circum Solem moveri statuerunt. De illo placito *οὐ τὰ σώματα τὰς ψυχὰς συνέχει, ἀλλ' αἱ ψυχαὶ τὰ σώματα·* i. e: *non corpora animas continent, sed animae corpora.* Vnde acceperit Cicero illud Acad. II, 26: *Solem Mathematici amplius duodeviginti partibus confirmant majorem esse quam Terram.* De differentia ac potestate verborum *εἶδεν*, *vidit*, & *οἶδεν*, *novit*, *memoravit*, quorum confusio saepe interpretes in errorem induxit. De discrimine nominum Σύροι & Σύριοι. Strabonis VII, p 454, B, *καπνοβάτας* rectius egendum videri *ἀγνοβιώτας*. De initio Aerae Arsacidarum. Arsacis ad caesum Antiochum II verba apud Athenaeum X, p. 439, D, *ἔσφηλέ σ' Ἀντίοχε θάρσος καὶ μέθη*, versum Tragici prodere, talem fere, Ἔσφηλε δ', Ἀντίοχε, σὲ θάρσος καὶ μέθη. Προαγωγὴ, *praecipuus apud Regem dignitatis gradus*, unde Stoicorum *προηγμένα*, *producta* Carthaginienses legationem ad Mithridatem mittentes, apud Athenaeum, V, p. 213, A, qui esse potuerint. Στρατηγὸς ἐπὶ τῶν ὅπλων Athenis. Ἀναδείξας ἑαυτὸν τύραννον.

 In

In Plutarchi Vita Marcelli, initio, quod editur Μάρκελλον, legendum videri Μάρτελλον. In ejusdem Fab. Max. p. 185, C, pro συνηθείᾳ conjicitur συνεχείᾳ, *vehementia.* Quaestio Veterum, *an virtus doceri possit.* Stoicorum placitum, *mala esse, quia bona sint.* Apud Galenum de Dogm. Hippocrat. & Plat. IV, p. 281, ἐὰν ἀπολέσθαι, τοῦτό μοι νῦν συμφέρει, Jambicus constituitur poëtae ex Plutarcho Virt. Mor. p. 446, A: Ἔα μ' ἀπολέσθαι, τοῦτο νῦν μοὶ συμφέρει. Verbum κατηχεῖσθαι, & κατήχησις, *institutio, disciplina*, Graecis usurpata. Apud eumdem Galenum de Dogm. Hippocrat. & Plat. V, p. 292, Cleanthis versus Jambici ἀμοιβαῖοι ita constituuntur, ut appareat colloquium inter λογισμὸν & θυμόν· quorum secundus & quartus corriguntur, tertius item corrigendus, & totus locus sic legendus est: Λ. Τί ποτ' ἔσθ' ὅ, τι βούλει, θυμέ; τοῦτό μοι φράσον. Θ. Ἔχω, λογισμὲ, πᾶν ὃ βούλομαι ποιεῖν. Λ. Βασιλικὸν οὖν γε, πλὴν ὅμως εἰπὲ πάλιν. Θ. Ὅσ' ἂν ἐπιθυμῶ, ταῦθ' ὅπως γενήσεται. Quod autem Bakio in clausula subjecimus illud, *Tu ne cede malis, sed contra audentior ito, Quam tua te fortuna sinet*: mox fortunam sibi non certe adversam expertus est; quae eum, favore Scholarcharum Gymnasii Leidensis, in munere Conrectoris, tamquam in gradu, ut speramus, & ἐπιβάθρᾳ ad altiora, constituit.

IV.

IV. *SPECIMEN Historico-Juridicum Inaugurale; de Hortensio Oratore, Ciceronis aemulo: quod — pro gradu doctoratus, summisque in Vtroque Iure honoribus ac privilegiis in Vniversitate Regia Hollandiae, rite & legitime consequendis, publico ac solemni examini submittit LVDOVICVS CASPARVS LVZAC, Lugduno Batavus, die XVI Junii, a. MDCCCX. Lugduni-Batavorum. 4. pagg. 161.*

Sequitur ut de Bakii amico & condiscipulo, in eodemque laudis genere socio, L. C. Luzacio, humanissimo adolescente, dicamus. Est hic filius Stephani Luzacii, J. V. D. viri omnibus bonis probati: L. C. Valckenarii, Literarum principis, ex filia nepos: avunculi sui Jani Valckenarii, Viri Clarissimi, exemplo & auctoritate ad elegantem Literarum & Jurisprudentiae rationem eruditus. Et elegantia quidem doctrinae continuo apparet in ipso delectu argumenti, tum vero deinceps ubique occurrit in ejus tractatione ac perscriptione. Ecquis autem est Ciceronis lector ac studiosus, quem non frequens Hortensii mentio sic advertat, ut plu-

ra etiam de eo cognoscere cupiat, & librum de hoc argumento docte diligenterque scriptum grato animo accipiat. Nam neque singulari scriptione id adhuc factum recordamur: & scriptores Historiae Literariae locum de Hortensio aut praeteriisse plerosque, aut paucos eum breviter attigisse novimus: in quibus sunt Glandorpius in Onomastico Romanae Historiae: Vossius De Historicis Latinis I, 11: Baylius in Dictionario: Funccius De Virili Aetate Latinae Linguae II, 1, 3: vel qui sparsim perstrinxerunt, veluti Vitae Ciceronianae scriptores, Fabricius Marcoduranus & Middletonus. Nos vero in hujus etiam, ut prioris, libri partibus recensendis, propter copiam & amplitudinem materiae, capitum titulis referendis defungimur; quorum commendatione studiosi doctrinae ad ipsius lectionem libri invitentur: *Sectio Prior*: §. I. *De gente Hortensia, & Q. Hortensii anno natali.* §. II—V, *Hortensius adolescens, Bello Sociali miles, Tribunus Militum.* §. VI, *Lex Cornelia de Magistratibus: Hortensius Quaestor.* §. VII, *Aedilis.* §. VIII, *C. Verris commodis ad ornandum Forum usus excusatur.* §. IX, *Resistit Legi Aureliae: Q. Opimius in jus vocatus.* §. X, *Hortensius Praetor à Cicerone laudatur: Consul designatus Verrem defendit.* §. XI, *Consul, caet.* §. XII, XIII, *Cretam provinciam cum*

belli administratione sortitus, recusavit, Romae mansit: Freinshemius refutatur. §. XIV, XV, *Rogationes A. Gabinii & C. Manilii, quibus se opposuerunt cum alii, tum Hortensius.* §. XVI, *Prior Conjuratio Catilinaria. Hortensius Torquati Consulis amicus.* §. XVII, *C. Cornelii Trib. Pl. audacia, contra quem Hortensius testimonium dicit.* §. XVIII, *Cicero Consul: Leges Agrariae a Rullo propositae: Tribuni Plebis in Hortensium infensi.* §. XIX, *C Rabirius ab Hortensio & Cicerone defensus.* §. XX, *P. Sulla accusatus de altera conjuratione Catilinaria: Ciceronis & Hortensii in eo discrimine conjunctio.* §. XXI, *Clodii facinus in violandis Bonae Deae Sacris, de eoque contentiones.* §. XXII, *absolutus Clodius, Hortensii ardor, lex Fusiana, Casauboni opinio, paululum infensior, refellitur.* §§. XXIII, XXIV, *Hortensius à Tunstalli calumnia liberatus.* §§. XXV, XXVI, *Hortensius a Cicerone in rebus publicis abalienatus propter hujus cum Cn. Pompejo conjunctionem.* §. XXVII, *L. Valerii Flacci accusatio. Hortensius & Cicero defensores.* § XXVIII, *P. Clodius, Tribunus Plebis, Ciceroni infestus. Hortensii legatio ad Consules, ubi in defendendo Cicerone egregius & constans.* §. XXIX, *cum Catone, Arrio, aliisque Ciceroni liberi exsilii suasor.* §. XXX–XXXII, *ab acerbis Ciceronis que-*

querelis, excusatur. §. XXXIII, *interpretes in Hortensium nimis injusti.* §. XXXIV, *Cicero redux: Clodii scelera, de iis contentiones in Senatu, Hortensii sententia, caet.* §. XXXV, *Hortensius Lentuli studiosissimus in caussa Regis Ptolemaei.* §. XXXVI, *Hortensius aliqua in caussa erga Ciceronem intemperans.* §. XXXVII, *P. Sextium defendit, Cicerone pro eodem perorante.* §. XXXVIII, *Cn. Pompeji & M. Licinii Crassi Consulum malae artes, legis sumptuariae rogationi Hortensius se opponit, nec frustra.* §. XXXIX, *Cato, Suffenas & Procilius, Tribb. Pl. accusati, hic condemnatus, Hortensio defendente, Cicero sese abstinuit.* §. XL, *Augurum institutio, Cicero Augur, studio praesertim Hortensii.* §. XLI, *Milonis judicium.* §. XLII, *Cicero Ciliciae Proconsul profecturus, Hortensio sua dat mandata. Hujus bima sententia.* §. XLIII, *M. Valerii Messalae ambitus accusationes. Hortensii defensio, eamque secutae contumeliae.* §. XIV, *Caussa Appii Claudii Hortensius animam agit.* §. XLV, *Hortensii felicitas per totam vitam à Cicerone memorata.* Sectio altera. *De Q. Hortensio Oratore Romano. Exordium. Cap.* I. *de Q. Hortensii ingenii dotibus, oratoria facultate, memoria, caet. & de ejus scriptis.* §. I, II, *Quaedam de Jurisconsultis & caussarum patronis. Hortensius*

non

non Jurisconfultus. §. III, *ejus memoria* §. IV, *In ftudiis ardor.* §. V, *Hortenfius non Philofophus. Ciceronis liber Hortenfius.* §. VI, *Hortenfii diligentia in partiendo.* §. VII, *ejus actio, five pronuntiatio: magis auditus quam lectus placuit.* §. VIII, *Cur adolescens magis floruerit quam fenior Hortenfius.* *Caput* II. *De caufis, quas egit Hortenfius.* §. I, *earum numerus ingens; cum Cicerone aliisque patronis easdem faepe egit; perorandi locum plerique Ciceroni relinquebant.* §. II. *Caufae Africae, Regis Bithyniae, Cn. Pompeji Magni.* §. III, *P. Quintii.* §. IV, *Asconius Pedianus à Pighio correctus.* §. V, *Caufa Cn. Cornelii Dolabellae.* §. VI. *Alterius Cn. Corn. Dolabellae Capuleji.* §. VII, *Terentii Varronis.* §§. VIII—X, *Judicium C. Verris, & in eo Hortenfii ars & ftudium.* §. XI, *Caufae C. Rabirii. L. Murenae.* § XII, *P. Sullae, Vargunteji.* §. XIII, *L. Valerii Flacci, & alterius Valerii.* §. XIV, *M. Scauri, Plancii, Procilii, Milonis, caet.* *Cap.* III. *De aemulatione Hortenfium inter & Ciceronem.* Non dubitamus fore, ut hi tituli fponte cuilibet Ciceronis & omnino Literarum ftudiofo arrideant, eumque ad librum legendum invitent; lecto autem libro, hi, qui judicare posfunt, profiteantur, Hiftoriae Romanae ac Literariae haud paucis partibus lucem factam, & loco ante vacanti nunc provifum effe.

V.

V. *DISSERTATIO Antiquario-Juridica, de Romanorum Ponderibus & Menſuris: quam pro gradu doctoratus ſummisque in Vtroque Iure honoribus & privilegiis in Vniverſitate Regia Hollandiae rite & legitime conſequendis, publico examini ſubmittit BERNARDVS VAN LAAR, Harlemenſis, die XII Maji, a. MDCCCX. Lugduni-Batavorum* 4. *pagg.* 126.

Neque praetereundus ex eodem ſtudio Literarum ac ſodalitio ad accuratam Juris ſcientiam profectus ſcriptor hujus ſpeciminis: cujus argumentum, magis illud quidem cum corporum quam ingeniorum cognitione conjunctum, eſt tamen ſcitu necesſarium magnique momenti, cum in omni diligente Antiquitatis ratione, tum in Jurisprudentia; ut haud temere ſcriptor libro ſuo, tesſerae loco, hoc magni Cujacii dictum praeſcripſerit: *Temere accedunt ad Juris disciplinam, quibus non bene nota eſt diſtributio aſſium.* Propoſitum autem ſibi esſe profitetur, de Ponderibus Menſurisque iis dicere, quorum in Jure ſit mentio, ita ut & harum partes, & illae quarum ipſae ſunt partes, explicentur,

tur, earumque forma & usus animadvertatur. Materia fere est ampla & late patens: quam ex scriptoribus tum veteribus, tum recentioribus, cum aliis, tum iis qui hoc argumentum dedita opera tractarunt, studiose collegit, apte &, quoad ejus fieri potuit, perspicue descripsit; ut operae pretium fecerit, hoc loco denuo recensendo, priorumque interpretum erroribus subinde ostendendis. Hanc autem nos materiam propter easdem, quas in prioribus commemorandis libris secuti sumus, rationes, brevissime locorum titulis referendis designabimus. Sunt vero hi: *Caput* I, *de Ponderibus Romanorum*. §. 1, *de asse & libra, ejusdemque partibus*. §. 2, *de Ponderibus librâ majoribus*. *Caput* II, *de Romanorum Mensuris: Sectio* I, *de Liquidorum Mensuris:* §. 1, *de Acetabulo*. §. 2, *de Sextario*. §. 3, *de Congio*. §. 4, *de Amphora & Urnalibus Vasis*. §. 5, *de Cado*. §. 6, *de Culeo*. §. 7, *de Doliis*. *Sectio* II, *de Aridorum Mensuris*. §. 1, *de Modio*. §. 2, *de Medimno*. §. 3, *de Artaba*. *Sectio* III, *de Mensuris, quibus in agris metiendis & locorum intervallis definiendis usi sunt Romani* §. 1, *de Pede & ejus partibus*. §. 2, *de Cubitu*. §. 3, *de Passu & Gradu*. §. 4, *de Orgyia*. §. 5, *de Decempeda, sive Pertica*. §. 6, *de Actu*. §. 7, *de Jugero, Centuria & Saltu*. §. 8, *de Stadio*. §. 9, *de Milliario*.

liario. Caput III, *de publica Ponderum & Mensurarum cura.* §. 1, *de Exagio, & quomodo curaverint Romani ut ubique justa pondera justaeque mensurae adessent.* §. 2, *de Mensoribus Publicis.* §. 3, *de eo, quod ille qui majoribus vel minoribus adhibitis ponderibus & mensuris damnum passus est, poenae nomine petere possit ab eo, qui eum in admetiendo deceperit, & falsis adhibendis ponderibus mensurisve ei damnum dederit.* §. 4, *de poena criminali eorum, qui falsa pondera vel mensuras habuere.* Atque vel his ex titulis, diligenter eruditeque tractatis, facile est ad existimandum, quantum lucis & huic argumento, & multis veterum Auctorum locis per hanc scriptionem allatum sit. Scriptor autem juvenis quandoquidem ad sacra Themidis sibi quoque Mercurii cultum adscivit, seque instructâ tabernâ bibliopolam professus est, itaque vetus institutum eruditorum librariorum typographorumque, veluti Manutiorum, Stephanorum, Commelinorum, aliorum, retulit; optamus, ut & ipse res suas bene gerat, Mercuriumque propitium experiatur, ejusque exemplum apud alios bibliopolas ad Graecas Latinasque Literas discendas magnopere valeat.

VI.

VI. *FREDERICI CREVZERI, Graecarum Latinarumque Literarum in Academia Heidelbergensi Professoris P. O. ORATIO, de Civitate Athenarum, omnis humanitatis parente: qua Literarum Graecarum cathedram in Academia Leidensi auspicaturus erat. Lugduni Batavorum: apud Van Laar & Herdingh. a. DDCCCIX. 8. pagg. 66.*

Creuzerum proficiscentem nos in superiore libro faustis persecuti sumus votis. Profecti exiit haec Oratio, quâ, si apud nos mansisset, Leidensem cathedram auspicaturus erat, docta, diserta, & erga nos benevola; ad cujus mentionem rursus nobis viri desiderium renovatur. Doctam dicimus, quod argumentum ejus in primis & doctum, & proposito accommodatum, & ex interiore doctrina explicitum est; ut appareat, quae fuerint inde ab antiquissimis temporibus Atheniensium ingenia & studia, qui animi & mores, quis artium Literarumque proventus, ut eorum civitas verissime omnis humanitatis parens & haberetur & nominaretur. Porro, disertam esse hanc Orationem, nemo eam legens, Latinitatis & eloquentiae peritus, dubitabit; siquidem stilus ac dictio habet puritatem,

per-

perspicuitatem, & congruam argumento & temporis solemnitati gravitatem. Benevolentiae denique erga nos suavissimae frequens est declaratio, cum in praefatione, tum in ipsius Orationis exordio & epilogo. Caeterum ipsa *Oratio* continetur paginis quinquaginta: reliquae habent *Annotationem*, cujus materia constat testimoniis Scriptorum in primis veterum, ad confirmandos historicos Orationis locos necessariis & appositis: quorum ex copia & delectu ipsa, de qua diximus, excellens Creuzeri doctrina elucet.

VII. *Ausführliche Griechische Grammatik-caet.* i. e: *Grammatica Graeca suis partibus expleta & explicita, ab AVGVSTO MATTHIAE, Philosophiae Doctore, Directore Gymnasii & Bibliothecae Ducalis Altenburgensis, Socio Academiae Scientiarum Erfordiensis, Societatis Latinae Jenensis, & Societatis Moguntinae Scientiarum & Artium Sodali Honorario. Lipsiae. MDCCCVII, apud Siegfr. Lebr. Crusium.* 8. *pagg.* 975.

Quamquam hujus libri auctoritatem aliquoties citavimus in Supplemento ad alteram editionem

Se-

Selectorum ex Historicis Graecis, & in Annotatione ad Platonis Phaedonem; tamen debemus ei uberiorem commemorationem, cum propter ipsius praestantiam, tum propter necessitudinem inscriptionis; qua nobis eum dicavit eruditissimus ejus scriptor, consuetudinis ac familiaritatis caussâ, quae nobis ante hos sedecim annos Amstelodami cum eo intercessit, quum, paedagogus ornatissimorum adolescentum Guilielmi & Danielis Willinkiorum fratrum, eum his in nostras scholas ventitaret. Qui quum suam in Graecis Literis facultatem jam per alia scripta doctis hominibus probasset; hoc libro idem officium praestare voluit Graecae Linguae studio, quod Latinae Schellerus in *Grammatica* sua praestiterat, qui item hoc Germanicum adjectivum addiderat: quod nos circumlocutione Latine reddidimus: siquidem illa, *amplus*, *copiosus*, *latus*, *longus*, *largus*, *fusus*, *uber*, *plenus*, *locuples*, *explanatus*, *enucleatus*, *suis numeris absolutus*, *perfectus*, alia, aut parum aut nimium significant; & hoc postremum majus etiam est quam id (*vollständig*), quod aliquando cognomen novâ editione se huic libro additurum sperat, ut in fine praefationis scripsit auctor: atque ipsum illud, quod in titulo posuimus, plus esse videtur, quam auctores voluerunt; ut fortasse addito aut subaudiendo, *quoad ejus fieri potuit*, tem-

temperandum sit. Hunc autem titulum, qui copiam, diligentiam, elaborationem, quantam fieri potuit, maximam profiteatur, in hunc Matthiae librum vere convenire, ita magis intelligent lectores nostri, si antea de ipsius Grammaticae notione, vi, fine, officio, formis, partibus, monuerimus. Ergo Graecum nomen *Grammatica*, universe quidem idem sonat quod Latinum *Literatura*, de quo supra diximus, omnemque Literarum scientiam complectitur. Haec quum ad aliquam Linguam adstricta sit, quae duobus modis addiscatur, arte & usu, ars ejus Linguae proprie dicta est *Grammatica*. Ejus duo sunt Capita: alterum *Elementare*: quod est de singulis literis, syllabis, quantitate, accentu, tum de vocabulis, partibus Orationis, Nominibus & Verbis, Articulis, Pronominibus, Adverbiis, Declinationibus, Conjugationibus, Participiis, Praepositionibus, Conjunctionibus, Interjectionibus: horum denique omnium formatione & etymologia. Alterum est Caput de *Syntaxi*, id est de Compositione seu Constructione partium orationis ad quamdam sententiam: quae ipsa pluribus continetur generibus. Est enim vel ligatae orationis, quae metrica, vel solutae, quae prosa dicitur. Porro, vel solam spectat puritatem ac perspicuitatem orationis, quae simpliciter dicitur *Syntaxis grammatica*: vel

vel simul cum puritate ac perspicuitate proposita sibi habet suavitatem ad delectandum & gravitatem ad commovendum, idque vel in prosa vel in ligata oratione; unde novae artes duae existunt *Rhetorica* & *Poëtica*. Hujus autem libri Syntaxis, recte finibus continetur Grammaticae: & tamen alterum tantum paginarum Capitis Elementaris, id est duos trientes totius libri, explet. Hunc enim auctor non tironibus ac novitiis, quippe quibus epitomen hinc factam parat, sed provectioribus destinavit iis, qui se ad Scriptores Graecos cum grammatica & critica diligentia legendos cognoscendosque dare volunt. Itaque utroque Capite complecti studuit, omnem summatim materiam, praecepta, observationes, cum doctissimorum in hoc genere hominum indagatione in lucem proditas; tum à se ipso iteratâ Scriptorum, qui ante Alexandrum Macedonem fuerunt, lectione collectas. Qua copiâ illud spectavit eruditissimus auctor, ut lectores suos apparatu & instrumento augeret, cum ad interpretandos veteres Scriptores, tum ad Graece scribendi exercitationem: quae exercitatio, quod ait auctor, recentiore aetate, tam frequente commendatione, ut discentibus utilis & doctis necessaria, celebrata est, ut supervacaneum sit de ejus laude quidquam addere. Quod nos auctori plane assentimur. Graece enim scri-

 bere

bere in pueriilibus scholis publice quondam institutum, paulatim in plerisque defecit; magistrorum cum errore, inutilem hanc exercitationem putantium, quod ad scribendos libros & communem eruditorum usum non Graeca, sed Latina frequentatur lingua: tum ignorantia, qui, quod ipsi nesciunt, discipulos docere nequeunt. Memini me puerum, sub paedagogo, Nepotis Vitas Graece vertere, adolescentem sponte Xenophontea è Graecis Latina & rursus è Latinis, seposito libro, Graeca fecisse. Postea ipse docens ad hanc exercitationem studiosissimum quemque discipulum adhortari & singulatim juvare solebam: nuperrime idem in schola factitare institui, non sine magno discentium fructu; qui sic in primis ad promptam accuratioremque Syntaxeos, Conjugationum, Declinationum, caeterarumque orationis partium, & Accentuum, cognitionem confirmantur. Quae omnia negligentius animadvertuntur ab iis, qui sola lectione Scriptorum contenti sunt: contra multo firmius percipiuntur ab iis, qui lectioni scriptionem adjungunt, qua singula quaeque Nomina & Verba eorumque partes & compositio sub acumen stili judiciique vocantur. Illud etiam in hac Grammatica probamus, quod in materia linguae Graecae certâ & propria versatur, eaque ad veterem à Grammaticis traditam rationem di-

ge-

geritur: nec è fententia Lennepii, viri caeteroquin eruditisfimi, Aoriftus fecundus Activi, ad Imperfectum vetuftioris formae redigitur, veluti ἔτυπον ad Imperfectum Verbi τύπω: aut Aoriftus Primus Pasfivi ἐτύφθην à vetere & ignoto Verbo τύφθημι ducitur: & alia Tempora ab aliis diverfis vetuftioribus primitivis formis repetuntur. Quae ratio nil habet, quo fe nobis commendet. Neque enim aut discendi viam faciliorem reddit, aut per fe aliquam adfert verifimilitudinem. Nam & primitivae formae fic in quovis Verbo multiplicatae innumerabiles fiant; quas paucas fuisfe credibile eft: & multo rationi magis confentaneum eft, Modorum Temporumque formationem talem exftitisfe qualem adhuc omnes Grammatici arbitrati funt, Praefentis Indicativi Activi v. c. τύπτω per terminationes & augmenta variando: quae eft eadem causfa Latinae & aliarum linguarum: & item flexionis Nominum per terminationes; nifi forte & Cafus quosque ab aliis Nominibus, exftitisfe contendamus. At vero tuemur illam ab Hemfterhufio oftenfam, à Valckenario illuftratam Analogiam, cujus Specimen editum eft in Lennepiano libro, quâ fimplicisfima Verba conftituuntur, ut origines caeterorum ex his producendis augendisque formatorum: hanc igitur tuemur ut veram &, undecumque tandem ortam,

 cer-

certe constante Linguae observatione confirmatam: ut fructuosissimam denique ad plurima in Graecis libris desiderata vocabula restituenda: & vero, ad plurium etiam, quamvis servatorum, tamen minus intellectorum veram significationem definiendam. Sed est item quidam ejus abusus: de quo diximus in commemoratione libri Lennepiani, B. Crit. Vol. III, Part. II. p. 123. Nos hujus Analogiae in hac Grammaticâ aliquanto majorem rationem habendam fuisse existimamus, certe hactenus, ut ei singulare Caput sub nomine Etymologiae daretur: quamquam ejus partes quasdam attigit & scienter explicuit Scriptor in Capite *de Verbis Defectivis.* Hoc etiam caute egit, ut locos confirmandis praeceptis ex iis, qui ante Alexandrum fuerunt, Scriptoribus, sumeret. Tametsi enim post Alexandrum Graeca lingua non tam cito corruptelam suscepit, quam Latina post Saeculum primum nostrae Aerae: & Menander, Philemon, Diphilus, Apollodorus, Philippides, poëtae Novae Comoediae, in classicis auctoribus habiti lectique sunt ab Aristarcho; & Scriptores ad Justiniani aetatem usque, exceptis Christianis doctoribus, Graecae puritati Atticaeque elegantiae studuerunt, quo tempore Latinae puritas & elegantia linguae dudum evanuerat; ut certe Apollodorus, Dionysius Halicarnassensis, Dio

Chry-

Chryfoftomus, Ariftides, Lucianus, & haud fcio an Themiftius, Julianus, Libanius, Synefius, tamquam teftes purae dictionis rite laudari posfint; pertinuit tamen ad auctoritatem hujus Grammaticae in teftimoniis adferendis fe intra fines primae illius aetatis plerumque continuisfe. Dicimus *plerumque;* nam eft etiam ubi aliquid ex hac feveritate legis remittitur: veluti p. 153 citantur Polybius, Plutarchus, & Herodes Atticus: quorum duo priores, ne voluerunt quidem elegantiae ftuduisfe videri. Ultimo loco accedit *Appendix de Quantitate* & *Accentu*, brevis quidem fed diligens & perfpicua: in qua illud etiam recte monetur & appofito diagrammate mufico oftenditur, Accentum pronunciationi melodiam adferre fyllabis variandis acutis, gravibus, circumflexis. Ex toto deinceps opere titulos capitum referre quum infinitum nec opus fit, fententiam paucis complectamur. Igitur in priore volumine omnis materia elementaris, Nomina, Verba, caeterae orationis partes, per Declinationum, Conjugationum, Dialectorum, variam formam, dilucide explicatur, per tabulas etiam oculis quafi fubjicitur: in altero volumine, eadem materia, eodem ordine, recenfetur eo confilio ac modo, ut ratio oftendatur, qua ad fententiae declarationem conftruatur & componatur: itaque non folum ordinaria & commu-

 nis,

nis, sed etiam exquisitior proprietas Compositionis, quos vulgo *idiotismos* vocant, ellipses, pleonasmi, anacoluthiae, particulae, aliaeque formae explanentur: in utraque autem tanta sit & praeceptorum diligentia ac subtilitas, & vero exemplorum ex optimis Scriptoribus collectorum copia, ubertas, perspicuitas, &, quod addere non dubitamus, suavitas, quantam in alia Graecae linguae Grammatica, quod quidem sciamus, nos non deprehenderimus.

VIII. *DISPVTATIO Philologica, de historicis Polybii laudibus, quam Q. D. B. V. Praeside V. Cl. PHILIPPO GVILIELMO VAN HEVSDE Hist. Antiq. Eloq. & Ling. Gr. Professore, ad publicam disceptationem proponit, auctor ANTONIVS VAN GOVDOEVER, Rheno-Trajectinus, die VI Martii, a. MDCCCIX. Trajecti ad Rhenum.* 8. *pagg.* 128.

Quam nos antea percepimus voluptatem de Heusdii nostri Specimine Platonico referentes, eamdem nunc rursus, atque adeo majorem etiam, per-

percipimus, de hoc & proximo libro dicere ingredientes. Fuit enim prior illa, quamvis magna, voluptas ex uno Heusdio: haec & ex ipso, & ex ejus discipulis, venit. Et vero necessitudo inter magistros ac discipulos, pietati parentum & natorum, per ipsam naturam similis quodammodo & cognata est. Vt enim boni parentes bonos natos numquam quidem non diligunt, sed tunc novo affectu prosequuntur, quum per eos bonis nepotibus aucti fuerint: sic fidelibus magistris probati discipuli cariores etiam fiunt, si disciplinam suam ab iis propagari, probatosque ex ea alumnos produci viderint. Sed haec hactenus: veniamus ad propositos libros: eorumque item materiam & amplitudinem referendis partium titulis uno in conspectu lectoribus nostris ponamus, tum rationem explicationis verbo attingamus. *Caput Primum: de opportunitatibus, quas habuit Polybius, ad res, de quibus scripsit, bene cognoscendas.* §. I, *de tempore, quo vixit.* §. II, *de muneribus, quibus functus est.* §. III, *de viris in rebus publicis versatis, quibuscum consuetudinem habuit.* §. IV, *de peregrinationibus ejus.* §. V, *de historica ejus fide. Caput Secundum, de acumine & judicio, quo valuit Polybius ad rerum caussas investigandas, ipsasque res perspiciendas.* §. I, *de Polybii solertia in rerum*

 caus-

caussis indagandis. §. II, *de interiore notitia, qua valuit, cum naturae humanae, tum gentium, tum etiam singulorum hominum.* §. III, *de politica ejus prudentia. Caput Tertium, de via & ratione, qua Historiam conscripsit.* §. I, *de consilio, quod in conscribenda Historia sibi propositum habuit.* §. II, *de legibus, quas in conscribenda Historia sequendas sibi duxit* §. III, *de orationis forma & ratione, qua usus est.* Fuit sane magnus auctor Polybius, gravissimus, dignissimus etiam cujus historica laus proprio libello separatim descripta exstaret. Quae descriptio sane ab hujus Disputationis auctore docte ac diligenter confecta est, ut argumenta illorum titulorum appositis testimoniis & exemplis ex Polybiano opere sumtis confirmentur: ipsa autem scriptio cum jucunditate historico argumento propria, adferat congruam eidem orationis Latinae bonitatem, perspicuitatem, facilitatem. Quo magis & Scriptori interea delatam praefecturam Gymnasii Zwollani, & Gymnasio talem Rectorem gratulamur.

IX.

IX. *DIATRIBE in Politices Platonicae principia, quam, Q. D. B. V. Praeside V. Cl. PHILIPPO GVILIELMO VAN HEVSDE, Hist. Antiqu. Eloqu. & Ling. Gr. Professore, ad publicam disceptationem proponit auctor IOHANNES LVDOVICVS GVILIELMVS DE GEER Rheno-Trajectinus die XIV Februarii. a. MDCCCX.* 8. *pagg.* 187.

Doctrinae laudem quidem hic liber similem habet ac prior, genus autem diversum, historico genere minus frequens, philosophum, ex hujus adeo parte difficiliore, quae est de principiis: quam tamen Scriptor hic ita tractavit, ut appareat, eum ex Platonis lectione non modo ad materiae cognitionem, sed etiam ad ejus digerendae explicandaeque rationem Socraticam profecisse, quae & obscuris rebus lucem, & horridis nitorem, & asperis suavitatem conciliat. Hoc vero argumentum Philosophiae Platonicae breviter ac summatim attigerunt ex Veteribus qui supersunt Cicero Acad. I, 4, sequ. Albinus, Appulejus, Proclus: ex recentioribus Scripto-

Scriptores de Historia Philosophiae, Bruckerus, quique ab eo citantur T. I, p. 726, & alii: tum novisſime eruditisſimus vir Carolus Morgenſternius, tunc Philosophiae Doctor Halenſis, nunc Profesſor celeberrimus Univerſitatis Livonico-Rusſicae Dorpathienſis, proprio libro ſeparatim perſcripſit, cui titulum fecit — *de Platonis Republica Commentationes tres:* I, *De propoſito atque argumento operis disquiſitio.* II, *Doctrinae moralis Platonicae ex eodem potisſimum opere nova adumbratio.* III, *Civitatis ex mente Platonis perfectae deſcriptio atque examen. Halis Saxonum* MDCCXCIV. 8. *pagg.* 314. Cui libro quum dudum in Bibliotheca Critica, poſtea in Philomathiâ, mentionem deſtinasſemus, eam adhuc excluſerunt cum temporis locique anguſtiae, tum aliorum librorum ſe nobis ingerentium quaſi flagitatio. Caeterum libro hoc, quamvis eruditisſimo, auctor celeberrimus operam Heusdiani discipuli minime ſupervacaneam reddidit. Nam intereſt inter utriusque & propoſitum, ut vel tituli declarant: & viam tractandique rationem, ut legentibus apparebit. Hujus autem, de quo nunc agere inſtituimus, haec eſt materiae diſtributio, haec partium inſcriptio ac recenſio. *Caput Primum: de perverſa, cum opinandi in rebus philoſophicis, tum agendi in rebus politicis ratione, quae Platonis*

tonis aetate in Graeciâ, maxime Athenis, obtinebat. Sectio Prior: Adumbratur ex Platonis sententiâ, perversa philosophandi ratio, quae ipsius aetate in Graeciâ, maxime Athenis, habebatur; §. 1, *philosophandi ac docendi ratio Sophistarum:* §. 2, *Sophistarum opiniones de vero & falso:* §. 3, *Sophistarum opiniones de Diis, de virtute ac justitia:* §. 4, *Sophistarum opiniones de vitâ beatâ. Sectio Altera: Adumbratur, ex Platonis sententiâ, dubia ac fluctuans rerum civilium ratio, quae per populi temeritatem & demagogorum libidinem, ipsius aetate, Athenis obtinebat.* §. 1, *Corrupta est prorsus, post bella Persica, Reipublicae Atheniensis conditio.* §. 2, *corruptae reipublicae Atheniensis causae fuerunt gravissimae, rei nauticae, mercaturae & divitiarum studia.* §. 3, *Sic omnia exstiterunt in republica popularis regiminis vitia.* §. 4, *Noxia Sophistarum & Oratorum in populum Atheniensem efficacia.* §. 5, *corrupta puerorum educatione, nulla supererat emendationis spes.* §. 6. *in tam perturbatâ rerum conditione, irrita erant & contemnebantur prudentum Virorum & philosophorum monita. Caput Secundum: de doctrinae Platonicae cum moralis, tum politicae, principiis & fundamentis. Sectio prior: quaeritur de viâ, quam inivit Plato, ut opinandi illam dubitandique suo tempore*

pore licentiam ac temeritatem efficaciter impugnaret, ac certum aliquid ac firmum inveniret. Ducuntur ex hac disquisitione doctrinae Platonicae moralis principia: §. 1, de viâ, qua Plato ad doctrinae suae moralis principia pervenit. §. 2, Ex idearum doctrinâ veritatis caussam adversus Sophistas propugnavit Plato. §. 3, Ex idearum doctrinâ virtutis caussam adversus Sophistas propugnavit Plato. §. 4, tres esse animi humani partes, rationem, iram, cupiditatem. §. 5, hominis perfectionem quatuor contineri virtutibus, sapientiâ, fortitudine, temperantiâ, justitiâ. §. 6, nullam esse hominis felicitatem, nisi quae cum virtute sit conjuncta. Sectio altera. Quaeritur de viâ, quam inivit Plato, ut e dubiâ & fluctuanti rerum publicarum suo tempore conditione, ad firmam & beatam rationem civitatis adduceret. Ducuntur ex hac disquisitione Platonicae Politicae principia. §. 1, de viâ, quâ Plato ad doctrinae suae politicae principia pervenit. §. 2, moralis doctrinae principiis Politicam suam superstruxit Plato. §. 3, ex ipsa hominis naturâ & indole societatem repetendam esse civilem. §. 4, civitatem, unius instar hominis, simplicem esse & unam debere: sic demum eam stabilem & immortalem futuram. §. 5, civium ad civitatem rationem per patriae amorem eamdem esse debere, ac mem-

bro-

brorum ad corpus. §. *6, ut homini mentem, ita civitati praeesse artem civilem debere; hujus autem artis primarium esse propositum, ut civitas, tamquam homo, ad virtutem instituatur.* §. *7, ut tres sint animi humani partes, mens, ira, cupiditas, sic totidem esse in civitate civium genera, regale, militare, populare.* §. 8, *prouti hominis, sic etiam civitatis, perfectionem quatuor contineri virtutibus, sapientiâ, fortitudine, temperantiâ, justitiâ.* §. *9, nullam esse, ut hominis, sic civitatis felicitatem, nisi quae cum virtute conjuncta sit. Caput Tertium. De quibusdam Politices Platonicae paradoxis. Sectio prior. E Politices Platonicae principiis paradoxa explicantur, quae ad civitatis regimen referuntur.* § 1, *imperantes esse philosophos oportere.* §. 2, *imperantes non constringendos esse legibus.* §. 3, *exponitur, quare in libris de Legibus ab his placitis recesserit Plato. Sectio altera. E Politices Platonicae principiis paradoxa explicantur, quae ad bonorum & foeminarum in civitate rationem referuntur.* §. 1, *bona esse communia oportere.* §. 2, *foeminas item communes esse, ac civilia gerere munera oportere.* §. 3, *exponitur, quare in libris de Legibus ab his etiam placitis recesserit Plato.* Ex hac serie existimare licet de ubertate materiae: cui accommodata est ejus explicatio, perspicuitate,

tate, diligentia, doctrina, testimoniorum firmitate, quae auctoritatem eo majorem habent; quod, ut par erat, è solo fere Platone petita sunt: quem juvenis Scriptor ita cognitum habet ut in eo quasi habitare videatur. Est autem hujus argumenti ejusque tractationis magnum momentum ad cognitionem Historiae, cum rerum civilium Graecarum, in primis Atticarum & ipsius Platonis: tum adversantium Philosophis Sophistarum & Oratorum: tum omnino Philosophiae, maxime Moralis: de cujus apud Graecos origine nondum satis explicita est quaestio. Nam quod vulgo fertur, Platonem Philosophiae partem Moralem à Socrate sumsisse, & ipsum Socratem eam primum docuisse, habet hoc nonnihil temeritatis; siquidem jam ante Socratem Pythagorei illam partem ad quamdam rationem (systema) redegerant, eosque in hac, ut in reliquis Philosophiae partibus, frequens secutus est Plato; ut ex illorum reliquiis apud Stobaeum servatis, eorumque cum Platone comparatione, intelligitur. Et Socrates solam Ethicae partem παραινετικὴν, quae est de Officiis, tractavit; quum Plato alteram etiam partem, δογματικὴν, quae est de Principiis, à Pythagoreis acceptam tradiderit: quae postea ab Aristotele, denique à Stoicis amplificata & constituta est. Habet vero etiam hic liber in Notis cui-

cuivis paginae subjectis, non modo significationem locorum ex Auctoribus citatorum, sed etiam animadversiones illustrando Platoni ejusque scripturae emendandae; ut speremus, Scriptorem, in hoc studio progredientem, idoneum aliquando socium & adjutorem edendi Platonis, Heusdio magistro, futurum.

X. *DISPVTATIO Iuridico-Literaria de M. TVLLII CICERONIS Oratione pro Aulo Cluentio Avito, quam, Q. D. B. V. praeside HENR. WILH. TYDEMAN. V. Cl. Iur. Vtr. Doct. & in inclyta Frisiorum Academia, quae est Franequerae, Juris Romani & Hodierni Professore Ordinario, ad publicam disceptationem proponit CORNELIVS IACOBVS VAN ASSEN, Harlinga-Frisius, Auctor, d. XII Octobris a. MDCCCIX.* 8. *pagg.* 164.

Duo sunt officia studiosi juvenis, progressuum suorum specimen edituri: primum omnium, ut habeat veros progressus, eosque perspicue explicet, atque adeo hoc ipsum, quod vult, prae-

 stet,

ftet, *specimen*, quo ipfius progresfus, *fpectentur*: alterum, ut argumentum deligat hominum doctorum cognitione dignum, quo tractando ipfe difcat, quodque nondum ab aliis ita pertractatum fit, ut nullam porro novitatis partem gratiamque habeat. Sunt vero multa argumentorum genera. Nam aut cujusdam disciplinae vel caput, vel fingularis quaeftio, vel univerfa ratio, proponitur: aut principis alicujus Scriptoris res, doctrina, locus, liberve tractantur: aut perditi Auctoris memoria & reliquiae colliguntur: & alia multa funt genera, quae recenfere longum fit. Quae quum omnia ejusmodi esfe posfint, ut progresfum fcientiae adferant tractanti; tamen aliud alio, & ad aliud genus, magis valet. Veluti, qui Ciceronianum argumentum optavit, fimul provinciam fuscepit totius Ciceronis legendi, unde ad doctrinae copiam & fcribendi facultatem proficiat: & qui perditi Auctoris memoriam & reliquias illuftrandas fibi delegit, is continuo necesfitatem fibi impofuit omnes & veterum & recentiorum libros evolvendi & legendi, in quibus aliquid idoneum fuo propofito exftare putet; qua ex operâ recte inftitutâ nascitur cognitio prompta & parata univerfae Hiftoriae Literarum, ejusdemque locus adhuc vacans opere confecto expletur. Neque vero ita funt disjuncta genera, ut alterum alterius

fructu

fructu carere necesse sit; siquidem & in Ciceronianâ commentatione Historiae Literarum cognitionem, & in perditi materiâ Auctoris meditandâ scribendi facultatem, & in omni alio argumento utrumque consectari licet. Sed plurimum ad eventus diversitatem, in utramque partem, valet diversitas ingeniorum; unde saepe videmus in similibus argumentis dissimilem operam poni: alios de rebus obscuris dilucide, de tenuibus copiose, de horridis suaviter, de veteribus nove, scribere: alios contra. Iam hujus Disputationis scriptorem utrique edendi speciminis officio satisfecisse censemus. Nam & ostendit se progressus habere veros: & eos non solum perspicue, sed etiam docte explicuit: &, clarissimi Praesidis sui exemplo, Iurisprudentiae studio cognitionem elegantiorum Literarum adjunxit: & auctoritati ejusdem viri obsecutus argumentum sibi sumsit Ciceronianum, dignum notitia doctorum hominum, nec dum satis explicitum. Est enim Oratio pro Cluentio una in primis, ex qua oratoris facultas admirabilis eluceat, qua is in caussâ difficillimâ omnia sibi adversa solerter expedivit, & in adversarium convertit. Sed est eadem legentibus hodieque ad intelligendum minus facilis & expedita; quia continetur rerum, personarum, factorumque multiplici varietate, & longâ mul-

tosque per annos continuatâ serie scelerum ab adversariis commissorum, quorum narrationi defensio Cluentii implicatur. Et, ut editores Ciceronis, Manutius, Victorius, Lambinus, Gruterus, Graevius, Ernestus, alii, verba & scripturam curaverint; qui hanc Orationem separatim illustraverit, aut qui ei uberiorem rerum interpretationem impertiverit, scimus neminem praeter Franciscum Antonium Sylvium Ambianum, & Franciscum Luschum. Quorum commentariorum hic rhetoricus est, ille autem grammaticus, ideoque repetitus à Graevio in Notis huic Orationi subjectis: uterque vero exstat in Enarrationibus Orationum Ciceronis apud Tornaesium Lugduni editis fol. a. MDLIV. Sed omnis adhuc & emendatorum & interpretum opera, quamvis egregia, ejusmodi fuit, ut multa posterorum industriae agenda relinquerent. Igitur bene meruit de Literis scriptor hujus Disputationis, qui locos à prioribus illis aut praetermissos aut levius tactos haud paucos opportune animadvertit, & ex Antiquitate & Iurisprudentia Romana illustravit. Quod universe nobis monuisse sufficit; quando singularia exempla promere longius est, quam pro institutae hujus commemorationis finibus. Caeterum scriptor juvenis, editâ ac disceptata hac Disputatione Franequerae, Leidam venit, nostros etiam Ante-

tecesſores & Profesſores auditurus. Quo in ſtudio quum jam alterum annum cum laude verſaretur, ſibique Aeſchinem Oratorem delegisſet tractandum, cum aliis Oratoribus & Scriptoribus antiquis comparandum, & ad editionem inſtruendum; novisſima civilis noſtri ſtatus commutatio, eum impulit ut Hagam abiret, & causſarum patrocinio operam navare inſtitueret. Quae migratio, ut & rebus ejus proſit, nec ſtudiis obſit, optamus.

XI. *GVLIELMI IOANNIS ZILLESEN ORATIO de accurata Linguae Graecae Latinaeque disciplina ad formanda puerorum ingenia unâ accommodatisſima, publice habita Arnhemiae d. XXVI. Februarii a. MDCCCX, quum Scholarum Rectoris munus ſolemni ritu auſpicaretur. Arnhemiae. 8. pagg.* 37.

Si dicamus hanc esſe Orationem Latinam, multis videamur nil dicere, niſi quod ex titulo libri ſponte appareat: & tamen plus dicimus, & Scriptori haud vulgarem laudem tribuimus; ſiquidem vulgo feruntur Orationes Latinae, quae neque Orationes, neque Latinae, ſint. Quod hu-

hujusmodi eſt negotium. Nempe oratorium & omnino eloquentiae opus eſt Oratio: cujus officium cernitur in eo, ut de argumento audientium cognitione digno dicatur perſpicue ad intelligendum, ſuaviter ad delectandum, graviter ad commovendum: tum vero accedat oportet, immo vero jam antea adſit, & illi officio tamquam fundamentum ſubſit, ſermonis linguaeque puritas, debita illa & necesſaria, ut in omni ſcriptione, ita magis etiam in Oratione; ne quid orator adferat verbi, dicti, conſtructionis, alieni ab uſu & ratione linguae, qua utitur, quod audientium aures ſenſusve offendat, effectuique eloquentiae obſit: quae puritas in Latinâ linguâ dicitur *Latinitas*, in Graeca *Hellenismus:* contraria ei vitia, *barbarismus* & *ſoloecismus.* Deinde in argumentorum delectu vulgo laboratur. Orationes Latinae fere habentur à publice conſtitutis Doctoribus, Disciplinarum, & Literarum: & habentur vel auſpicandis docendi muneribus, vel paucis aliis in cauſſis ſolemnibus, ſive ordinariis, ſive extraordinariis. Horum plerisque difficile eſt aliunde argumentum ſumere, quam de ſua arte. Et licet in ſuâ ipſe arte, quod ait Cicero, nemo non diſertus esſe posſit, tamen aliud eſt diſertum, aliud eloquentem esſe: ab illo non niſi puritas & perſpicuitas exſpectatur, & id quod opus adſert,

non

non Oratio, ſed diſputatio aut acroaſis: ab hoc etiam ſuavitas & gravitas poſtulatur: quam poſtulare ab aliis, quam Literarum & Eloquentiae Doctoribus, iniquum ſit: niſi ſi forte illi alii ſponte provinciam dicendi ambierint. Propoſitae autem hujus Orationis argumentum, quamvis ſaepe ab aliis tractatum aut adfectum, ab hoc Scriptore ſic expoſitum & ornatum eſt, ut novum videri poſſit. Eſt enim materia, quae *decies repetita placebit*, ſi opportuno tempore, loco, auditorio, repetatur à viro, qui Eloquentiae vim animo conceperit, Veterum lectione linguae ſcientiam aluerit, Literarum honeſtatisque amore, quo ipſe ardet, auditores incendere ſtudeat: hic quodvis argumentum, decies etiam ſaepiusque repetitum, ſuo ingenio verſans, ſuo ex pectore ſic effundet, ut ad hujus ingenii pectorisque indolem formatum, propriam nativamque novitatem, quam vulgo *originalitatem* vocant, inde referat. Quae eſt laus propoſitae hujus Orationis. Et quod Veteres docuerunt, Oratorem, ut ſapientem & artificem, non modo ſuam artem tenere, ſed etiam ejus tractandae tempus ſcire, videtur Scriptor memor hujus praecepti fuiſſe, qui brevem fecerit Orationem: quae magna eſt, eaque haud frequens, dos ad animos auditorum tenendos. Nunc multi in dicendo minus exercitati, rationem temporis du-

cere nesciunt: ad scribendum accedentes copiam materiae quaerunt, quasi dubitantes se tantam inventuros quae Orationis magnitudinem expleat: materia cogitantibus adfluente, rursus ejus modum ac delectum facere nesciunt, omniaque auditoribus apponunt: quod dum faciunt, eos per duas horas & amplius obtundunt, & ab omni in posterum audiendi officio absterrent. Zillesenius autem dicendi cum his, tum caeteris conditionibus ita satisfecit, ut se Latinitatis & perspicuitatis compotem, & suavitatis gravitatisque minime expertem probaverit. Itaque elegantis ingenii doctrinaeque virum, & bonorum proventu discipulorum spectatum, *gaudere & bene rem gerere* optamus

XII. *FRIDER. IAC. BASTII, Serenissimo Magno-Duci Hassiaco à Consiliis in Legatione quae Parisiis est, Ordinis Bene-Merentium Hassiaci Equitis, Bibliothecae Aulicae Darmstadiensi Praefecti designati, Instituto Imperiali Francico Epistolarum commercii caussa adscripti, EPISTOLA CRITICA ad Virum Clarissimum Ioann. Franciscum Bois-*

Boisſonade, ſuper ANTONINO LIBERALI, PARTHENIO, ARISTAENETO. *Cum Auctoris emendationibus & Additamentis manuſcriptis è lingua Gallica in Latinam verſa, à* CAROLO ALBERTO WIEDEBVRG, *Artis Medicae cultore, Inſtituti Philologico-Paedagogici in Academia Helmſtadtenſi Collega. Cum tabula aeri inciſa Lipſiae MDCCCIX, in libraria Weidmannia.* 8. *pagg.* 298.

APPENDIX *ad* FRIDER. IAC. BASTII EPISTOLAM CRITICAM. *Partim Latine vertit, cumque ſuis Indicibus & Notis edidit* GODEFR. HENRICVS SCHAEFER. *Lipſiae MDCCCIX, in libraria Weidmannia.* 8. *pagg.* 64.

De hoc libro primum Francice ſcripto expoſuimus Bibliothecae Criticae Parte Vndecima. Qui quum ea esſet doctrinae praeſtantia, ut nemini non Graecarum Literarum ſtudioſo cognitus esſe deberet, exterique Latinam ejus editionem de-

desiderarent, Bastius convertendi provinciam Wiedeburgio mandavit: cui sane hujus benefacti habenda est gratia. Conversum librarii sic edere festinarunt, ut Bastii studium aliquid mutare & addere volentis praeverterent: isque illam appendicem Schaefero vulgandam committeret, viro Graecae linguae peritissimo, luculentiore statione, & omnino meliore fortuna, quam qua adhuc usus est, dignissimo. Magnam autem novarum animadversionum accessionem factam esse Bastii Epistolae vel diversus in utraque editione paginarum numerus arguit, qui in priore est 214, in hac 289 & 64. De harum materia ac praestantia suspicari licet è similitudine prioris editionis: quae in eodem genere locupletata est cum acutissimis Graecorum Scriptorum correctionibus, tum grammaticis observationibus partium orationis & compositionis, elegantiorum exquisitiorumque dictionum constructionumque docta animadversione, locorum corruptorum cum codicibus scriptis collatione, mentione Auctorum nondum editorum in bibliotheca Parisina servatorum, locorumque ex iis depromtorum prolatione. Ejusdem eruditissimi Bastii mox aliud exstabit munus ornandis locupletandisque Graecis Literis novâ editione Gregorii Corinthi de Dialectis: de qua sic ad nos scripsit in epistola, cum illis libris dono missis, data superiore men-

menſe Februario: *Ego, ſocio Schaefero, novam editionem paro Gregorii Corinthi Koeniani: & ſperamus Batavos non inique laturos egregium illum Koenii commentarium à nobis edendo iterari. Erit omnino grande volumen. Habeo nunc in manibus plagulam Υ, in qua eſt finis capitis de Dialecto Doricâ Quam primum exemplarium deſcriptio abſoluta erit, tuum tibi deſtinatum ad te mittetur. Jam te praemoneo, ut attendas ad tabulam palaeographicam quatuor foliorum, quam exemplari adjectam reperies. Quod operae meae ſpecimen ſi tibi probavero, non magnopere dubitem illud, quod mihi à Legationis negotio ſupererit, otium in conficienda palaeographia Graecorum codicum ſcriptorum ponere: quam mihi provinciam Villoiſonus noſter ὁ μακαρίτης reliquit, ſaepius ille ad eam ſuſcipiendam hortatus.* Et nos idem cenſemus quod Villoiſonus, Baſtiumque, ut unum omnium huic operi idoneum, ad id ſuſcipiendum hortamur.

XIII. Neque vero praetereundus nobis eſt Gailius, vir Graece doctisſimus, qui has Literas Pariſiis docendo, ſcribendo, acerrimo ſtudio, multis etiam libris ſui ipſius ſumtu edendis, frequentat. Quo magis aequum eſt, nos ejus operam & laborem grato animo interpretari Illorum autem librorum quum complures ipſius liberalitate ad nos pervenerint, caeteros poſtea ver-

verbo memorabimus; poſtremum & praecipuum, quo Thucydideum opus continetur, nunc ſpectemus: & primo ejus titulum apponamus, unde conſilium & ratio hujus editionis jam partim intelligitur: *Hiſtoire Grecque de THVCYDIDE, accompagnée de la verſion latine, de variantes de 13 manuſcrits de la Bibliothèque Impériale, d'Obſervations hiſtoriques, littéraires & critiques, de ſpecimen de ces manuſcrits, de cartes géographiques & d'eſtampes: & dediée à S. M. L'Empereur de toutes les Rusſies, par J. B. GAIL Profesſeur de Littérature Grecque au Collége Impérial de France, de l'Académie Royale des Sciences de Gottingue, des Académies de Marſeille, Nancy, &c. à Paris, chez Gail Neveu au Collége de France.* 8 & 4. 1807. Duo ſunt hujus editionis modi: alter formâ, quae dicitur *quarta*, nitidiore charta, amplioribus marginibus, tabulis chalcographicae picturae locupletata: altera his carens ornamentis, ad legendi uſum comparata, ideoque *clasſica* dicta, formae *octavae:* utraque decem voluminibus deſcripta, quorum octo priora ſingula ſingulos Thucydidis libros continent Graecos & Latinos deinceps adverſis paginis ſub eumdem conſpectum poſitos, cum variis lectionibus infima parte cujusque paginae ſubjectis. Quae lectionis varietas quum vel ſola inſignem huic edi-

editioni dotem commendationemque adferat, quippe subinde orationis facilitati & concinnitati restituendae idonea; accedunt etiam duo volumina Annotationis, Tomi III & IV titulo insignita, & continuandis duobus Tomis antecedentibus, I & II, quibus interpretatio Francica Thucydidis à Gailio facta continetur, inservientia, seque ipsa profitentia esse *Notas Supplementi caussa additas duobus voluminibus criticarum disquisitionum, tabularum geographicarum, & picturarum chalcographicarum.* Quae duo volumina quum nos non viderimus, fortasse nondum edita sint: ut item varietatem lectionis ex quatuor codicibus adhuc exspectamus; si quidem ex tredecim codicibus, quos titulus profitetur, non nisi novem citatos reperimus. Sed hoc cujusmodi sit, aliis judicandum relinquimus. Illud omnibus Thucydidem accurata diligentia lecturis suademus, ut caeteris editionibus hanc Gailianam adhibeant; multae utilitatis ad locos difficiles expediendos futuram. Et quandoquidem hujus viri, infatigabilis assiduitas & industria eo spectat, ut Literarum Graecarum studium apud cives suos frequentetur; fecit etiam Thucydidis exempla *in usum Scholarum*, mere Graeca, duobus voluminibus comprehensa: & de Herodoto Graece edendo cogitat. Et ut plenius etiam intelligatur, quam sit laboriosus

&

& impiger in hoc genere vir, referemus Latine Indicem Francicum operum ejus, praepositum duobus voluminibus Annotationis: *Opera Classica J. B. Gailii: Tentamen de Terminationibus Graecis, Latinis, Francicis* I. vol. 8. *Homerus Graece, Francice, Latine, cum Clave Homerica* VII vol. 12. Clavis Homerica separatim quoque venditur. *Ilias mere Graeca.* 4. *Excerpta Homerica, sive Delectus pulcerrimorum locorum Iliadis & Odysseae, Graece & Latine. Eadem, mere Graece.* Notae elementares in haec Excerpta exstant in Clavi Homerica. *Cursus Graecus*, i. e. feries pensorum ac librorum instituendis Graecis Literis destinatorum, *cum versione interlineari*, quae dicitur, i. e. supra Graecum quodque vocabulum, posito Latino & Francico vocabulo, *duobus voluminibus*, (*octo partibus*) *altero metrico, altero Prosae orationis. Isocratis Oratio ad Demonicum, Graece, cum Notis. Luciani Gallus cum Notis & Variis Lectionibus. Ejusdem Dialogi Mortuorum, Graece & Latine, cum Notis & Variis Lectionibus trium codicum scriptorum.* edit. 1806. *Idem liber sine Latina versione. Xenophontis Oeconomicus Graece & Francice. Tres Fabularum Scriptores, Aesopus, Phaedrus, Lafontainius. Observationes Literariae in Theocritum & Virgillum. Sophoclis omnia quae supersunt. Demosthe-*

mosthenes, *caet. caet. Bucolica Virgilii cum ejus imitationibus Theocriteis*, *& Notis quibus poëta Latinus comparatur cum poëta Graeco. Thucydides caet.* supra memoratus. *Xenophon* 4. *Thucydidis Orationes.* *Notitia caeterorum operum J. B. Gailii*, *veluti Theocritus*, *Bion*, *Moschus*, *Anacreon*, *caet. gratis distribuitur apud Gailium Nepotem — Grammatica ejus Graeca & Radices Graecae venduntur apud Augustinum Delalain*, *typographum & bibliopolam in Via S. Jacobi. N.* 38. Alia etiam habemus ejusdem viri scripta. v. c. *Epistolam ad Sehneiderum V. Cl. de Hellenicis Xenophonteis*, quae habet judicium de compluribus locis, ductum ex comparatione sex codicum scriptorum Parisinorum, quorum scripturae singulorum specimina palaeographica tabulis aeneis expressa apponuntur. Est item *Epistola ad Bastium*, virum eruditissimum, de locis quibusdam hujus Epistolae Criticae. *Anacreontis Odae — An.* VII. 4. *Idem opus — An.* VIII. 12: prioris titulo subscriptum est: *Editio magis completa*, *quam omnes priores*: praeter Fragmenta, Notas, Versionem Latinam & Francicam, sunt Dissertationes *de Thiasis Veterum*, *de Poësi cantatâ & Musicâ*, *de editionibus & versionibus Anacreontis*: quas autem praeterea profitetur titulus, *Odas*

Odas Graecas in Musicam redactas. i. e. *cantu & modis descriptas ab Gossecio, Cherubinio, aliisque Musicis*, hae à nostro exemplari absunt. Est denique anno MDCCCVIII, tribus particulis constans liber formae 8, Francice scriptus & inscriptus, *Essais, sur l'effet, le sens, la valeur des Désinences Grecques, Latines, Françoises, & sur divers points de Grammaire:* i. e. *De Terminationibus* caet. *Auctore J. B. GAIL Lectore & Professore Imperiali, volumen* 33, *collectionis in forma* 8va: qui & materia & distributione instar est Partis Elementaris Grammaticae Graecae: in cujus explicatione Scriptor Lennepianam rationem & laudat & sequitur: de qua nos supra p. 229 diximus. Et vidimus eum aliquoties memorare aliam suam antea editam, formae 4tae, Grammaticam. Tantum librorum numerum quis non miretur? tantum Graecas Literas amplificandi ardorem quis non laudet, & optet ut suus Scriptori fructus tanti laboris constet?

XIV. ***Additamenta Animadversionum in ATHENAEI Deipnosophistas, in quibus multa Athenaei, & plurima aliorum Scriptorum loca tractan-***

ctantur, *auctore* FRIDERICO IACOBS. *Ienae*. MDCCCIX. 8. *pagg*. 399.

Et Iacobsius in iis est, quibus dudum in his chartis locum destinavimus, humanissimus vir, idemque eruditissimus; & de nostris Literis egregie meritus. Qui quum peradolescens a. MDCCLXXXVI *Epistola Critica ad Heynium V. Cel.* edendâ hanc laudis viam ingressus esset, sic in eâ progressus est, ut aliis deinceps in eodem genere libris scribendis partam laudem confirmaret & augeret. Nam a. MDCCXC, edidit *Animadversiones in Euripidis Tragoedias*, additis *Emendationibus in Stobaeum*; de quo libro, ut egregio ad ingenii acumen & emendandi solertiam, jam tum speravimus ut proxime relaturi essemus, idque diximus in clausula Partis X. Bibliothecae Criticae: & retulissemus sane, nisi hujus scriptionis longa deinceps intermissio spem nostram fefellisset. Interea alia & alia Iacobsii scripta prodierunt: *Emendationes in Epigrammata Anthologiae Graecae a.* MDCCXCIII: tum praecipuum opus, *Anthologia Graeca ex recensione Brunckii cum Indicibus & Commentariis Iacobsii:* cujus operis ab a. MDCCXCIV ad a. MDCCCIII, duodecim tomos vidimus,

reliquos exspectamus. Secutae sunt *Exercitationes Criticae in Scriptores Veteres*, duobus tomis a. MDCCXCVI & MDCCXCVII: *Observationes in Aeliani Historiam Animalium & Philostrati Vitam Apollonii* a. MDCCCIV. Haec ad nostram notitiam nostrasque in manus venerunt: & suspicamur alia etiam & plura Iacobsii esse scripta, nobis adhuc ignota. Praescripta autem *Additamenta Animadversionum in Athenaeum* referuntur ad editionem Schweighaeuseri, quae a. MDCCC & sequentibus edita est hoc titulo: *Athenaei Naucratitae Deipnosophistarum Libri Quindecim*, *ex optimis codicibus nunc primum collatis emendavit ac supplevit*, *nova Latina versione & animadversionibus cum Is. Casauboni aliorumque*, *tum suis illustravit*, *commodisque indicibus instruxit Iohannes Schweighaeuser*, *Argentoratensis*, *Instituti Scientiarum & Artium Populi Gallo-Franc. Socius*, *Antiqq. Litt. in Schola Argentoratensi Prof. Argentorati in Libraria Bipontina.* 8. *mai:* compluribus tomis. Huic editioni censendae in Ephemeridibus Literariis olim Jenensibus, nunc Halensibus a. MDCCCIV & MDCCCV, has Animadversiones prodiderat: nunc autem easdem multis partibus auctas correctasque singulari hoc libro separatim edidit: quae difficile dictu est quantam copiam emendationum doctissimarum,

&

& elegantis de interiore Graeca consuetudine & ratione observationis, contineant. Et quando eodem tempore haec nova Athenaei editio à Germanis Graece doctissimis, in Lipsiensibus, Ienensibus, & aliis Ephemeridibus lustrata tractataque est; vehementer optavimus, ut haec tota materia item separatim ederetur, aut exemplaribus Schweighaeuserianis adjiceretur; quo magis intelligeremus operaene pretium & ipsi ea editione recensenda facturi essemus. Nam nos olim, nondum factis melioribus editionibus, Athenaeum, Stobaeum, aliosque similes Scriptores legimus & excerpsimus, adhibita varietate lectionis ex compluribus scriptis codicibus petitae, multasque nostra conjectura natas, ut nobis videbamur, probabiles correctiones interpretationesque annotavimus. Et in aliis quidem Scriptoribus posteros editores non omnino supervacaneam nostram operam reddidisse deprehendimus. In Athenaeo autem quum res majore & editoris apparatu & censorum facultate gesta sit, veremur ne nostra nobis observata pleraque omnia ab illis praerepta sint. Iam eruditissimus Iacobsius multa primus acute vidit, quaedam tamen nostra aut intacta reliquit, aut ita attigit, ut nobis non tota occupaverit. Quare de Athenaeo, ut de aliis Scriptoribus, alias referre nobis integrum liberumque servamus.

XV. Sed ecce tantus nobis adfluit librorum numerus relationem item sibi debitam poscentium, ut paene nostrae ipsi Philomathiae obliviscamur: cujus superiori libro tribuenda est quaedam augendi corrigendique animadversio. MVSONII duas Dissertationes relegens, duo animadverti relicta esse menda. Alterum est operarum, in Diss. prioris fine p. 163. φιλοσοφία καλοκαγαθία ἐστὶν ἐπιτήδευσις, ubi legendum φ. καλοκαγαθίας ἐ. ἐπ. Alterum vidi in scripto exemplo item esse, Diss. secunda p. 164, ἐπιστήμη δὲ περὶ βίον οὐχ ἑτέρα τις ἢ φιλοσοφία καὶ ὁ φιλόσοφος. Ὡς γὰρ ἔλεγε Σωκράτης, τοῦτο διατελεῖ σκοπῶν, κ. τ. λ. sic autem emendandum — ἢ φιλοσοφία. Καὶ ὁ φιλόσοφος, ὥσπερ ἔλεγε Σωκράτης, τοῦτο διατελεῖ σκοπῶν, κ. τ. λ. Vtrumque sibi quoque observatum esse, doctiores aliquot mei me discipuli monuerunt. Postremum illud ita etiam correxit E. H. Eldikius, unus omnium nostra aetate Graece doctissimus, & publico docendi honore & emolumento, quamvis carens, dignissimus: qui & alias mihi earumdem Dissertationum emendationes impertivit; quarum quas videretur, promerem. Sunt igitur hae: p. 161, κακὸν ταυτὸν ἀμφοῖν, conjicitur κοινὸν τ. ἀ.: p. 162, Ἔστι τοίνυν πλεονεξίαν μὲν φεύγειν — corrigitur, Ἔτι, τ. πλ. μ. φ. Et quando quae displicuerunt tanto viro, aliis etiam

etiam displicere posſunt, dicamus etiam de duabus conjecturis noſtro quidem judicio non probatis. Altera eſt p. 162, τεχνίτου τινὸς ἐχόμενον, tentatur τεχνικοῦ τ. ἐ: atqui vulgatum eſt Atticum: ſic ὅσα διδασκάλων ἔχεται, *quae à magiſtris pendent*, i. e. *quae docentur à magiſtris*: apud Platonem & Aeſchinem Socraticum, quorum loca in Indice ad hunc dedit Fiſcherus. Altera p. 165: εἴπερ εἴη τὸ ἴσον φιλόσοφον· retinendum ἴσον, *ſi aequalitas convenit philoſophiae*: in hanc rem multa Valckenarius ad Euripidis Phoeniſſ. 541.

XVI. Quum deſideratisſimi Sanctocrucii *Memoriam* ſcribebamus, dudum fruſtra exſpectaveramus aliquam materiae accesſionem à Larchero noſtro nobis impertiendam: quae, *Memoriâ* noſtrâ demum editâ, ad nos venit: ſero quidem: nec tamen mittentis cunctatione, qui mature eam dederat: ſed adferentis retardato adventu. Adjecta erat *Notitia* Silveſtri Sacyi: quam ipſius humanitate acceptam jam ad ſcriptionis noſtrae uſum adhibueramus. Nunc, quae ad hanc ſupplendam pertinent, ex Larcheri literis, Latine reddita apponamus: „ Gratum mihi feceris, ſi aliquid ſcripto mandaveris in laudem Sanctocrucii noſtri. Et hoc tuo officio plane dignus eſt, qui te multum amavit. Aegrotantem inviſi fere quotidie: & diuturnus fuit morbus ab exitu Octo-

brisa. MDCCCVIII ad d. XI Martii MDCCCIX: & tu nobis eras unum è jucundissimis sermonum argumentis: neque ille de te loquebatur sine interiore animi motu; ut facile appareret, quam erga te sincere affectus esset. Principio morbus nil nisi stranguria, nullo cum vitae periculo, esse videbatur. At incidente bis deinceps cruditate, secuta est febris continua, & malum ad obitum usque invaluit. Quod autem in Notitiâ Sacyanâ facta est mentio ejus uxoris, digna sane est de qua plura cognoscantur. Est profecto foemina multi ingenii, animi optimi, fortis, constantis: singularis in consuetudine ac sermone amoenitatis: nec vultu & habitu gratiae expers. Haec furiosis civibus strictos gladios sibi intentantibus, ut maritum ipsis demonstraret, imperterrita mansit, maritumque servavit. Hac uxore Sanctocrucius noster felix futurus erat, nisi fatalis Regni Francici conversio ejus res fortunasque afflixisset. Duo filii adolescentes, praefecti militares, initio tumultus, civili ferro trucidati. Unica filia, postea viro nupta biennio ante patrem mortua, compluribus relictis natis: ex quibus unam neptim parvulam secum domi alebat Sanctocrucia, eamdemque tredecim annorum egregiae spei puellam, altero post mariti obitum mense, morte sibi ereptam vidua amisit. Atque illis omnibus in calamitatibus, carissimorumque capitum amissioni-

fionibus, foemina virilem conftantiam retinuit: quam ipfe praefens & antea faepius miratus fum, & poftremum eam falutans pridie quam Parifiis domum profectura esfet. Neque hoc reticendum eft, eam esfe poftremam propaginem inclytae nobilitate familiae Delbenae (*Delbéne*), origine Florentina; ex qua hujus majores primum comites Catharinae Mediceae nubentis Henrico II, Regi, in Galliam venerunt: quorum pofteri deinde fub noftris Regibus, complures cum imperiis exercituum, tum amplisfimis Archiepiscopatûs & Episcopatûs facerdotiis, inclaruerunt." Hactenus Larcherus. Alia, recens edito lectoque fibi priore Philomathiae Libro, me monuit doctisfimus adolescens G. L. Wasfenarius, is, de quo dixi in Addendis ad Phaedonem p. 337. „ Sanctocrucii *Animadverfiones ad Vibium Sequeftrem* prodierunt a. MDCCLXXVIII: liber *De Coloniis* a. MDCCLXXIX. Eft etiam *Commentatio de Cyropaedia Xenophontea* in editione J. G. Schneideri: tum in Barthelemyi Anacharfide, Tomo IX, Tabula *Hominum Illuftrium:* denique *Refutatio Paradoxi Literarii F. A. Wolfii, V. Cel. de Homeri Poëmatibus: Parifiis* 8. *a. MDCCXCVIII*, quam ipfe Wolfius memoravit in Praefatione Iliadis a. MDCCCIV. 8. min. Lipf. ap. Goefchenium editae."

XVII. Et quando literae ab optimo Larchero ad nos datae plura etiam habent, non injucunda scitu lectoribus nostris futura; age, haec quoque referamus: „ Quod quaeris quomodo valeam & quid agam; ita valeo, ut valere optime potest homo octoginta & quatuor annos natus. Hoc etiam scito: me Doctorem Artium appellatum in recens constituta Vniversitate Imperiali: hoc tamen te moneo, multum differre inter *doctum* & *doctorem*, ac posse aliquem alterum sine altero esse; si dubitas, me respice. Idem ego eodem tempore Professor Graecarum Literarum in eadem Vniversitate factus sum: & quandoquidem ipse hanc provinciam administrare non possum, datus mihi est, qui quasi pro Professore eam administret, *Supplentem* vocant. Is est Boissonadius, cujus in hoc genere Literarum scientiam cognovisti. Recitavi in collegio Instituti, immo pro me recitarunt alii, Commentationem, in qua mihi propositum erat demonstrare, errasse eos, qui perhibuerunt *Callisthenem Aristoteli Babylone misisse Observationes Chaldaeorum Astronomicas, inde ab anno* 1903 *ante Alexandrum notari coeptas*, ut, Porphyrio auctore, prodit Simplicius in Commentario ad Aristotelem De Coelo Lib II. p. 123, a, edit. Aldin. aut, si miserit Callisthenes tales Observationes, earum initium non antiquius potuisse esse initio

initio Aerae Nabonasſaris, quod incidit in annum 747 ante noſtram Aeram. Haec me ſcriptio impulit ut ſaepius legerem Ptolemaei μεγάλην σύνταξιν· quam me antea, tum quum Herodotum meum commentabar, legisſe vellem; ita enim disputatio mea firmior locupletiorque futura erat. Nam etſi, vel non adhibito Ptolemaeo, noſtra vel potius Herodoti ſententia cum Obſervationibus illis Aſtronomicis conſentit: poterant certius etiam definiri anni Cambyſis, Darii, Xerxis. Haec ſcriptio, licet fortasſe non niſi deliratio ſit, ſolito me magis fatigavit; ut jam ſere me taedium harum commentationum capiat. Strabonis a Gosſellino & Corayo nuper Volumen II. editum eſt. Coureſius (*Courier*) autem Florentiae reperit codicem ſcriptum Longi Paſtoralium vulgatis exemplis locupletiorem, quem edere conſtituit. Vale; &, ut ſoles, mutuo me fac ames."

XVIII. Quo ſaepius autem priora noſtra ipſi ſcripta evolvimus & inſpicimus, eo plures in iis locos animadvertimus aut locupletandos aut corrigendos. Et in corrigendis quidem magna pars ſunt ſcripturae errores orti ex feſtinatione vel ſcribentis, vel deſcribentis, vel ſpeciminum typographicorum correctoris: quorum errorum antea pleroſque ſilentio praetermittere ſolebamus,

mus, quod ejusmodi essent, ut legens quisque eos animadvertere posset. Nunc quum genus hominum exstiterit tam invidum & malevolum erga nos, quam Literarum imperitum, laureolam in mustaceo quaerentium, in hujusmodi locos involantium, in iisque exsultantium; faciendum nobis visum est, ut peccandi materiam iis praecideremus, mendaque ista, quoad ejus fieri posset, ipsi emendaremus. Et prioribus quidem nostris scriptis alibi aut alias locum dabimus; postrema vero, in primis Bibliothecam Criticam & Philomathiam nunc spectemus: &, quae quidem, post illius *Curas Posteriores*, & hujus *Secundum Librum* hactenus descriptum, observavimus, promamus.

BIBLIOTH. CRIT. PART. VII, p. 57: Demosthenis Olynth. III, p. 14, B: *τί ἂν τις εἰπεῖν ἔχοι; τὰς ἐπάλξεις — καὶ κρήνας, καὶ λήρους.* & haec verba, & observationem appositionis *καὶ λήρους* prodidit Toupius ad Longini Fragm. VIII p. 130: *σεμνότερα εἰρήκασι περὶ αὐτῶν, καὶ οὐκ ἀναθυμιάσεις, οὐδ' ἀέρας, οὐδὲ πνεύματα οὐδὲ λήρους·* Sic Dio Chrys. Or. XXXII, p. 362, I: — *εἴσεισι θαυματοποιὸς, ἢ λῆρος τοιοῦτος ἕτερος*; ubi, quod vulgo legitur *ἢ* ante *τοιοῦτος*, delendum esse recte monuit Reiskius in editione sua T. I. p. 656. Similiter The-

Themiſtius Or. VI, p. 73, D: οὐ χρυσοῦς ἀετὸς, οὐδὲ γράμματα πολυτίμητα, οὐδὲ φλήναφοι. —

PART. IX, p. 18: Euripideum, τὸν νοῦν ἡμῶν ἑκάστου εἶναι θεόν, iterum animadvertimus P. XII, p. 68, & nunc rurſus animadvertendum. Huc enim pertinet Dio Chryſ. Or. IV, p. 71, D: — οὐκ εἰσὶν ἔξωθεν τῶν ἀνθρώπων οἱ πονηροὶ καὶ ἀγαθοὶ δαίμονες, οἱ τὰς συμφορὰς καὶ τὰς εὐτυχίας φέροντες αὐτοῖς· ὁ δὲ ἴδιος ἑκάστου νοῦς, οὗτός ἐστι δαίμων τοῦ ἔχοντος ἀνδρός. Cicero de Leg. I, 22: *Nam qui ſe ipſe norit, — aliquid ſentiet ſe habere divinum, ingeniumque in ſe ſuum, ſicut ſimulacrum aliquod, dedicatum putabit: tantoque munere Deorum ſemper dignum aliquid & faciet & ſentiet.*

PART. IX, p. 47: Hic uſus verbi ἐπιτειχίζειν exſtat & alibi: v. c. apud Plutarchum Alcibiad. p. 203, A. Lucianum Nigrino p. 62, ubi alia notavit T. Hemſterhuſius; & Dukerus ad Thucydidem I, 122.

PART. IX, p. 50: γένεσιν, καὶ τροφὴν, καὶ παιδείαν· De trium harum rerum conjunctione diximus etiam in Animadverſionibus ad Plutarchum De Educatione Puerorum p. 2, A: ubi quartam eis ἀγωγὴν adjungi monuimus. Similem conjunctionem trium illorum verborum fecit Plato Epinomide p. 697, G: τὸ γίγνεσθαι

καὶ

καὶ ἔτι τὸ τρέφεσθαι καὶ παιδεύεσθαι. Arrianus in Bithynicis, cujus Excerptum dedit Photius Cod. LXXXIII: Νικομήδειον γάρ τι τὸ γένος αὐτοῦ ἐν ταύτῃ τῇ συγγραφῇ διορίζει, ἐν αὐτῇ τε γεννηθῆναι καὶ τραφῆναι καὶ παιδευθῆναι. — Nominum conjunctio est aliis locis apud Platonem, v. c. Leg. VIII, p. 626, C: παίδων δὴ γένεσιν μετὰ τοὺς γάμους θῶμεν, καὶ μετὰ γένεσιν, τροφὴν καὶ παιδείαν. VIII, p. 648, D: περὶ γάμους ἅμα καὶ γενέσεις παίδων καὶ τροφὰς ἔτι δὲ καὶ παιδείας. — XI, p. 678, A: 680, G.

PART. IX, p. 104. Quae à nobis, & à T. Hemsterhusio ad Lucian. T. I, p. 256, de verbo ἀποσπᾷν, *recedere*, notata sunt, augeantur duobus locis Aeliani Nat. Anim. VI, 54: πορρωτάτω ἑαυτοὺς ἀποσπάσαντες τῷ δρόμῳ. IX, 25: πολὺ ἀποσπᾷ.

PART. X, p. 68: Nomina κριτὴς & δικαστὴς igitur illâ nobis notatâ significatione vel conjunguntur, vel disjunguntur, vel promiscue ponuntur. Hujusmodi est alius locus Xenophontis Cyropaed. edit. Steph. p. 7, l. 38, sequ. in Selectis nostris p. 131. Plutarchi Cicerone p. 865, A: 875, C, D: 878, D: Pompejo p. 869, A: Symposiac. I, 1, p. 616, C: Apophthegm. 178, A: 195, B: 200, D. Platon. Leg. VI, p. 619, G: XII, p. 689, A: Aeschinis Or. Timarch. p. 191, D: ἤδη δὲ πολλῶν πραγμά-

μάτων φημὶ γεγενῆσθαι κριτὴς, ὥσπερ νῦν ὑμεῖς δικασταί. Ctesiphont. p. 302, A: οἱ δὲ δικασταὶ ἐνίοτε ὧν μέν εἰσι κριταὶ ἐπιλανθάνονται, ὧν δὲ οὐκ εἰσὶ δικασταὶ περὶ τούτων ἀναγκάζονται τὴν ψῆφον φέρειν: quae quadam cum diversitate retulit Sextus Empiricus Aversſ. Mathemat. II, 40. Eadem est causſa & nominum δίκη & κρίσις, item Verborum κρίνειν & δικάζειν: cujus exempla alias ex adverſariis promemus.

PART. XI, p. 41: *offerent*, legendum *offerrent*. — P. 99, orationis obliquae in directam converſae exemplum quoque eſt in Homer. Odysſ. A, 40.

PART. XII, p. LX, l. 3: *anno*, legendum *tempore* — P. 9: Demoſthenis hanc ſententiam memorat Anonymus MS. Commentator Categoriarum Ariſtot. p. 23: ἐπειδὴ, κατὰ τὸν Παιανιέα, πᾶς λόγος, ἂν ἀπῇ τὰ ἔργα, μάταιόν τι νομίζεται καὶ κενὸν, φέρε ἔργῳ προλάβωμεν βιβλίου τῶν κατηγοριῶν τὰ εἰωθότα ζητεῖσθαι ἐπὶ ἑκάστου Ἀριστοτελικοῦ βιβλίου.

P. 11. Haec Anacoluthiae forma referenda eſt ad illud genus, de quo diximus Part. XI, p. 99, quod continetur converſione orationis obliquae in directam: in quo item cenſenda eſt narratio Athenaei VII, p. 281, B: φιλήδονον δὲ οἱ ποιηταὶ καὶ τὸν ἀρχαῖον φασὶ γενέσθαι Τάνταλον: ὁ γοῦν τὴν τῶν Ἀτρειδῶν ποιήσας κά-

κάθοδον, ἀφικόμενον αὐτὸν λέγει πρὸς τοὺς θεοὺς καὶ συνδιατρίβοντα ἐξουσίας τυχεῖν παρὰ τοῦ Διὸς αἰτήσασθαι ὅτου ἐπιθυμεῖ· τὸν δὲ πρὸς τὰς ἀπολαύσεις ἀπλήστως διακείμενον, ὑπὲρ αὐτῶν τε τούτων μνείαν ποιήσασθαι, καὶ τοῦ ζῆν τὸν αὐτὸν τρόπον τοῖς θεοῖς· ἐφ' οἷς ἀγανακτήσαντα τὸν Δία, τὴν μὲν εὐχὴν ἀποτελέσαι διὰ τὴν ὑπόσχεσιν· ὅπως δὲ μηδὲν ἀπολαύσῃ τῶν παρακειμένων, ἀλλὰ διατελῇ ταραττόμενος, ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς ἐξήρτησεν αὐτῷ πέτραν, δι' ἣν οὐ δύναται τῶν παρακειμένων τυχεῖν οὐδένος. Et hic solita consequentia postulabat ἐξαρτῆσαι pro ἐξήρτησεν.

P. 12. Ἀλλ' ἰτέον ἤδη ἐπὶ τὸ πρᾶγμα. Himerius Or. II. p. 390, edit. Wernsdorf. Οὐκοῦν ἐπὶ τὸν ἀγῶνα ἰτέον ἤδη τῷ λόγῳ.

P. 23. In Horatii loco legendum, correcta operarum mendâ, *Epist.* II, 1, fin. — *capsa porrectus aperta.* Ad hoc argumentum pertinent Philostratus Vit. Soph. II, 21, p. 603, de Proclo Sophista: ἐφοίτα δὲ αὐτῷ καὶ ἀπ' Αἰγύπτου λιβανωτὸς, ἐλέφας, μύρον, βύβλος, βιβλία, καὶ πᾶσα ἡ τοιάδε ἀγορά. Clemens Alexandr. Strom. I, p. 343, A: de infantulo Moyse: ἐκ βίβλου ἐγχωρίου σκεῦός τι ποιησάμενοι, τὸν παῖδα ἐνθέμενοι, ἐντιθέασι παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ ἑλώδους ὄντος.

P. 32. Ex eodem, quo Plutarchus, fonte, rem hausit Sallustius in Oratione Caesaris, Catil.

til. LI: *exemplum ab dignis & idoneis ad indignos & non idoneos transfertur. Lacedaemonii, devictis Atheniensibus, triginta viros imposuere, qui rem publicam eorum tractarent. Hi primo pessimum quemque & omnibus invisum indemnatum necare: ea populus laetari & merito dicere fieri. Post, ubi paulatim licentia crevit, juxta bonos & malos libidinose interficere, caeteros metu terrere. Ita civitas, servitute oppressa, stultae laetitiae graves poenas dedit.* Dicam ex Ephoro sumtum esse. Simpliciter haec narravit Xenophon Hellen. II, 3, 8, & Diodorus Sic. XIV, 4, ubi Plutarchi verba p. 998. B. prodita adfert quidem, nec animadvertit Wesselingius: ut item J. Taylorus Vit. Lysiae p. XLIV.

P. 50. Propertii versus, *At non ingenio quaesitum nomen ab aevo Excidet*, perperam legitur, transpositis verbis *nomen quaesitum*.

P. 55. *Τοῖος γὰρ νόος ἐστὶν ἐπιχθονίων ἀνθρώπων κ. τ. λ.* Homericum dictum imitatus est Parmenides; ut notavimus ad Platonis Phaedonem p. 229.

P. 56. *Προσουρεῖν* sic de Cynicis posuit Julianus Or. VI, p. 182, A: *ὥσπερ ἐνίοτε τῶν παιδευτηρίων καὶ τῶν δικαστηρίων οἱ κύνες τοῖς προπυλαίοις προσουροῦσι.*

P. 111. *Τάχος τῶν λόγων*, item intelligitur *brevitas orationis* in Himerii Or. II, p. 390.

PHI-

PHILOMATHIAE LIB. I. In hoc libro praeter corrigenda in fine praefationis posita; alia nobis praetermissa annotavit postea inter legendum auditorum quorumdam nostrorum docta diligentia. Sunt vero haec: P. 10, *imprudcntes*, leg. *imprudentes*. P. 21, *conviciati*, leg. *conviciis petiti*. P. 24, *dicete*, leg. *dicere*. P. 36, XXXV, leg. XXXII. P. 42, *cimscripta*, leg. *circumscripta*. P. 47, *ostendum*, leg. *ostendant*. P. 56, *tradita-demonstrata — oppugnata*, leg. *traditas — demonstratas — oppugnatas*. P. 87, *d. m. m. l.*, leg. *d. m. n. l.* P. 98, *Ibid* „ *ut enim*, leg. *Pag.* 40. „ *ut enim*. P. 102, P. 50: „ *Illam*, leg. *P.* 51. „ *Illam*. P. 111, *Pag.* 63, leg. *Pag.* 64. P. 118, *Homerico*, leg. *Homerica*: P. 119, *Pag.* 79, leg. *Pag.* 80. P. 135, sic lege pro 335. Ibid. principium carminis Latini sic legendum: — *virum Miseresco, quamvis maxime infensum mihi*; prima vox *virum* est antecedentis senarii postrema. P. 143, *diciplina*, leg. *disciplina*. P. 163, καλοκἀγαθία, leg. καλοκαγαθίας. P. 179, *res humanos*, leg. *res humanas*. P. 187, *institution*, leg. *institutione*.

PHILOMATHIAE LIB. II. Haec, exceptis duobus vel tribus, ab iisdem sunt monitoribus. In Musonio p. 6, καθικνεῖσθαι τῆς διανοίας τοῦ ἀκούοντος — comparetur Aeschinis Socr. Axioch.

Axioch. p. 731, A, *μόνοις δὲ ἀρκεῖται τοῖς δυναμένοις καθικέσθαι τῆς ψυχῆς.* P. 14, Demosthenis dictum, *τὸ γὰρ πράττειν τοῦ λέγειν καὶ χειροτονεῖν ὕστερον ὂν τῇ τάξει, πρότερον τῇ δυνάμει καὶ κρεῖττόν ἐστι*· expressit Sallustius in Orat. Marii B. Iug. 88: *Nam gerere quam fieri, tempore posterius, re atque usu prius est.* Ubi consulatur Wasfius. — P. 35, *B. G. p.* 523, leg. B. G. p. 521. P. 41, *Phoenicis*, leg. *Phoenici.* P. 56, *Isoctatea*, leg. *Isocratea.* Ibid. *habitn*, leg. *habitu.* P. 71, *cum habuisse*, leg. *eum habuisse.* P. 75, *cinqantième*, leg. *cinquantième.* P. 76, *Tomus* L. *ad*, delendum *ad.* Ibid. *librari*, leg. *librarii.* Ibid. *tnmultuum*, leg. *tumultuum.* P. 77, MDC CII, leg. MDCCCII. P. 82, *cogitionem*, leg. *cognitionem.* P. 92. *magnitudive*, leg. *magnitudine.* P. 96, *exerpta*, leg. *excerpta.* P. 103, *Divion nsi*, leg. *Divionensi.* P. 105, *Foncemagnum Villoisonum*, leg. *Foncemagnum, Villoisonum.* P. 115, *momina*, leg. *nomina.* P. 120, *quaedum*, leg. *quaedam.* P. 121, ΠΕΡΕΝΝΙΑΝΩ-ΕΡΕΝΝΙΑΝΩ, leg. ΠΕΡΕΝΝΙΑΝΟΝ - ΕΡΕΝΝΙΑΝΟΝ. Ibid. ΣΤΡΟΤΑΓΗΣΑΝΤΑ, leg. ΣΤΡΟΤΑΓΗΣΑΝΤΑ. Pag. 122, *supicio*, leg. *suspicio.* P. 123, *agonetheta*, leg. *agonotheta.* P. 125, *tempote*, leg. *tempore.* P. 129, *hom num*, leg *hominum.* P. 134,

Metamorphoseum, leg. *Metamorphoseon*. Ibid. *propositum*, leg. *proposito*. P. 165, *versan ur*, leg. *versantur*. P. 168, *Sehola*, leg. *Schola*. P. 189, *posteriorum*, leg. *posterorum*. P. 195, *adversam*, leg. *alteram*. P. 196, *posequi*, leg. *prosequi*. P. 213, *Arfacis*, leg. *Arsacis*. P. 221, *Sectio* I, *de Arid.* leg. *Sectio* II, *De Arid.* P. 225, *otuit*, leg. *potuit*. P. 250, 214—289, leg. 254—298. P. 269, *Avers. Mathemat.* leg. *Advers. Mathemat.*

XIX. Ex illis ad PHAEDONEM nostrum additamentis supra significatis p. 209, nunc unum promamus, quod ad corrigendum nostrum errorem pertinet. Nam Annot. p. 155, poëtae non nominati verba sunt Callimachi, in Fragmentis Bentlei. Edit. Ernest. p. 541, quo jam Ruhnkenius hunc Olympiodori locum attulit; eademque Valckenarius tractavit ad Callimachi Elegiarum Fragm. p. 298. Monuit me item ante repertas nostras schedas eruditissimus noster, saepe nobis laudatus, E. H. Eldikius.

XX. De Commentario Categoriarum Aristotelicarum, qui nuper in nostras manus incidit, quemque supra, & in Annotatione ad Phaedonem, aliquoties laudavimus, alias plura dicemus. Nunc saltem principium exordii apponere placuit; ut viros doctissimos moneamus & rogemus, ut, si forte ejusdem libri aliud exem-

plar